

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ GOFAR

Διερεύνηση Διεπιστημονικών Προσεγγίσεων
για την Εργασία με τους Πρόσφυγες

Granting Opportunities For All Refugees
by supporting Refugee Workers

2022-1-DE02-KA210-ADU-000082445

Co-funded by
the European Union

Η Σύμπραξη

Intercultural Youth Dialogue
Association IYDA e.V., Germany

Innovation Footprint, Greece

Inklusio Oy, Finland

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License

Πίνακας Περιεχομένων

Πίνακας Περιεχομένων	2
Εισαγωγή.....	3
I. Εργασία με τους Πρόσφυγες: Πολιτικές, Θεσμικά Πλαίσια και Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις	4
A. Διακρατικό Πλαίσιο	4
1. Διακρατική Συνεργασία για τη Υποστήριξη των Προσφύγων.....	5
2. Θεσμικά Πλαίσια	7
B. Εθνικό Πλαίσιο	12
1. Γερμανία.....	12
2. Ελλάδα.....	21
3. Φιλανδία.....	34
C. Συστάσεις	44
II. Εκπαιδευτικό Υλικό	45
A. Ανάπτυξη Δεξιοτήτων: Υποστήριξη των Προσφύγων	45
1. Οικοδόμηση Αποδεκτών Κοινοτήτων και Οργανισμών.....	45
2. Υποστήριξη των Προσφύγων στην Οικοδόμηση ενός Κοινωνικού Δικτύου	51
3. Υποστήριξη Ψυχικά Τραυματισμένων Προσφύγων	53
4. Προτεινόμενες Δραστηριότητες.....	68
B. Οικοδόμηση Ανθεκτικότητας: Υποστήριξη του Εργαζόμενου με Πρόσφυγες	73
1. Στρατηγικές για την προαγωγή της ψυχικής υγείας και ευημερίας	74
2. Βελτιστοποίηση της Ανθεκτικότητας.....	75
3. Προτεινόμενες Δραστηριότητες.....	78
C. Συμπεράσματα	83
III. Παραπομπές.....	84

Εισαγωγή

Το σχέδιο **Granting Opportunities For All Refugees (GOFAR)** είναι ένα σχέδιο Erasmus+ που εκτελείται στο πλαίσιο της Βασικής Δράσης 2 - Συμπράξεις μικρής κλίμακας στην εκπαίδευση ενηλίκων. Το κύριο αντικείμενο του σχεδίου είναι η αντιμετώπιση των αναγκών των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο και η βελτίωση της ένταξής τους και των συστημάτων υποστήριξής τους. Το κύριο αντικείμενο του σχεδίου είναι η αντιμετώπιση των αναγκών των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο και η βελτίωση της ένταξής τους και των συστημάτων υποστήριξής τους. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, προβλέπει την κατάρτιση εθελοντών, εκπαιδευτών και ατόμων που εμπλέκονται στην υποδοχή και ένταξη των προσφύγων, καθώς αυτό το δύσκολο εγχείρημα μπορεί να τους προκαλέσει άγχος και να τους κάνει να αισθανθούν ακατάλληλοι να παράσχουν την απαραίτητη βοήθεια. Στο πλαίσιο αυτό, το σχέδιο GOFAR επιθυμεί να αναπτύξει περαιτέρω τις πρακτικές των εκπαιδευτικών, των εργαζομένων στους πρόσφυγες και των μελών του προσωπικού, επιτρέποντάς τους να προσαρμόζονται στις ανάγκες των προσφύγων, ώστε να τους παρέχονται περισσότερες εκπαιδευτικές και επαγγελματικές ευκαιρίες. Το **σχέδιο GOFAR** (<https://gofar-project.eu/>) στοχεύει στην κοινωνική ένταξη και προωθεί την ανταλλαγή καλών πρακτικών, την εξάλειψη των ανισοτήτων, του ρατσισμού, του διαχωρισμού και άλλων μορφών διακρίσεων. Για το σκοπό αυτό, το εν λόγω σχέδιο υλοποιείται μέσω μιας διακρατικής συνεργασίας, η οποία αποτελείται από τρεις οργανισμούς από τη Γερμανία, την Ελλάδα και τη Φινλανδία. Οι τρεις εταίροι διεξήγαγαν έρευνα ανά χώρα, βασισμένη σε βιβλιογραφική ανασκόπηση, με στόχο την παροχή επισκόπησης των θεμελιωδών πολιτικών, των νομικών πλαισίων, των στρατηγικών και των προσεγγίσεων σχετικά με τους πρόσφυγες σε κάθε εμπλεκόμενη χώρα.

Το παρόν έγγραφο παρουσιάζει δεδομένα και βασικά ευρήματα από την έρευνα που διεξήχθη σε διακρατικό και εθνικό επίπεδο, αναδεικνύοντας τα διάφορα νομικά πλαίσια και πολιτικές, τυχόν πλεονεκτήματα και βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά την υποδοχή και την ένταξη των προσφύγων, αλλά και επισημαίνοντας τα κενά και τις αδυναμίες αυτών των πολιτικών. Τέλος, το εγχειρίδιο αυτό παρέχει μια ολοκληρωμένη επισκόπηση των στρατηγικών που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της ένταξης των προσφύγων στη χώρα υποδοχής, μαζί με τεχνικές ανάπτυξης ικανοτήτων που αποσκοπούν στην ενδυνάμωση των εργαζομένων στον τομέα των προσφύγων στην απαιτητική τους επαγγελματική δράση.

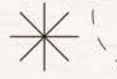
I. Εργασία με τους Πρόσφυγες: Πολιτικές, Θεσμικά Πλαίσια και Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις

A. Διακρατικό Πλαίσιο

Η έκθεση 2022 της Ανθρωπιστικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες παρουσιάζει λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τον παγκόσμιο πληθυσμό των εκτοπισμένων ατόμων. Εκτιμάται ότι συνολικά 108,4 εκατομμύρια άτομα παγκοσμίως έχουν υποστεί εκτοπισμό από την κατοικία τους, εξαιτίας διαφόρων παραγόντων, όπως διώξεις, συγκρούσεις, βία, παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή γεγονότα που διαταράσσουν σημαντικά τη δημόσια τάξη. Μεταξύ αυτών των ατόμων, περίπου 35,3 εκατομμύρια κατηγοριοποιούνται ως πρόσφυγες. Είναι αξιοσημείωτο ότι έως και το 50% αυτών των ατόμων που έχουν εκτοπιστεί παρά τη θέλησή τους είναι κάτω των 18 ετών. Υπάρχουν πολυάριθμοι απάτριδες οι οποίοι έχουν στερηθεί την ιθαγένεια και τα θεμελιώδη δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης, της υγειονομικής περίθαλψης, της απασχόλησης και της ελευθερίας μετακίνησης, με αποτέλεσμα 1 στους 88 ανθρώπους στον πλανήτη να είναι εκτοπισμένος (UNHCR, 2023, σ. 2-3).

Λαμβάνοντας υπόψη τον αυξανόμενο αριθμό των προσφύγων, η ευαισθητοποίηση σχετικά με τα υφιστάμενα θεσμικά πλαίσια και τη διακρατική συνεργασία για τη στήριξη των προσφύγων είναι ζωτικής σημασίας για τους λόγους που ακολουθούν:

- Κατανόηση των νομικών δικαιωμάτων: παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τα νομικά δικαιώματα των προσφύγων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματός τους να ζητούν άσυλο, προστασία και πρόσβαση σε υπηρεσίες (εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη και απασχόληση). Οι γνώσεις αυτές διασφαλίζουν ότι οι πρόσφυγες δεν υφίστανται διακρίσεις και αντιμετωπίζονται με δικαιοσύνη και αξιοπρέπεια.
- Πρόσβαση στη διαθέσιμη υποστήριξη: παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη στέγαση, την οικονομική βοήθεια και τη νομική συνδρομή. Οι υπηρεσίες αυτές μπορούν να βοηθήσουν τους πρόσφυγες να ανταποκριθούν στις θεμελιώδεις απαιτήσεις τους και να ενσωματωθούν στις νέες κοινότητές τους.

- Αποτελεσματική αντιμετώπιση των προσφυγικών κρίσεων: τα πλαίσια καθοδηγούν τις αντιδράσεις της κυβέρνησης, των διεθνών οργανισμών και της κοινωνίας των πολιτών στις προσφυγικές κρίσεις. Η κατανόησή τους συμβάλλει στην προστασία των προσφύγων και στην καλύτερη ικανοποίηση των απαιτήσεών τους.
- Ενισχυμένος συντονισμός και συνεργασία: η διακρατική συνεργασία μεταξύ κυβερνήσεων, οργανισμών και ατόμων μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των αναγκών των προσφύγων.
- Συνηγορία και ευαισθητοποίηση: τα άτομα και οι οργανώσεις μπορούν να συνηγορήσουν υπέρ των δικαιωμάτων των προσφύγων και να ευαισθητοποιήσουν για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες, δημιουργώντας ένα πιο φιλόξενο περιβάλλον για τους πρόσφυγες και διασφαλίζοντας ότι οι φωνές τους ακούγονται.
- Υποχρέωση των κυβερνήσεων και των θεσμικών οργάνων: τα άτομα και οι οργανώσεις μπορούν να ζητήσουν από τις κυβερνήσεις και τα θεσμικά όργανα να λογοδοτήσουν για τις ευθύνες τους όσον αφορά την προστασία και την παροχή βοήθειας στους πρόσφυγες, συμπεριλαμβανομένων πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στην ενίσχυση των εν λόγω πολιτικών και πρακτικών.

1. Διακρατική Συνεργασία για τη Υποστήριξη των Προσφύγων

Μετά τη λήξη του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου (1914 - 1918), ένας σημαντικός αριθμός ατόμων ξεκίνησε ένα ταξίδι μακριά από τη χώρα του για να βρει καταφύγιο. Σε απάντηση, οι κυβερνητικές οντότητες ανέπτυξαν μια σειρά διεθνών συμφωνιών με στόχο τη διευκόλυνση της έκδοσης ταξιδιωτικών εγγράφων για τα άτομα αυτά, τα οποία μπορούν να θεωρηθούν ως οι πρώτοι επίσημα αναγνωρισμένοι πρόσφυγες του 20ού αιώνα. Ο αριθμός τους σημείωσε σημαντική αύξηση τόσο κατά τη διάρκεια όσο και μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο (1939-1945), λόγω της αναγκαστικής εκτόπισης εκατομμυρίων ατόμων. Ως απάντηση, η παγκόσμια κοινότητα δημιούργησε σταδιακά ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο αποτελούμενο από κανόνες, κανονισμούς και συνθήκες με στόχο τη διασφάλιση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη σωστή μεταχείριση των ατόμων που αναγκάζονται να αναζητήσουν καταφύγιο λόγω της βίας και των διώξεων.

Η διαδικασία, που ξεκίνησε κατά την εποχή της Κοινωνίας των Εθνών το 1921, κατέληξε στη

Σύμβαση του 1951. Η σύμβαση αυτή χρησίμευσε για την εδραίωση και την ενίσχυση προηγούμενων διεθνών πλαισίων που αφορούσαν τους πρόσφυγες και παραμένει η πιο εκτεταμένη κωδικοποίηση των δικαιωμάτων των προσφύγων σε παγκόσμιο επίπεδο.

Οι ακόλουθοι οργανισμοί δεσμεύονται να παρέχουν βοήθεια και να αντιμετωπίζουν τις ανάγκες των προσφύγων σε παγκόσμια κλίμακα.

Η Σύμβαση για τους Πρόσφυγες: Η Σύμβαση του 1951 για τους Πρόσφυγες, καθώς και το Πρωτόκολλο του 1967, αποτελούν τα θεμέλια της προστασίας των προσφύγων και παρέχουν τα κύρια νομικά έγγραφα στα οποία βασίζεται το έργο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Ορίζει ποιος είναι πρόσφυγας, περιγράφει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του και θεσπίζει το νομικό πλαίσιο για την προστασία και την υποστήριξη. Η Σύμβαση ορίζει επιπλέον την αρχή της μη επαναπροώθησης, η οποία ορίζει ότι ένας πρόσφυγας δεν μπορεί να επιστραφεί στη χώρα προέλευσής του εάν αντιμετωπίζει διώξεις. Η αρχή αυτή είναι δεσμευτική για όλα τα κράτη που έχουν επικυρώσει τη Σύμβαση.

Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR): Ο οργανισμός αυτός είναι υπεύθυνος για την προστασία και την παροχή βοήθειας στους πρόσφυγες, καθώς και για την επιδίωξη μακροπρόθεσμων λύσεων για την κατάστασή τους, ώστε να τους εξασφαλιστεί ένα καλύτερο μέλλον. Επιπλέον, ο οργανισμός βοηθά όσους έχουν αναζητήσει στο παρελθόν καταφύγιο αλλά έχουν πλέον επαναπατριστεί στη χώρα προέλευσής τους, άτομα που έχουν εκτοπιστεί στο εσωτερικό της χώρας τους και άτομα που είναι απάτριδες ή αντιμετωπίζουν προκλήσεις σχετικά με την ιθαγένειά τους. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες συνεργάζεται στενά με κυβερνήσεις, ΜΚΟ και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς για την παροχή υποστήριξης και την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των προσφύγων, ενώ οι δράσεις της καθοδηγούνται από τη Σύμβαση του 1951 για τους Πρόσφυγες και το Πρωτόκολλο του 1967.

Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (IOM): Ο IOM ιδρύθηκε το 1951 και είναι ένας κορυφαίος διακυβερνητικός οργανισμός που παρέχει υποστήριξη και υπηρεσίες σε πρόσφυγες και μετανάστες. Έχει δεσμευτεί να προωθεί τη διεθνή συνεργασία για την επίτευξη ανθρωπίνης μετανάστευσης. Οι δραστηριότητές του συνίστανται σε βοήθεια επανεγκατάστασης, προγράμματα σταθεροποίησης των κοινοτήτων και ανθρωπιστική βοήθεια.

Το Παγκόσμιο Φόρουμ για τη Μετανάστευση και την Ανάπτυξη (GFMD): Το GFMD ιδρύθηκε το 2007 και είναι μια εθελοντική, διακυβερνητική και μη δεσμευτική διαδικασία που φέρνει

σε επαφή κυβερνήσεις, την κοινωνία των πολιτών και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς για να συζητήσουν και να αναλύσουν ευαίσθητα ζητήματα, καθώς και να συνεργαστούν σε θέματα μετανάστευσης και ανάπτυξης. Επικεντρώνεται ιδιαίτερα στις ανάγκες και τη συμβολή των μεταναστών και των προσφύγων.

Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (AMIF): Το AMIF προσφέρει οικονομική βοήθεια στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με σκοπό τη διευκόλυνση της υποδοχής και της ένταξης των προσφύγων. Αυτό περιλαμβάνει διάφορες μορφές βοήθειας, όπως παροχή στεγαστικής υποστήριξης, εκπαιδευτικούς πόρους, διδασκαλία γλωσσών, ευκαιρίες απασχόλησης και πρόσθετες υπηρεσίες.

2. Θεσμικά Πλαίσια

Δύο μείζονα διεθνή πλαίσια έχουν καθοριστική σημασία για τη ρύθμιση του αποτελεσματικού χειρισμού των προσφυγικών υποθέσεων. Τα πλαίσια αυτά διασφαλίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή των πολιτικών για τους πρόσφυγες, προσφέρουν βοήθεια και υποστήριξη στα άτομα που αναζητούν καταφύγιο και διευκολύνουν την ένταξή τους στη χώρα ασύλου.

Το Γενικό Πλαίσιο Αντιμετώπισης των Προσφύγων (CRRF)

Η Διακήρυξη της Νέας Υόρκης για τους Πρόσφυγες και τους Μετανάστες υιοθετήθηκε και από τα 193 κράτη μέλη των Ηνωμένων Εθνών τον Σεπτέμβριο του 2016, σε μια εποχή πρωτοφανούς εκτοπισμού σε όλο τον κόσμο. Η υιοθέτησή της αντιπροσωπεύει μια ολοκληρωμένη και συντονισμένη απάντηση στην προσφυγική κρίση, επιβεβαιώνοντας τη σημασία των διεθνών δικαιωμάτων των προσφύγων και υποσχόμενη την ενίσχυση της προστασίας και της βοήθειας για τους ανθρώπους που βρίσκονται σε κίνηση. Επικεντρώνεται σε τέσσερις πυλώνες: ελάφρυνση της πίεσης στις χώρες υποδοχής, βελτίωση της αυτοδυναμίας των προσφύγων, διεύρυνση της πρόσβασης στην επανεγκατάσταση και σε άλλες λύσεις και υποστήριξη των συνθηκών στις χώρες προέλευσης για την επιστροφή των προσφύγων.

Το Παγκόσμιο Σύμφωνο για τους Πρόσφυγες (GCR)

Το πλαίσιο αυτό εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ το 2018, δύο χρόνια μετά την έγκριση του CRRF, ως μη δεσμευτικό παγκόσμιο πλαίσιο και δίνει έμφαση σε μια δίκαιη κατανομή των βαρών, αναγνωρίζοντας ότι μια βιώσιμη λύση για τις καταστάσεις των

προσφύγων δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς διεθνή συνεργασία. Παρέχει επίσης ένα σχέδιο για τις κυβερνήσεις, τους διεθνείς οργανισμούς και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς ώστε να διασφαλιστεί ότι οι κοινότητες υποδοχής λαμβάνουν την υποστήριξη που χρειάζονται και ότι οι πρόσφυγες μπορούν να ζήσουν παραγωγική ζωή, προωθώντας την ένταξη, την προστασία, καθώς και την υποστήριξη των ίδιων και των κοινοτήτων υποδοχής τους. Το CRRF είναι ενσωματωμένο στο Παγκόσμιο Σύμφωνο και τα δύο πλαίσια μοιράζονται τους ίδιους τέσσερις στόχους. Η επιτυχής εφαρμογή τους είναι ζωτικής σημασίας για την προστασία και την ευημερία εκατομμυρίων προσφύγων σε όλο τον κόσμο (Crawford et. al., 2019).

Καθώς το GCR είναι ένα μη δεσμευτικό πλαίσιο, δεν επιβάλλει νομικές υποχρεώσεις στις χώρες- αντίθετα, τους παρέχει ένα σύνολο κατευθυντήριων αρχών και συστάσεων που πρέπει να ακολουθούνται κατά την αντιμετώπιση των προσφυγικών καταστάσεων. Οι χώρες ενθαρρύνονται να διαμορφώσουν εθνικά σχέδια δράσης για την εφαρμογή του ΕΣΠ, με την υποστήριξη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και άλλων εταίρων, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εκτέλεση του θεσπισμένου πλαισίου. Το ΕΣΠ υπογραμμίζει επίσης την ανάγκη για ενισχυμένη οικονομική και τεχνική βοήθεια από τη διεθνή κοινότητα για τη διευκόλυνση της αποτελεσματικής εφαρμογής του. Η αποτελεσματικότητα του πλαισίου παρακολουθείται και αξιολογείται μέσω της συλλογής δεδομένων και της ανάλυσης των επιπτώσεών του, ενώ κάθε τέσσερα χρόνια το Παγκόσμιο Φόρουμ Προσφύγων επανεξετάζει την πρόοδο του πλαισίου (UNHCR, 2018, σ. 2-4).

❖ Βασικές αρχές του GCR

Το Παγκόσμιο Σύμφωνο για τους Πρόσφυγες (GCR) βασίζεται σε διάφορες θεμελιώδεις αρχές, οι οποίες περιλαμβάνουν:

- i. **Επιμερισμός της ευθύνης:** ελάφρυνση της πίεσης στις χώρες που φιλοξενούν πρόσφυγες με τη διασφάλιση της συνεργασίας των εθνών για τη συλλογική ανάληψη του καθήκοντος της παροχής ασφάλειας και της επίλυσης των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν όσοι αναζητούν καταφύγιο..
- ii. **Ένταξη και μη διάκριση:** διασφάλιση των δικαιωμάτων των προσφύγων και άμβλυνση κάθε μορφής προκατάληψης ή μεροληψίας που μπορεί να αντιμετωπίσουν λόγω του καθεστώτος τους ως πρόσφυγες.

- iii. **Ενδυνάμωση και αυτοδυναμία:** υποστήριξη των προσφύγων ώστε να συμμετέχουν ενεργά και να συνεισφέρουν ουσιαστικά στις νέες τους κοινότητες.
- iv. **Προστασία και ασφάλεια:** διασφάλιση της προστασίας των προσφύγων από βλάβες και διευκόλυνση της πρόσβασής τους σε ζωτικής σημασίας υπηρεσίες και υποστήριξη. (GLOBAL COMPACT ON REFUGEES, 2018, σ. 1-4)

❖ Προκλήσεις του GCR

Ενώ το Παγκόσμιο Σύμφωνο για τους Πρόσφυγες (GCR) κατάφερε να εισαγάγει νέα νομοθεσία για τους πρόσφυγες, να διευρύνει την πρόσβαση στην εκπαίδευση, την υγεία και τα εργασιακά δικαιώματα, εξασφαλίζοντας έτσι την ανεξαρτησία και την ένταξη, δεν είναι απαλλαγμένο από προκλήσεις:

- i. **Έλλειψη πολιτικής βούλησης και δέσμευσης από τις κυβερνήσεις:** Λόγω εσωτερικών πολιτικών ανησυχιών ή αντικρουόμενων εθνικών συμφερόντων, ορισμένες κυβερνήσεις ενδέχεται να μην θέτουν σε προτεραιότητα τα ζητήματα των προσφύγων. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την ανεπαρκή χρηματοδότηση των προγραμμάτων στήριξης των προσφύγων, την έλλειψη πολιτικής ηγεσίας και την αναποτελεσματική εφαρμογή των πολιτικών του GCR.
- ii. **Περιορισμένοι πόροι:** Η πιθανή ανεπάρκεια πόρων, όπως οι οικονομικοί και ανθρωπيني πόροι, αποτελεί πρόκληση για την πλήρη εφαρμογή του GCR και την παροχή επαρκούς υποστήριξης στον σημαντικό πληθυσμό των προσφύγων παγκοσμίως. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε ανεπαρκή υποστήριξη των προσφύγων και σε δυσκολίες στην επίτευξη των στόχων του GCR.
- iii. **Περιορισμένη πρόσβαση στην εκπαίδευση και την απασχόληση:** Η πρόσβαση στην εκπαίδευση και την απασχόληση είναι απαραίτητη για την οικονομική και κοινωνική ενσωμάτωση των προσφύγων στις κοινότητες υποδοχής τους. Η απουσία ευκαιριών εκπαίδευσης και απασχόλησης μπορεί να αποτελέσει σημαντική πρόκληση για τους πρόσφυγες καθώς προσπαθούν να εγκατασταθούν στις χώρες υποδοχής τους, με τελικό αποτέλεσμα την κοινωνική και οικονομική περιθωριοποίησή τους..

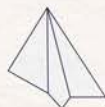

- iv. **Ανεπαρκείς υποδομές και πόροι στους προσφυγικούς καταυλισμούς και τους οικισμούς:** Οι επαρκείς υποδομές και πόροι είναι επιτακτική ανάγκη για την ικανοποίηση των θεμελιωδών απαιτήσεων των προσφύγων, που περιλαμβάνουν την παροχή στέγασης, τροφής και πρόσβασης σε καθαρό νερό. Ελλείψει αυτών, οι πρόσφυγες ενδέχεται να αντιμετωπίσουν σημαντικούς κινδύνους για την υγεία τους και να αγωνιστούν για την επιβίωσή τους. Επιπλέον, διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη διαφύλαξη και την εξασφάλιση της ευημερίας και της ασφάλειας των ατόμων που αναζητούν καταφύγιο. Αυτό συνεπάγεται την παροχή ασφαλούς στέγασης, υποδομών υγιεινής και προστασίας από επιθέσεις, εκμετάλλευση και κακομεταχείριση. Η ανεπαρκής υποδομή και οι περιορισμένοι πόροι εντός των προσφυγικών καταυλισμών και των οικισμών μπορούν να εμποδίσουν την ικανότητα των ανθρωπιστικών οργανώσεων να αντιμετωπίσουν επαρκώς τις ανάγκες των προσφύγων. Το φαινόμενο αυτό μπορεί να οδηγήσει σε ανεπαρκή παροχή κρίσιμων υπηρεσιών, όπως η υγειονομική περίθαλψη και η εκπαίδευση, επιδεινώνοντας έτσι την ευπάθεια των προσφύγων.
- v. **Ξενοφοβία και αντιπροσφυγικό συναίσθημα:** Ορισμένες κοινότητες μπορεί να είναι εχθρικές προς τους πρόσφυγες, με αποτέλεσμα διακρίσεις, αποκλεισμό, ακόμη και βία. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει εμπόδια για την πρόσβαση των προσφύγων στις υπηρεσίες και την ενσωμάτωσή τους στις νέες κοινότητές τους, καθιστώντας δύσκολη την επίτευξη των στόχων του GCR.
- vi. **Έλλειψη συντονισμού μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών:** Το GCR περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων μερών, το οποίο περιλαμβάνει κυβερνητικούς φορείς, διεθνείς οργανισμούς, ΜΚΟ και τοπικές κοινότητες. Χωρίς αποτελεσματικό συντονισμό και επικοινωνία μεταξύ αυτών των μερών, είναι πιθανή η επανάληψη των προσπαθειών, τα κενά στην παροχή υπηρεσιών και η αναποτελεσματική χρήση των πόρων.
- vii. **Πολύπλοκες νομικές και διοικητικές διαδικασίες:** Οι πρόσφυγες αντιμετωπίζουν πολυάριθμα νομικά και διοικητικά εμπόδια κατά την επίδιωξη ασύλου και επανεγκατάστασης, συμπεριλαμβανομένων χρονοβόρων διαδικασιών υποβολής αιτήσεων και αυστηρών κριτηρίων

επιλεξιμότητας. Τα εμπόδια αυτά μπορούν να καθυστερήσουν την παροχή υποστήριξης και να δημιουργήσουν αβεβαιότητα και άγχος στους πρόσφυγες, εμποδίζοντας την επίτευξη των στόχων του GCR.

Β. Εθνικό Πλαίσιο

Όλα τα κράτη-εταίροι του σχεδίου έχουν βιώσει εισροή προσφύγων σε διαφορετικό βαθμό, ανάλογα με παράγοντες όπως η γεωγραφική θέση, η οικονομική κατάσταση και οι ευκαιρίες ένταξης. Παρακάτω, θα εξετάσουμε τους πολυάριθμους παράγοντες που συνέβαλαν στον αναγκαστικό εκτοπισμό ανθρώπων σε κάθε χώρα, καθώς και τις νομικές πολιτικές για τους πρόσφυγες και τα θεσμικά πλαίσια κάθε χώρας, και θα εντοπίσουμε τυχόν πλεονεκτήματα και αδυναμίες. Για τη διεξαγωγή τυποποιημένης έρευνας με βάση τα ίδια κριτήρια, οι οργανώσεις-εταίροι τήρησαν τις κατευθυντήριες γραμμές που παρείχε η InFo NGO, ο εταίρος που ήταν υπεύθυνος για το παραδοτέο του σχεδίου, συμπεριλαμβανομένης της μεθοδολογίας, της γλώσσας, της μορφοποίησης και του χρονοδιαγράμματος για την υλοποίηση της έρευνας ανά χώρα. Κάθε εταίρος διεξήγαγε έρευνα που πραγματοποιήθηκε με τη μορφή βιβλιογραφικής ανασκόπησης.

Οι κύριοι στόχοι αυτής της δραστηριότητας ήταν οι εξής:

- Ευαισθητοποίηση σχετικά με **τις νομικές πολιτικές για τους πρόσφυγες** κάθε χώρας εταίρου.
- Παρουσίαση των **υφιστάμενων θεσμικών πλαισίων**.
- Προσδιορισμός τυχόν **κενών και αδυναμιών** των υφιστάμενων πολιτικών..
- Παρουσίαση των **δυνατών σημείων και των βέλτιστων πρακτικών** που εφαρμόζονται.

Αφού συγκέντρωσε τις σχετικές πληροφορίες, κάθε εταίρος συνέταξε μια εθνική έκθεση με βάση ένα κοινό υπόδειγμα.

1. Γερμανία

Η Γερμανία έχει μια πολύπλοκη ιστορία όσον αφορά την εισροή προσφύγων, με αξιοσημείωτα ιστορικά γεγονότα και σημαντικές εξελίξεις τα τελευταία χρόνια. Ας συζητήσουμε τις ιστορικές και τρέχουσες τάσεις της εισροής προσφύγων στη Γερμανία, ενώ θα αναφερθούμε σε ορισμένες βασικές πηγές.

1. Ιστορικό Πλαίσιο:

- α. Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο: Έπειτα από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, η Γερμανία βίωσε μια μαζική εισροή προσφύγων και εκτοπισμένων ατόμων. Αυτό περιελάμβανε εκατομμύρια εθνοτικών Γερμανών που εκδιώχθηκαν από την Ανατολική Ευρώπη και άτομα που διέφυγαν από διώξεις.
- β. Εποχή του Ψυχρού Πολέμου: Κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, η Γερμανία διαιρέθηκε στη Δυτική Γερμανία (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας) και στην Ανατολική Γερμανία (Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας). Ενώ η Δυτική Γερμανία έβλεπε μια σταθερή ροή προσφύγων από χώρες του Ανατολικού Μπλοκ που ζητούσαν άσυλο, η Ανατολική Γερμανία είχε αυστηρούς ελέγχους στις μετακινήσεις.
- γ. Γιουγκοσλαβικοί Πόλεμοι: Στη δεκαετία του 1990, η Γερμανία αντιμετώπισε σημαντική εισροή προσφύγων από τους Γιουγκοσλαβικούς Πολέμους, κυρίως από τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, την Κροατία και τη Σερβία. Η χώρα χορήγησε προσωρινή προστασία σε πολλά από αυτά τα άτομα.

2. Πρόσφατες Τάσεις:

- α. Εμφύλιος Πόλεμος στη Συρία: Από το 2011, η συνεχιζόμενη σύγκρουση στη Συρία έχει οδηγήσει σε μεγάλο αριθμό προσφύγων που ζητούν άσυλο παγκοσμίως, συμπεριλαμβανομένης της Γερμανίας. Η εισροή Σύρων προσφύγων εντάθηκε το 2015, όταν η Γερμανία, υπό την καγκελάρια Άνγκελα Μέρκελ, υιοθέτησε πολιτική ανοικτών θυρών για τους πρόσφυγες.
- β. Αιτήσεις Ασύλου: Η Γερμανία δέχεται σταθερά σημαντικό αριθμό αιτήσεων ασύλου τα τελευταία χρόνια. Σύμφωνα με τη γερμανική Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Μετανάστευσης και Προσφύγων (BAMF), το 2015 η Γερμανία έλαβε πάνω από 476.000 αιτήσεις ασύλου, με τον αριθμό να μειώνεται τα επόμενα έτη, αλλά να παραμένει υψηλός σε σύγκριση με τα επίπεδα πριν από το 2015.
- γ. Αλλαγές Πολιτικής: Ο υψηλός αριθμός αιτούντων άσυλο το 2015 ώθησε τη γερμανική κυβέρνηση να εφαρμόσει αλλαγές πολιτικής. Αυτές περιλάμβαναν τη θέσπιση ταχύτερων διαδικασιών ασύλου, την αύξηση των πόρων για την ένταξη των προσφύγων και συμφωνίες με άλλες ευρωπαϊκές χώρες για τη διαχείριση των προσφυγικών ροών.

3. Ενσωμάτωση και Προκλήσεις:

- α. Προσπάθειες Ενσωμάτωσης: Η Γερμανία έχει εφαρμόσει διάφορα προγράμματα ένταξης για να υποστηρίξει τους πρόσφυγες στην εκμάθηση της γλώσσας, την

εκπαίδευση, την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη. Τα προγράμματα αυτά αποσκοπούν στη διευκόλυνση της μακροπρόθεσμης ένταξης των προσφύγων στη γερμανική κοινωνία.

- β. Προκλήσεις και Συζητήσεις: Η εισροή προσφύγων έχει επίσης προκαλέσει συζητήσεις στη Γερμανία σχετικά με την επιβάρυνση των πόρων, τις πολιτισμικές διαφορές και τις ανησυχίες για την ασφάλεια. Οι συζητήσεις αυτές έχουν επηρεάσει τις πολιτικές αποφάσεις και το δημόσιο αίσθημα σχετικά με την αποδοχή των προσφύγων.

Η αναγκαστική μετακίνηση προς τη Γερμανία επηρεάζεται από διάφορους βασικούς παράγοντες. Οι παράγοντες αυτοί μπορεί να περιλαμβάνουν ένοπλες συγκρούσεις, διώξεις, βία, οικονομική αστάθεια και ανθρωπιστικές κρίσεις. Ακολουθεί ένα περίγραμμα των βασικών παραγόντων που συμβάλλουν στην αναγκαστική εκτόπιση προς τη Γερμανία, μαζί με παραπομπές για περαιτέρω ανάγνωση:

1. Ένοπλες Συγκρούσεις:

α. Εμφύλιος Πόλεμος στη Συρία: Η παρατεταμένη σύγκρουση στη Συρία υπήρξε σημαντικός παράγοντας αναγκαστικής εκτόπισης, με εκατομμύρια Σύριους να αναζητούν καταφύγιο σε γειτονικές χώρες και πέραν αυτών, συμπεριλαμβανομένης της Γερμανίας. Η σύγκρουση έχει προκαλέσει εκτεταμένες καταστροφές, παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ανθρωπιστική κρίση. (Παραπομπή: Η Συρία είναι μια από τις μεγαλύτερες χώρες του κόσμου που έχουν υποστεί σοβαρή κρίση: Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες - Συρία έκτακτης ανάγκης, <https://www.unhcr.org/syria-emergency.html>)

2. Διώξεις και Βία:

α. Πολιτική Δίωξη: Άτομα που αντιμετωπίζουν πολιτική δίωξη, συμπεριλαμβανομένων ακτιβιστών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, δημοσιογράφων και μελών διωκόμενων εθνοτικών ή θρησκευτικών ομάδων, μπορούν να ζητήσουν άσυλο στη Γερμανία για να αποφύγουν τη δίωξη στις χώρες καταγωγής τους.

β. Θρησκευτική Δίωξη: Θρησκευτικές μειονότητες που αντιμετωπίζουν διώξεις, όπως οι χριστιανοί, οι Γιαζίντι και οι μουσουλμάνοι Αχμάντι, μπορούν να εγκαταλείψουν τις χώρες καταγωγής τους λόγω διακρίσεων και βίας.

γ. Βία με βάση το Φύλο: Γυναίκες και κορίτσια που διαφεύγουν από τη βία λόγω φύλου, συμπεριλαμβανομένης της ενδοοικογενειακής βίας, της σεξουαλικής επίθεσης και του αναγκαστικού γάμου, μπορεί να ζητήσουν άσυλο στη Γερμανία για να ξεφύγουν από αυτές τις επιβλαβείς καταστάσεις.

3. Οικονομική Αστάθεια:

α. Φτώχεια και Έλλειψη Ευκαιριών: Η οικονομική αστάθεια, η φτώχεια και η έλλειψη ευκαιριών σε ορισμένες περιοχές μπορεί να ωθήσει τα άτομα να αναζητήσουν καλύτερες οικονομικές προοπτικές στη Γερμανία. Αυτό περιλαμβάνει μετανάστες από χώρες της Αφρικής, της Ασίας και της Ανατολικής Ευρώπης.

4. Ανθρωπιστικές Κρίσεις:

α. Φυσικές Καταστροφές: Οι φυσικές καταστροφές, όπως οι σεισμοί, οι πλημμύρες ή οι ξηρασίες, μπορούν να οδηγήσουν σε αναγκαστική εκτόπιση, καθώς οι άνθρωποι αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους σε αναζήτηση ασφάλειας και αναγκών.

β. Πείνα και Επισιτιστική Ανεσφάλεια: Οι χώρες που αντιμετωπίζουν σοβαρές ελλείψεις τροφίμων και λιμό μπορεί να οδηγήσουν σε αναγκαστική εκτόπιση, καθώς οι άνθρωποι αγωνίζονται να καλύψουν τις βασικές ανάγκες τους για επιβίωση.

5. Τοπικοί Παράγοντες:

α. Εγγύτητα σε Ζώνες Συγκρούσεων: Η γεωγραφική θέση και η σταθερότητα της Γερμανίας την καθιστούν ελκυστικό προορισμό για άτομα που αναζητούν καταφύγιο από γειτονικές ζώνες συγκρούσεων, όπως η Συρία, το Ιράκ, το Αφγανιστάν και τμήματα της Αφρικής.

β. Πολιτική και Κοινωνική Σταθερότητα: Η φήμη της Γερμανίας για την πολιτική σταθερότητα, τα προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μπορούν να την καταστήσουν ελκυστικό προορισμό για όσους αναζητούν ασφάλεια και μια καλύτερη ζωή.

Εθνικές Πολιτικές για τους Πρόσφυγες

Το νομικό και πολιτικό πλαίσιο σχετικά με τους πρόσφυγες στη Γερμανία διέπεται κυρίως από

την εθνική νομοθεσία, τις διεθνείς υποχρεώσεις και τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Ας εξετάσουμε το υφιστάμενο πλαίσιο, ας αναλύσουμε τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία του και ας εντοπίσουμε τους τομείς που χρήζουν βελτίωσης:

1. Νομικό Πλαίσιο:

α. Νομοθεσία περί Ασύλου: Ο γερμανικός νόμος περί ασύλου (Asylgesetz) περιγράφει τις διαδικασίες και τα κριτήρια για τη χορήγηση ασύλου και επικουρικής προστασίας. Ενσωματώνει τις διεθνείς υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένης της Σύμβασης για τους πρόσφυγες του 1951 και του Πρωτοκόλλου της του 1967, καθώς και τους κανονισμούς της ΕΕ.

β. Νομοθεσία περί Διαμονής: Ο νόμος περί διαμονής (Aufenthaltsgesetz) θεσπίζει κανονισμούς σχετικά με τις άδειες διαμονής, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο στη Γερμανία.

γ. Κανονισμοί της ΕΕ: Το σύστημα ασύλου της Γερμανίας επηρεάζεται επίσης από κανονισμούς της ΕΕ, όπως ο κανονισμός του Δουβλίνου, ο οποίος καθορίζει το αρμόδιο κράτος μέλος για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων ασύλου.

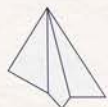
2. Πολιτικό Πλαίσιο:

α. Ένταξη των Προσφύγων: Η Γερμανία έχει εφαρμόσει διάφορες πολιτικές για τη στήριξη της ένταξης των προσφύγων, συμπεριλαμβανομένων γλωσσικών μαθημάτων, εκπαιδευτικών προγραμμάτων, επαγγελματικής κατάρτισης και στήριξης της απασχόλησης. Ο νόμος περί ένταξης (Integrationsgesetz) παρέχει το νομικό πλαίσιο για τα μέτρα αυτά.

β. Προσωρινή Προστασία: Σε ορισμένες περιπτώσεις, η Γερμανία χορηγεί προσωρινή προστασία σε άτομα από χώρες που αντιμετωπίζουν ένοπλες συγκρούσεις ή άλλες σοβαρές περιστάσεις. Αυτό επιτρέπει την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας χωρίς να χορηγείται πλήρης καθεστώς πρόσφυγα.

Πλεονεκτήματα των Πολιτικών:

- Πρόσβαση στην Προστασία: Το νομικό πλαίσιο διασφαλίζει ότι οι πρόσφυγες έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν άσυλο και να λάβουν προστασία σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις.

- Μέτρα Ένταξης: Οι πολιτικές της Γερμανίας για την ένταξη των προσφύγων αποσκοπούν στη διευκόλυνση της μακροπρόθεσμης ένταξης στην κοινωνία, παρέχοντας υποστήριξη για την εκμάθηση της γλώσσας, την εκπαίδευση και την απασχόληση.

Αδυναμίες και Τομείς Βελτίωσης:

- Εκτενείς Διαδικασίες Ασύλου: Η διαδικασία ασύλου στη Γερμανία μπορεί να είναι χρονοβόρα, οδηγώντας σε αβεβαιότητα και καθυστερήσεις στη λήψη αποφάσεων, γεγονός που μπορεί να επηρεάσει την ευημερία και την ένταξη των προσφύγων.
- Δυνατότητα και Πόροι: Η σημαντική εισροή προσφύγων έχει επιβαρύνει την δυναμικότητα των αρχών ασύλου και των εγκαταστάσεων υποδοχής, με αποτέλεσμα να υπάρχουν προκλήσεις στην έγκαιρη παροχή υπηρεσιών και υποστήριξης.
- Διαφορές στην Περιφερειακή Εφαρμογή: Υπάρχουν ανισότητες στην εφαρμογή των πολιτικών και των υπηρεσιών ασύλου στα διάφορα ομόσπονδα κρατίδια της Γερμανίας, με αποτέλεσμα οι πρόσφυγες να βιώνουν αντιφατικές συνθήκες.
- Περιορισμένη Οικογενειακή Επανένωση: Οι περιορισμοί στην οικογενειακή επανένωση, ιδίως για τους πρόσφυγες με επικουρική προστασία, μπορεί να εμποδίσουν την οικογενειακή ενότητα και τις προοπτικές ένταξης.

Τομείς για βελτίωση:

- Εξορθολογισμός των Διαδικασιών Ασύλου: Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της δικαιοσύνης στη διαδικασία ασύλου μέσω της μείωσης των χρόνων επεξεργασίας και των σαφών κριτηρίων για τη λήψη αποφάσεων.
- Επαρκείς Πόροι και Υποστήριξη: Εξασφάλιση επαρκών πόρων και υποστήριξης για τις αρχές ασύλου, τις εγκαταστάσεις υποδοχής και τα προγράμματα ένταξης ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες των προσφύγων.
- Εναρμόνιση των Πολιτικών: Προσπάθεια για μεγαλύτερη εναρμόνιση και συνέπεια στην εφαρμογή των πολιτικών ασύλου σε όλα τα ομοσπονδιακά κράτη για την αποφυγή ανισοτήτων.
- Οικογενειακή Επανένωση: Επέκταση των ευκαιριών για οικογενειακή επανένωση για την προώθηση της οικογενειακής ενότητας και τη διευκόλυνση της ένταξης.

Θεσμικά Πλαίσια

Σε εθνικό επίπεδο στη Γερμανία, διάφορα θεσμικά όργανα και οργανισμοί ασχολούνται με τη διαχείριση των προσφυγικών υποθέσεων. Οι οργανισμοί αυτοί έχουν συγκεκριμένους ρόλους, αρμοδιότητες και μηχανισμούς συντονισμού για να διασφαλίσουν την αποτελεσματική διαχείριση των προσφυγικών ζητημάτων. Ας εξετάσουμε ορισμένους από αυτούς τους θεσμούς και ας επισημάνουμε επιτυχημένα μοντέλα ή βέλτιστες πρακτικές στα θεσμικά τους πλαίσια, μαζί με σχετικές αναφορές:

1. Ομοσπονδιακό Γραφείο Μετανάστευσης και Προσφύγων (BAMF):

- Ρόλος και Αρμοδιότητες: Η BAMF είναι υπεύθυνη για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων ασύλου, τη λήψη αποφάσεων σχετικά με το καθεστώς του πρόσφυγα και το συντονισμό της ένταξης των αναγνωρισμένων προσφύγων. Παρέχει επίσης πληροφορίες και υποστήριξη στους πρόσφυγες καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου.

- Μηχανισμοί Συντονισμού: Η BAMF συνεργάζεται με διάφορες αρχές σε ομοσπονδιακό και πολιτειακό επίπεδο, μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) και τοπικά συμβούλια ένταξης για να εξασφαλίσει τη συντονισμένη διαχείριση των προσφύγων.

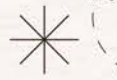
2. Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εσωτερικών, Οικοδομών και Κοινοτήτων (BMI):

- Ρόλος και Αρμοδιότητες: Το BMI είναι υπεύθυνο για τη διαμόρφωση και την εφαρμογή των πολιτικών μετανάστευσης και ασύλου. Συντονίζει διάφορες ομοσπονδιακές υπηρεσίες που εμπλέκονται σε θέματα προσφύγων, συμπεριλαμβανομένης της BAMF, της Ομοσπονδιακής Αστυνομίας και της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Προστασίας του Συντάγματος.

- Μηχανισμοί Συντονισμού: Το BMI συντονίζει τη διυπηρεσιακή συνεργασία και θεσπίζει στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη διαχείριση των προσφύγων σε συνεργασία με φορείς σε ομοσπονδιακό και πολιτειακό επίπεδο.

3. Ομοσπονδιακά Κρατίδια (Länder):

- Ρόλος και Αρμοδιότητες: Η ομοσπονδιακή δομή της Γερμανίας αναθέτει αρμοδιότητες για τη διαχείριση των προσφύγων στα επιμέρους κρατίδια (Länder). Αυτά επιβλέπουν την υποδοχή και τη στέγαση των προσφύγων, παρέχουν υπηρεσίες ένταξης και συντονίζουν τις δράσεις τους με τους δήμους και τις ΜΚΟ..

- Μηχανισμοί Συντονισμού: Οι τακτικές συναντήσεις των υπουργών των κρατών που είναι αρμόδιοι για θέματα προσφύγων και οι διακρατικοί μηχανισμοί συντονισμού, όπως η Διάσκεψη των Υπουργών Εσωτερικών, διευκολύνουν τη συνεργασία και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών.

4. Δήμοι και Τοπικά Συμβούλια Ένταξης:

- Ρόλος και Αρμοδιότητες: Οι δήμοι διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην υποδοχή και την ένταξη των προσφύγων σε τοπικό επίπεδο. Παρέχουν στέγαση, κοινωνικές υπηρεσίες, μαθήματα γλώσσας και διευκολύνουν την ένταξη στην κοινότητα. Τα τοπικά συμβούλια ένταξης προωθούν τη συμμετοχή και το διάλογο μεταξύ των προσφύγων και της τοπικής κοινότητας.

- Μηχανισμοί Συντονισμού: Οι δήμοι και τα τοπικά συμβούλια ένταξης συνεργάζονται με κρατικές και ομοσπονδιακές αρχές, ΜΚΟ και εθελοντικές πρωτοβουλίες για το συντονισμό και την εφαρμογή μέτρων ένταξης.

Επιτυχημένα Μοντέλα ή Βέλτιστες Πρακτικές:

- Ομάδα Δράσης για την ένταξη των προσφύγων στο Αμβούργο: Η ομάδα δράσης, που συστάθηκε από την πόλη του Αμβούργου, συγκεντρώνει εκπροσώπους από διάφορες υπηρεσίες, ΜΚΟ και την κοινωνία των πολιτών για τον συντονισμό και τον εξορθολογισμό των προσπαθειών ένταξης.

- Δημοτικά Συμβούλια Προσφύγων στη Βόρεια Ρηνανία-Βεστφαλία: α συμβούλια αυτά διευκολύνουν τη συνεργασία μεταξύ δήμων, ΜΚΟ και των ίδιων των προσφύγων, προωθώντας τη συμμετοχή της βάσης και ενισχύοντας την τοπική ενσωμάτωση.

- Τοπικά Δίκτυα για την ένταξη των προσφύγων στη Βάδη-Βυρτεμβέργη: Τα δίκτυα αυτά επιτρέπουν τη συνεργασία μεταξύ δήμων, της κοινωνίας των πολιτών και εθελοντών για το συντονισμό και την ανταλλαγή πόρων και βέλτιστων πρακτικών στην ένταξη των προσφύγων.

Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις

Οι διεπιστημονικές προσεγγίσεις για την εργασία με τους πρόσφυγες περιλαμβάνουν τη συνεργασία και τη συμμετοχή πολλαπλών τομέων, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνητικών υπηρεσιών, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και του ακαδημαϊκού χώρου, της

υγειονομικής περίθαλψης, της εκπαίδευσης και των υπηρεσιών απασχόλησης. Οι προσεγγίσεις αυτές αναγνωρίζουν ότι η αντιμετώπιση των πολύπλοκων αναγκών των προσφύγων απαιτεί μια ολοκληρωμένη και συντονισμένη προσπάθεια. Ας συζητήσουμε τα οφέλη και τις προκλήσεις των διεπιστημονικών προσεγγίσεων και ας παρουσιάσουμε παραδείγματα επιτυχημένων πρωτοβουλιών στη Γερμανία:

Οφέλη των Διεπιστημονικών Προσεγγίσεων:

1. Ολοκληρωμένη Υποστήριξη: Οι διεπιστημονικές προσεγγίσεις εξασφαλίζουν μια ολιστική ανταπόκριση στις ποικίλες ανάγκες των προσφύγων, καλύπτοντας όχι μόνο τις άμεσες ανάγκες τους αλλά και διευκολύνοντας τη μακροπρόθεσμη ένταξη και ευημερία.
2. Σύμπραξη και Κοινή Χρήση Πόρων: Η συνεργασία μεταξύ των τομέων επιτρέπει την ανταλλαγή εμπειρογνωμοσύνης, πόρων και βέλτιστων πρακτικών, μεγιστοποιώντας τον αντίκτυπο των παρεμβάσεων και ελαχιστοποιώντας την επανάληψη των προσπαθειών.
3. Καινοτομία και Δημιουργικότητα: Η διεπιστημονική συνεργασία προωθεί καινοτόμες λύσεις, συγκεντρώνοντας διαφορετικές προοπτικές, γνώσεις και δεξιότητες για την αντιμετώπιση σύνθετων προκλήσεων.
4. Ενδυνάμωση και Συμμετοχή: Τέτοιες προσεγγίσεις προωθούν την ενεργό συμμετοχή των προσφύγων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, ενδυναμώνοντάς τους ως ενεργούς παράγοντες της δικής τους ένταξης και ανάπτυξης.

Προκλήσεις Διεπιστημονικών Προσεγγίσεων:

11. Συντονισμός και Επικοινωνία: Η εξασφάλιση αποτελεσματικού συντονισμού, ανταλλαγής πληροφοριών και επικοινωνίας μεταξύ πολλαπλών τομέων μπορεί να αποτελέσει πρόκληση, ιδίως όταν οι διάφοροι οργανισμοί έχουν διαφορετικές εντολές, προτεραιότητες και κουλτούρες εργασίας.
2. Δυναμική Ισχύος: Η εξισορρόπηση της δυναμικής ισχύος και η διασφάλιση ισότιμων εταιρικών σχέσεων μεταξύ των τομέων μπορεί να είναι πολύπλοκη, καθώς ορισμένοι τομείς μπορεί να διαθέτουν περισσότερους πόρους, επιρροή ή δύναμη λήψης αποφάσεων.
3. Βιωσιμότητα: Η διατήρηση της μακροπρόθεσμης συνεργασίας και δέσμευσης μεταξύ των τομέων μπορεί να αποτελέσει πρόκληση, καθώς οι κύκλοι χρηματοδότησης, οι πολιτικές προτεραιότητες και οι οργανωτικές δομές μπορεί να αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου..

Παραδείγματα Επιτυχημένων Διεπιστημονικών Πρωτοβουλιών στη Γερμανία:

1. Πανεπιστημιακά Προγράμματα Υποστήριξης Προσφύγων: Τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά ιδρύματα στη Γερμανία έχουν δημιουργήσει προγράμματα για την υποστήριξη των προσφύγων φοιτητών και ερευνητών. Οι πρωτοβουλίες αυτές παρέχουν μαθήματα γλώσσας, ακαδημαϊκή καθοδήγηση, πρόσβαση στην εκπαίδευση και καθοδήγηση σταδιοδρομίας για τη διευκόλυνση της ένταξής τους στο ακαδημαϊκό και επαγγελματικό περιβάλλον.

2. Υπηρεσίες Υγείας και Ψυχικής Υγείας: Η συνεργασία μεταξύ παρόχων υγειονομικής περίθαλψης, ΜΚΟ και κυβερνητικών φορέων έχει διευκολύνει την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και υποστήριξης της ψυχικής υγείας για τους πρόσφυγες στη Γερμανία. Πρωτοβουλίες όπως κλινικές με πολιτισμική ευαισθησία, πολύγλωσσες συμβουλευτικές υπηρεσίες και ανάπτυξη ικανοτήτων για τους επαγγελματίες του τομέα της υγειονομικής περίθαλψης έχουν υλοποιηθεί για την αντιμετώπιση των ιδιαίτερων αναγκών υγειονομικής περίθαλψης των προσφύγων.

3. Προγράμματα Απασχόλησης και Επαγγελματικής Κατάρτισης: Οι συνεργατικές προσπάθειες μεταξύ φορέων απασχόλησης, ΜΚΟ και φορέων του ιδιωτικού τομέα έχουν οδηγήσει σε πρωτοβουλίες για την παροχή επαγγελματικής κατάρτισης, υπηρεσιών τοποθέτησης σε θέσεις εργασίας και γλωσσικής υποστήριξης για τους πρόσφυγες στη Γερμανία. Τα προγράμματα αυτά αποσκοπούν στη διευκόλυνση της οικονομικής ένταξης των προσφύγων και της πρόσβασης σε ευκαιρίες απασχόλησης.

2. Ελλάδα

Η Ελλάδα έχει μια εκτεταμένη ιστορία προσφυγικών εισροών, οι οποίες έχουν διαμορφώσει τα δημογραφικά, πολιτικά και κοινωνικοοικονομικά δεδομένα της χώρας. Η κατανόηση του ιστορικού πλαισίου είναι ζωτικής σημασίας για την κατανόηση των προτύπων και της δυναμικής της σημερινής προσφυγικής κρίσης στην Ελλάδα.

- Ιστορικό Πλαίσιο:
 - α. Οι ανταλλαγές πληθυσμών το 1919-1922 κατόπιν του ελληνοτουρκικού πολέμου και της πυρπόλησης της Σμύρνης ήταν ένα σημαντικό γεγονός που επηρέασε τις προσφυγικές μετακινήσεις στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λωζάννης το 1923, περίπου 1,5 εκατομμύριο Ελληνορθόδοξοι Χριστιανοί εκτοπίστηκαν από

την Τουρκία, ενώ περίπου 500.000 Μουσουλμάνοι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την Ελλάδα. Αυτή η εκτεταμένη μετανάστευση είχε ως αποτέλεσμα μια σημαντική δημογραφική μετατόπιση στην Ελλάδα, ιδίως στις βόρειες περιοχές. Αυτοί οι πρόσφυγες που εισήλθαν στη χώρα ήταν ελληνικής καταγωγής, μοιράζονταν την ίδια θρησκεία, τα ίδια ήθη και έθιμα και τον ίδιο πολιτισμό με τους Έλληνες, αλλά η αποδοχή και η ενσωμάτωσή τους από την ελληνική κυβέρνηση παρουσίασε πολλές προκλήσεις και εμπόδια.

- β. Από τη δεκαετία του 1980, η Ελλάδα έγινε ένα έθνος μετανάστευσης. Τη δεκαετία του 1990, μετά την πτώση των κομμουνιστικών καθεστώτων και την κατάρρευση της Ένωσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών το 1991, καθώς και το άνοιγμα των ελληνικών συνόρων προς τους Βορειοηπειρώτες της Αλβανίας, υπήρξε σημαντική εισροή μεταναστών από το βορρά, οι οποίοι ήρθαν στην Ελλάδα αναζητώντας εργασία.
- γ. Η οικονομική και πολιτική απελευθέρωση των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης οδήγησε σε σημαντική αύξηση του μεταναστευτικού πληθυσμού, ο οποίος αποτελούνταν κυρίως από Αλβανούς, Βούλγαρους, Ρουμάνους, Γεωργιανούς, Ουκρανούς και έναν μικρό αριθμό Κινέζων.
- δ. Η έναρξη της Αραβικής Άνοιξης το 2011 και ο επακόλουθος συριακός εμφύλιος πόλεμος αποτέλεσαν σημείο καμπής στην εισροή προσφύγων στην Ελλάδα. Καθώς η Συρία βυθίστηκε σε μια καταστροφική σύγκρουση, εκατομμύρια Σύριοι κατέφυγαν σε γειτονικά κράτη, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας. Το 2015 και το 2016, ο αριθμός των προσφύγων που έφτασαν στις ελληνικές ακτές αυξήθηκε δραματικά, με αποτέλεσμα η χώρα να μην μπορεί να αντιμετωπίσει αυτό το φαινόμενο.

- Πρόσφατες Τάσεις:

- α. Ως απάντηση στον δραματικό αριθμό αφίξεων μεταναστών στα ελληνικά νησιά το 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε τη "στρατηγική των hotspot". Ο κύριος στόχος της "προσέγγισης hotspot" ήταν η παροχή ολοκληρωμένης και στοχευμένης βοήθειας προς την Ελλάδα και την Ιταλία, ώστε να είναι σε θέση να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους βάσει της νομοθεσίας της ΕΕ και να ταυτοποιήσουν ταχέως τους εισερχόμενους μετανάστες, να τους καταγράψουν και να τους πάρουν δακτυλικά αποτυπώματα, να βοηθήσουν τους αιτούντες άσυλο με τις αντίστοιχες διαδικασίες, να εφαρμόσουν το

σύστημα μετεγκατάστασης και να διεξάγουν επιχειρήσεις επιστροφής. Πέντε hotspots, υπό τη μορφή Κέντρων Πρώτης Υποδοχής - τώρα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ) - δημιουργήθηκαν στα νησιά Λέσβο, Χίο, Σάμο, Λέρο και Κω. Οι οργανισμοί της ΕΕ, δηλαδή η ΕΥΑΑ (πρώην EASO), η Frontex, η Europol και η Eurojust, εργάστηκαν μαζί με τις ελληνικές αρχές στο πλαίσιο των hotspots.

- β. Μετά την κορύφωση της προσφυγικής κρίσης το 2015-2016, η Ελλάδα εφάρμοσε αυστηρότερα μέτρα ελέγχου των συνόρων και υπέγραψε συμφωνία με την ΕΕ γνωστή ως Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας που έφερε το κλείσιμο της "οδού των Δυτικών Βαλκανίων". Η συμφωνία αυτή αποσκοπούσε στη μείωση της παράτυπης μετανάστευσης προς τα ελληνικά νησιά με την επιστροφή των αιτούντων άσυλο στην Τουρκία, αλλά η Ελλάδα εξακολουθεί να δέχεται αιτούντες άσυλο και παράτυπους μετανάστες, κυρίως μέσω θαλάσσιων διελεύσεων από την Τουρκία. Η δήλωση παγίδευσε επίσης πολλούς ανθρώπους στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ), προκαλώντας σημαντικά προβλήματα. Μελέτες και εκθέσεις έχουν δείξει ότι αυτός ο υπερπληθυσμός επηρέασε τις συνθήκες διαβίωσης μέσα στα "Hotspots", οι οποίες ήταν κάτω του επιπέδου, ακόμη και απειλητικές για την ανθρώπινη ζωή.
- γ. Τα τελευταία χρόνια, οι συνεχείς συγκρούσεις στη Μέση Ανατολή, η πολιτική αστάθεια σε περιοχές όπως το Αφγανιστάν και το Ιράκ και οι οικονομικές δυσκολίες σε ορισμένα κράτη έχουν συμβάλει στη συνεχή εισροή προσφύγων στην Ελλάδα. Μέχρι το τέλος του 2020 η χωρητικότητα των ΚΥΤ αυξήθηκε σε 13.338 θέσεις. Το 2021, η κατασκευή των "Κέντρων Κλειστής Ελεγχόμενης Πρόσβασης Νήσων (Κ.Κ.Ε.Π.Π.Ν.)" αύξησε περαιτέρω τη χωρητικότητά τους σε 15.934 θέσεις, αν και οι τοπικές κοινότητες εξέφρασαν την αντίθεσή τους στη δημιουργία τους, καθώς οι ροές ήταν σημαντικά χαμηλές σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια

Πολλαπλοί παράγοντες, όπως η πολιτική αστάθεια, οι ένοπλες συγκρούσεις, οι οικονομικές ανισότητες και οι διώξεις, συνέβαλαν στη σημαντική αύξηση των προσφυγικών ροών προς την Ελλάδα. Τα άτομα και οι οικογένειες έχουν αναγκαστεί από αυτούς τους παράγοντες να αναλάβουν επικίνδυνα ταξίδια προς αναζήτηση ασφάλειας, σταθερότητας και βελτιωμένων ευκαιριών.

- Πολιτική Αστάθεια και Ένοπλες Συγκρούσεις

Η πολιτική αστάθεια και οι ένοπλες συγκρούσεις στις γειτονικές περιοχές της Ελλάδας αποτέλεσαν σημαντικούς παράγοντες της προσφυγικής μετανάστευσης. Χώρες όπως η Συρία, το Αφγανιστάν, το Ιράκ και η Λιβύη έχουν υποστεί παρατεταμένες συγκρούσεις, οι οποίες έχουν οδηγήσει σε διάχυτη βία, παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εκτοπισμό εκατομμυρίων ανθρώπων. Η κατάρρευση των δομών διακυβέρνησης και η άνοδος εξτρεμιστικών ομάδων έχουν δημιουργήσει μια ατμόσφαιρα φόβου και ανασφάλειας, αναγκάζοντας τα άτομα να εγκαταλείψουν τις εστίες τους και να αναζητήσουν καταφύγιο σε άλλες χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας.

- Διώξεις και Παραβιάσεις Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Υπάρχουν άτομα που θεωρούνται εθνοτικές, θρησκευτικές και πολιτικές μειονότητες, καθώς και μέλη περιθωριοποιημένων ομάδων, και ως τέτοια αντιμετωπίζουν διακρίσεις, βία και διώξεις. Έτσι, αναγκάζονται να αναζητήσουν καταφύγιο στην Ελλάδα λόγω των συγκρούσεων, της θρησκευτικής μισαλλοδοξίας, της έμφυλης βίας και της πολιτικής καταπίεσης.

- Οικονομικές Ανισότητες

Πολλοί πρόσφυγες προέρχονται από χώρες με αδύναμες οικονομίες, υψηλά ποσοστά ανεργίας και περιορισμένες ευκαιρίες κοινωνικής και οικονομικής ανέλιξης. Παράγοντες όπως η φτώχεια, η έλλειψη βασικών υπηρεσιών και η περιορισμένη πρόσβαση στην εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη παρακινούν άτομα και οικογένειες να αναλάβουν επικίνδυνα ταξίδια με την ελπίδα να βρουν καλύτερες οικονομικές προοπτικές στην Ελλάδα και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

- Γεωγραφική Εγγύτητα και Διαδρομές Διέλευσης

Λόγω της θέσης της στο σταυροδρόμι της Ευρώπης, της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής, η Ελλάδα αποτελεί φυσικό σημείο διέλευσης για τους πρόσφυγες. Η γειτνίασή της με χώρες που υφίστανται συγκρούσεις και αστάθεια, όπως η Συρία, το Ιράκ και το Αφγανιστάν, την έχει καταστήσει ελκυστικό προορισμό. Η προσβασιμότητα των θαλάσσιων οδών έχει διευκολύνει την παράτυπη μετανάστευση και τα ταξίδια αιτούντων άσυλο, ιδίως από την Τουρκία προς τα ελληνικά νησιά.

- Δίκτυα Λαθρεμπορίου και Διακίνησης

Η προσφυγική κρίση στην Ελλάδα επιδεινώνεται από την παρουσία δικτύων διακινητών και επιχειρήσεων εμπορίας ανθρώπων. Τα δίκτυα αυτά εκμεταλλεύονται ευάλωτα άτομα χρεώνοντας υπέρογκα ποσά για να διευκολύνουν τα ταξίδια τους και συχνά τα υποβάλλουν σε επικίνδυνες και απάνθρωπες συνθήκες. Η εμπλοκή εγκληματικών δικτύων περιπλέκει περαιτέρω τη διαχείριση των προσφυγικών ροών και θέτει σημαντικές προκλήσεις για τον έλεγχο των συνόρων και την ασφάλεια.

Αναλύοντας αυτούς τους παράγοντες, γίνεται σαφές ότι η προσφυγική κρίση στην Ελλάδα δεν είναι ένα μεμονωμένο φαινόμενο, αλλά μάλλον διασυνδέεται με γεωπολιτικές δυναμικές, συγκρούσεις και κοινωνικοοικονομικές ανισότητες σε παγκόσμια κλίμακα. Η διαχείριση και ο μετριασμός των προκλήσεων που θέτουν οι προσφυγικές ροές στην Ελλάδα και τη γύρω περιοχή απαιτεί την αντιμετώπιση των υποκείμενων αιτιών του εκτοπισμού, την προώθηση της ειρήνης και της σταθερότητας και τη θέσπιση ολοκληρωμένων μεταναστευτικών πολιτικών.

Εθνικές Πολιτικές για τους Πρόσφυγες

Το νομικό πλαίσιο και οι πολιτικές αντιδράσεις γύρω από τους πρόσφυγες στην Ελλάδα έχουν εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου ως απάντηση στην αυξανόμενη εισροή εκτοπισμένων ατόμων. Η ελληνική κυβέρνηση, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), έχει εφαρμόσει διάφορα μέτρα για τη διαχείριση της άφιξης, της επεξεργασίας και της ενσωμάτωσης των προσφύγων. Στη συνέχεια, θα διερευνήσουμε το ισχύον πλαίσιο, θα αξιολογήσουμε τα πλεονεκτήματα και τους περιορισμούς του και θα εντοπίσουμε τομείς για βελτίωση.

1. Νομικό Πλαίσιο:

- α. Νόμος για τους αλλοδαπούς: Ο νόμος του 1991 περιέχει διατάξεις σχετικά με την παραμονή και την απασχόληση των αλλοδαπών, καθώς και τη διαδικασία αναγνώρισης των προσφύγων. Το 2005 θεσπίστηκε νόμος που διέπει την είσοδο, τη διαμονή και την κοινωνική ενσωμάτωση των Τ/κ. Ο τελευταίος μεταρρυθμίστηκε το 2014 με τον Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης, ο οποίος επέφερε τροποποιήσεις στους τομείς των αδειών διαμονής, της οικογενειακής επανένωσης και της πρόσβασης στην αγορά

εργασίας. Οι οδηγίες 2011/98 και 2014/36 της ΕΕ ενσωματώθηκαν στο ελληνικό δίκαιο το 2015.

- β. Εθνικός Νόμος περί Ασύλου: Το νομικό πλαίσιο για τους πρόσφυγες στην Ελλάδα διέπεται κυρίως από τον νέο νόμο περί ασύλου Ν.4375/2016, ο οποίος προσαρμόζει την ελληνική νομοθεσία στις διατάξεις της οδηγίας 2013/32 της ΕΕ σχετικά με τις κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση της διεθνούς προστασίας. Περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με την άδεια διαμονής (άρθρο 22) για ανθρωπιστικούς λόγους. Επίσης, θεσπίζει Γενική Γραμματεία Υποδοχής και καθορίζει λεπτομερώς την οργάνωση και λειτουργία της Υπηρεσίας Ασύλου, καθώς και της Αρχής Προσφυγών και της Αρχής Υποδοχής και Ταυτοποίησης.
- γ. Νόμος περί Ιθαγένειας: Το 2004, η Ελλάδα επικύρωσε τον πρώτο της Κώδικα Ιθαγένειας. Έκτοτε, το 2010 και το 2015, έγιναν δύο τροποποιήσεις. Η πιο πρόσφατη τροποποίηση έγινε το 2015 και περιλάμβανε, μεταξύ άλλων προσθηκών, τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ένα παιδί μεταναστών που γεννήθηκε στην Ελλάδα μπορεί να αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια και τη σύσταση επιτροπής πολιτογράφησης στο Υπουργείο Εσωτερικών.
- δ. Νόμος κατά των Διακρίσεων: Το 1979, η Ελλάδα θέσπισε την πρώτη της νομοθεσία που ποινικοποιεί πράξεις φυλετικών διακρίσεων. Ο νόμος αυτός συμπληρώνεται από τον νόμο του 2014, ο οποίος εισάγει πολιτικές για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας.
- ε. Κανονισμοί της ΕΕ: Ο κανονισμός του Δουβλίνου, ο οποίος καθορίζει ποιο κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων ασύλου, έχει επίσης αντίκτυπο στο ελληνικό σύστημα ασύλου.

2. Πολιτικό Πλαίσιο:

- α. Νομοθεσία Ένταξης: Ο Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης (Ν. 4251/2014) είναι σήμερα ο θεμελιώδης νόμος που ρυθμίζει την ένταξη, με στόχο την ενοποίηση των διατάξεων της μεταναστευτικής νομοθεσίας, την εναρμόνιση με το ευρωπαϊκό δίκαιο και τον εξορθολογισμό του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου, καθώς και την αντιμετώπιση διαπιστωμένων αδυναμιών εφαρμογής. Ο Κώδικας αντιμετωπίζει ζητήματα που σχετίζονται με τις άδειες διαμονής και την πρόσβαση στην αγορά εργασίας και θεσπίζει ένα πλαίσιο

για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων των μεταναστών. Η Ελλάδα προσπαθεί να εφαρμόσει ποικίλα μέτρα για να βοηθήσει στην ένταξη των προσφύγων, συμπεριλαμβανομένων γλωσσικών μαθημάτων, εκπαιδευτικών προγραμμάτων, επαγγελματικής κατάρτισης και προγραμμάτων πολιτιστικού προσανατολισμού.

- β. Νόμος περί Καταπολέμησης των Διακρίσεων: Το 1979, η Ελλάδα ψήφισε την πρώτη της νομοθεσία που τιμωρεί πράξεις ή ενέργειες εθνοτικών διακρίσεων. Επιπλέον, ο νόμος του 2014 καταπολεμά ορισμένες μορφές και εκδηλώσεις προκατάληψης και ξеноφοβίας.

3. Πλεονεκτήματα των Πολιτικών

- ο Μέτρα Προστασίας: συμπεριλαμβανομένης της Σύμβασης του 1951 για τους πρόσφυγες και των οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το άσυλο και την προστασία των προσφύγων. Αυτό διασφαλίζει την τήρηση των διεθνών νομικών αρχών και χρησιμεύει ως θεμέλιο για την προστασία των δικαιωμάτων των προσφύγων.
- ο Προσπάθειες Ένταξης: Η Ελλάδα έχει δρομολογήσει διάφορες πολιτικές και προγράμματα για την προώθηση της ένταξης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης των προσφύγων. Οι πρωτοβουλίες αυτές, οι οποίες περιλαμβάνουν γλωσσική διδασκαλία, επαγγελματικά προγράμματα και εκπαιδευτικές ευκαιρίες, επιδιώκουν να βελτιώσουν την αυτάρκεια και τις μακροπρόθεσμες προοπτικές των προσφύγων.

4. Αδυναμίες και Τομείς Βελτίωσης

- ο Υπερφορτωμένες εγκαταστάσεις υποδοχής: Η περιορισμένη ικανότητα υποδοχής της Ελλάδας έχει οδηγήσει σε υπερπληθυσμό και άθλιες συνθήκες σε πολλά κέντρα υποδοχής. Οι ανεπαρκείς υποδομές και πόροι έχουν παρεμποδίσει την παροχή βασικών υπηρεσιών και έχουν επιδεινώσει τις συνθήκες διαβίωσης των προσφύγων..
- ο Χρονοβόρες διαδικασίες ασύλου: Η συσσώρευση υποθέσεων ασύλου στην Ελλάδα έχει οδηγήσει σε σημαντικές καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση, προκαλώντας αβεβαιότητα και δυσάρεσκα στους πρόσφυγες. Οι χρονοβόρες περίοδοι αναμονής μπορεί να επιδεινώσουν την ψυχολογική

αγωνία και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι αιτούντες άσυλο και να εμποδίσουν τις προοπτικές ένταξής τους.

- ο Περιορισμένη πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και την εκπαίδευση: Παρά τις προσπάθειες για την παροχή στους πρόσφυγες υγειονομικής περίθαλψης και εκπαίδευσης, εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια στην εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης. Είναι δύσκολο να ικανοποιηθούν οι ανάγκες υγειονομικής περίθαλψης όλων των προσφύγων, ιδίως των ευάλωτων ομάδων, λόγω των περιορισμένων πόρων και των υπερφορτωμένων δημόσιων υπηρεσιών. Ομοίως, παρά τις προσπάθειες της Ελλάδας να διευκολύνει την πρόσβαση στην εκπαίδευση, εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια και κενά στην παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης σε παιδιά και ενήλικες πρόσφυγες.
- ο Έλλειψη συντονισμού και καταμερισμού των υποχρεώσεων: Η Ελλάδα δυσκολεύτηκε να συντονιστεί με άλλα ευρωπαϊκά έθνη και να καταστεί την ευθύνη για τη διαχείριση της προσφυγικής κρίσης. Λόγω της γεωγραφικής της θέσης, η Ελλάδα έχει επωμιστεί δυσανάλογο μερίδιο του βάρους, επιβαρύνοντας τους πόρους και τις υποδομές της, ενώ οι προσπάθειες να επιτευχθεί καταμερισμός του βάρους μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ είχαν περιορισμένη επιτυχία.
- ο Κράτηση και εναλλακτικές λύσεις στην κράτηση: Έχουν εκφραστεί ανησυχίες σχετικά με τις συνθήκες και τη διάρκεια κράτησης των αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα. Τα κοινοτικά προγράμματα και άλλες εναλλακτικές λύσεις αντί της κράτησης παραμένουν περιορισμένες. Για να διασφαλιστεί η προστασία των δικαιωμάτων των προσφύγων και η τήρηση των διεθνών κανόνων, είναι σημαντικό να αντιμετωπιστούν αυτές οι ελλείψεις.

Θεσμικά Πλαίσια

Σε εθνικό επίπεδο στην Ελλάδα, πολυάριθμοι θεσμοί και οργανισμοί διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στη διαχείριση των προσφυγικών υποθέσεων. Οι οργανισμοί αυτοί συνεργάζονται για να εγγυηθούν την αποτελεσματική εφαρμογή των πολιτικών για τους πρόσφυγες, να προσφέρουν βοήθεια και υπηρεσίες στους πρόσφυγες και να διευκολύνουν την ένταξή τους στην ελληνική κοινωνία. Μεταξύ των σημαντικότερων θεσμικών οργάνων και των αρμοδιοτήτων τους είναι:

1. Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου: Το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου είναι υπεύθυνο για τη συνολική διαχείριση και το συντονισμό των πολιτικών μετανάστευσης και ασύλου στην Ελλάδα. Επιβλέπει την εφαρμογή των εθνικών και διεθνών νομικών πλαισίων, αναπτύσσει πολιτικές και συντονίζει τους σχετικούς φορείς.
2. Ελληνική Υπηρεσία Ασύλου: Η Ελληνική Υπηρεσία Ασύλου είναι υπεύθυνη για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων ασύλου και τη διεξαγωγή των διαδικασιών καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα. Διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην αξιολόγηση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας και στη χορήγηση καθεστώτος πρόσφυγα ή άλλων μορφών διεθνούς προστασίας.
3. Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Υ.Π.Υ.Τ.): Η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης είναι υπεύθυνη για την αρχική υποδοχή, καταγραφή και ταυτοποίηση των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων κατά την άφιξή τους στην Ελλάδα. Λειτουργεί κέντρα υποδοχής (hotspots) και διενεργεί διαδικασίες καταγραφής για την εξακρίβωση της ταυτότητας των ατόμων και την έναρξη της διαδικασίας ασύλου. Στο πλαίσιο της Υ.Π.Υ.Τ. λειτουργούν οι ακόλουθες μονάδες:·
 - a) Διεύθυνση Διοικητικής Υποστήριξης
 - b) Ανεξάρτητο Τμήμα Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών
 - c) Διεύθυνση Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης (RIC) και Κέντρων Κλειστής Ελεγχόμενης Πρόσβασης (CCAC).
 - d) Η Διεύθυνση Εγκαταστάσεων Βορείου Ελλάδος.
 - e) Η Διεύθυνση Εγκαταστάσεων Νότιας Ελλάδας.
4. Η Αρχή Προσφυγών λειτουργεί ως Διεύθυνση και εξετάζει (οιονεί δικαστικά) τις δευτεροβάθμιες προσφυγές κατά των αποφάσεων της Υπηρεσίας Ασύλου (πρωτοβάθμια). Η Αρχή Προσφυγών απαρτίζεται από τα ακόλουθα τμήματα:·
 - a) Υπηρεσία Κεντρικής Διοίκησης, η οποία αποτελείται από το Τμήμα Νομικής Υποστήριξης, Εκπαίδευσης και Τεκμηρίωσης και το Τμήμα Διοικητικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης.
 - b) και Ανεξάρτητες Επιτροπές Προσφυγών, οι οποίες είναι αρμόδιες για τη συζήτηση των προσφυγών κατά των αποφάσεων της Υπηρεσίας Ασύλου, τη λήψη αποφάσεων και την έκδοση αποφάσεων σε δεύτερο βαθμό, σύμφωνα με τους νόμους: 4636/2019 και 4375/2016 (Α' 51).
5. Τα Κέντρα Ένταξης Μεταναστών (Κ.Ε.Μ.): Τα Κέντρα Ένταξης Μεταναστών (Κ.Ε.Μ.) ιδρύθηκαν με το νόμο 4368 (ΦΕΚ 21 Α', 2016) και λειτουργούν ως παραρτήματα των

Κέντρων Κοινότητας στους δήμους. Αποστολή των Μ.Ι.Κ. είναι η ενημέρωση, η εξυπηρέτηση και η παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών σε υπηκόους τρίτων χωρών, η ανάπτυξη συνεργασιών και δικτύων για τη βοήθεια των δικαιούχων στη σύνδεση με υπηρεσίες και προγράμματα κοινωνικής ένταξης και η υλοποίηση δραστηριοτήτων κοινωνικής ένταξης που προάγουν την κοινωνική συνοχή.

6. Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ): Πολυάριθμες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) παρέχουν ανθρωπιστική βοήθεια, νομική συνδρομή, ψυχοκοινωνική υποστήριξη και άλλες υπηρεσίες στους πρόσφυγες στην Ελλάδα. Οι οργανώσεις αυτές διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στη συμπλήρωση των κυβερνητικών προσπάθειών, στην κάλυψη των ελλείψεων υπηρεσιών και στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων και της ευημερίας των προσφύγων.

Καλές Πρακτικές:

- Πρόγραμμα ESTIA: Η εφαρμογή του προγράμματος ESTIA (Emergency Support to Integration and Accommodation) από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και την Ελληνική Κυβέρνηση αποτελεί μια επιτυχημένη εικόνα της εταιρικής σχέσης μεταξύ θεσμικών οργάνων και διεθνών οργανισμών. Το πρόγραμμα ESTIA παρέχει βοήθεια για την ενοίκιαση σε ευάλωτους αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες, επιτρέποντάς τους να εγκαταλείψουν τους υπερπλήρεις καταυλισμούς και να μετεγκατασταθούν σε αστικά διαμερίσματα. Η πρωτοβουλία αυτή προωθεί την αυτάρκεια των προσφύγων, την ενσωμάτωση στην κοινότητα και την αξιοπρέπεια, ενώ παράλληλα ανακουφίζει την πίεση στις εγκαταστάσεις υποδοχής.
- Μετεγκαταστάσεις - Οι χώρες της ΕΕ επιδεικνύουν αλληλεγγύη: Από τον Απρίλιο του 2020, τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν επιδείξει την αλληλεγγύη τους προς την Ελλάδα μετεγκαθιστώντας αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες. Περισσότερα από 4.600 άτομα είχαν μετεγκατασταθεί από την Ελλάδα σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες μέχρι το τέλος του 2021, συμπεριλαμβανομένων ασυνόδευτων παιδιών και εφήβων, ευάλωτων αιτούντων άσυλο και δικαιούχων διεθνούς προστασίας. Αυτό κατέστη εφικτό χάρη στην οικονομική στήριξη και τον συντονισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και τη συνδρομή των ελληνικών αρχών, του Οργανισμού της ΕΕ για το Άσυλο (EUAΑ), διεθνών οργανισμών (ΔΟΜ, Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και UNICEF) και των ευρωπαϊκών χωρών που συμμετείχαν στη διαδικασία μετεγκατάστασης.

- Πρόγραμμα HELIOS: Ο ΔΟΜ σε στενή συνεργασία με τις ελληνικές αρχές και έμπειρους εταίρους έχει εκπονήσει μια εθνική στρατηγική για την ένταξη των προσφύγων στην αγορά εργασίας και η ΕΕ χρηματοδοτεί δραστηριότητες που σχετίζονται με την εκπαίδευση, τη στέγαση και την απασχόληση στην Ελλάδα.
- Δομές Κοινωνικής Αλληλεγγύης: Οι τοπικές δομές κοινωνικής αλληλεγγύης που δημιουργήθηκαν σε διάφορους ελληνικούς δήμους αποδεικνύουν την αποτελεσματικότητα της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και της συνεργασίας. Οι δομές αυτές συγκεντρώνουν εκπροσώπους των τοπικών αρχών, ΜΚΟ και εθελοντές για τον συντονισμό και την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης των προσφύγων. Διασφαλίζουν μια πιο προσαρμοσμένη και ευέλικτη προσέγγιση στη διαχείριση των προσφύγων σε κοινοτικό επίπεδο, αξιοποιώντας την τοπική γνώση και τους πόρους.

Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις

Οι διεπιστημονικές προσεγγίσεις για την εργασία με τους πρόσφυγες προϋποθέτουν τη συνεργασία και τη συμμετοχή πολλών τομέων, όπως κυβερνητικές υπηρεσίες, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ακαδημαϊκός κόσμος, υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση και υπηρεσίες απασχόλησης. Κρίνονται ζωτικής σημασίας, καθώς η αντιμετώπιση των αναγκών των προσφύγων απαιτεί μια ολοκληρωμένη και συντονισμένη προσπάθεια. Στην Ελλάδα έχουν υλοποιηθεί αρκετές επιτυχημένες διεπιστημονικές πρωτοβουλίες που αναδεικνύουν τόσο τα οφέλη όσο και τις προκλήσεις τέτοιων προσεγγίσεων.

Οφέλη των Διεπιστημονικών Προσεγγίσεων:

- ✓ Συνεργατική Λήψη Αποφάσεων: Οι διεπιστημονικές προσεγγίσεις διευκολύνουν τη συνεργασία και την από κοινού λήψη αποφάσεων μεταξύ επαγγελματιών από διαφορετικούς κλάδους που λαμβάνουν υπόψη τις κοινωνικές, ψυχολογικές, νομικές, εκπαιδευτικές και υγειονομικές απαιτήσεις των προσφύγων. Αυτή η συνεργασία ενθαρρύνει την ανταλλαγή πληροφοριών, την από κοινού επίλυση προβλημάτων και τη δημιουργική σκέψη. Συγκεντρώνοντας την τεχνογνωσία και τις προοπτικές τους, οι διεπιστημονικές ομάδες μπορούν να αναπτύξουν καινοτόμες και αποτελεσματικές στρατηγικές, αντιμετωπίζοντας ταυτόχρονα πολλαπλές προκλήσεις και προάγοντας τη συνολική ευημερία των προσφύγων.
- ✓ Ενισχυμένη Ενσωμάτωση Υπηρεσιών: Οι διεπιστημονικές προσεγγίσεις βοηθούν στην ενσωμάτωση των υπηρεσιών και στην αποφυγή του κατακερματισμού.

Διαφορετικοί επαγγελματίες και οργανισμοί μπορούν να συνεργαστούν για τον εξορθολογισμό των διαδικασιών, τον συντονισμό των υπηρεσιών και την εξάλειψη των επικαλύψεων. Αυτή η ολοκληρωμένη παροχή υπηρεσιών εξασφαλίζει ένα απρόσκοπτο και αποτελεσματικό σύστημα υποστήριξης, ελαχιστοποιώντας τα κενά και τις επικαλύψεις στη βοήθεια.

- ✓ **ελτιωμένα Αποτελέσματα:** Οι διεπιστημονικές προσεγγίσεις έχουν τη δυνατότητα να αποφέρουν καλύτερα αποτελέσματα για τους πρόσφυγες. Με την αντιμετώπιση πολλαπλών πτυχών της ευημερίας τους, όπως η νομική προστασία, η υγειονομική περίθαλψη, η εκπαίδευση και η κοινωνική ενσωμάτωση, οι διεπιστημονικές ομάδες μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση των συνολικών αποτελεσμάτων όσον αφορά την προστασία των προσφύγων, την ενδυνάμωση και την επιτυχή ενσωμάτωση στις κοινωνίες υποδοχής.
- ✓ **Αυξημένη Καινοτομία:** Η διεπιστημονική συνεργασία προάγει την καινοτομία συνδυάζοντας διαφορετικές προοπτικές και προσεγγίσεις. Η διασταύρωση ιδεών από διαφορετικούς κλάδους μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων, στρατηγικών και πρακτικών. Αυτή η καινοτομία συμβάλλει στη συνεχή βελτίωση και προσαρμογή στον τομέα της υποστήριξης των προσφύγων.

Προκλήσεις των Διεπιστημονικών Προσεγγίσεων:

- ✓ **Επικοινωνία και Συντονισμός:** Η αποτελεσματική επικοινωνία και ο συντονισμός μεταξύ επαγγελματιών από διαφορετικούς κλάδους μπορεί να αποτελέσει πρόκληση. Κάθε κλάδος μπορεί να έχει τη δική του ορολογία, μεθοδολογίες και προοπτικές, οι οποίες μπορεί να εμποδίζουν τη σαφή και αποτελεσματική συνεργασία.
- ✓ **Ιεραρχίες και Δυναμικές Ισχύος:** Οι διεπιστημονικές προσεγγίσεις καθιστούν αναγκαία τη συνεργασία μεταξύ επαγγελματιών με διαφορετικά επίπεδα εξουσίας και δυναμικές ισχύος. Οι διαφορές αυτές μπορεί να δυσχεράνουν τη λήψη αποφάσεων, την κατανομή των πόρων και την εναρμόνιση των αντίθετων απόψεων.
- ✓ **Χρηματοδότηση και Πόροι:** Η εφαρμογή διεπιστημονικών προσεγγίσεων συχνά απαιτεί επαρκή χρηματοδότηση και πόρους για την υποστήριξη διαφορετικών επαγγελματιών και υπηρεσιών. Μπορεί να είναι δύσκολο να εξασφαλιστεί βιώσιμη χρηματοδότηση και να κατανεμηθούν πόροι σε διάφορους κλάδους.

Παραδείγματα Επιτυχημένων Διεπιστημονικών Πρωτοβουλιών στην Ελλάδα:

1. **Κινητές Μονάδες Υγείας:** Σε προσφυγικούς καταυλισμούς και αστικές περιοχές, οι κινητές μονάδες υγείας λειτουργούν από διεπιστημονικές ομάδες που αποτελούνται από επαγγελματίες υγείας, ψυχολόγους και διερμηνείς. Οι ομάδες αυτές προσφέρουν ολοκληρωμένη υγειονομική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένων ιατρικών συμβουλών, υποστήριξης της ψυχικής υγείας και παραπομπής σε εξειδικευμένη θεραπεία. Η ολιστική προσέγγιση για την κάλυψη των αναγκών υγειονομικής περίθαλψης των προσφύγων εξασφαλίζεται με τη συνεργασία διαφόρων ειδικοτήτων.
2. **Εκπαιδευτικά Προγράμματα για τους πρόσφυγες:** Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών, γλωσσολόγων, κοινωνικών λειτουργών και πολιτισμικών διαμεσολαβητών, προκειμένου να παρέχεται εκπαίδευση σε παιδιά και ενήλικες πρόσφυγες. Ενσωματώνοντας τη γλωσσική διδασκαλία, την ψυχοκοινωνική υποστήριξη και τον πολιτισμικό προσανατολισμό, οι πρωτοβουλίες αυτές προσφέρουν ολοκληρωμένη εκπαιδευτική υποστήριξη προσαρμοσμένη στις ειδικές ανάγκες και το υπόβαθρο των προσφύγων μαθητών. Τα παιδιά σχολικής ηλικίας παρακολουθούν τάξεις ΔΥΕΠ (Δομές Υποδοχής και Εκπαίδευσης Προσφύγων), όπου διδάσκονται διάφορα μαθήματα μαζί με την ελληνική γλώσσα, προετοιμάζοντας τους μαθητές να φοιτήσουν στο γενικό σχολείο. Οι ΖΕΠ - Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας είναι τάξεις υποδοχής εντός του γενικού σχολείου, τις οποίες οι πρόσφυγες μαθητές παρακολουθούν παράλληλα με τις κανονικές τους τάξεις. Οι τάξεις αυτές προσφέρουν διαφοροποιημένες παρεμβάσεις και μαθησιακή υποστήριξη για τα παιδιά των προσφύγων.
3. **Υπηρεσίες Νομικής Βοήθειας και Προστασίας:** Διεπιστημονικές ομάδες αποτελούμενες από δικηγόρους, κοινωνικούς λειτουργούς και διερμηνείς παρέχουν στους πρόσφυγες υπηρεσίες νομικής βοήθειας και προστασίας. Οι ομάδες αυτές βοηθούν τους πρόσφυγες στις νομικές διαδικασίες, παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά τους και διασφαλίζουν την πρόσβασή τους σε νομική εκπροσώπηση. Μαζί, οι επαγγελματίες νομικοί και κοινωνικοί λειτουργοί παρέχουν ολοκληρωμένη υποστήριξη για τις νομικές απαιτήσεις των προσφύγων. Το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και η ΜΕΤΑδραση είναι μόνο δύο από τις πολλές ελληνικές ΜΚΟ που υποστηρίζουν τέτοιες πρωτοβουλίες.

4. Προγράμματα Κοινωνικής Ένταξης: Υπάρχει συνεργασία μεταξύ κοινωνιολόγων, ανθρωπολόγων, κοινοτικών οργανωτών και κοινωνικών λειτουργών σε πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της κοινωνικής συνοχής μεταξύ των προσφύγων και των κοινοτήτων υποδοχής. Τα Κέντρα Κοινότητας των Δήμων κατά μήκος της Ελλάδας είναι υπεύθυνα για την παρουσίαση και την παροχή βοήθειας στους πρόσφυγες σχετικά με όλες τις διαθέσιμες κοινωνικές υπηρεσίες στην περιοχή τους.
5. Επαγγελματική Κατάρτιση και Υποστήριξη της απασχόλησης: Κοινωνικοί λειτουργοί, σύμβουλοι σταδιοδρομίας και επαγγελματικοί εκπαιδευτές συνεργάζονται σε πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην παροχή επαγγελματικής κατάρτισης και υποστήριξης της απασχόλησης στους πρόσφυγες. Τα προγράμματα αυτά βελτιώνουν τις προοπτικές οικονομικής ένταξης και αυτάρκειας των προσφύγων, ενσωματώνοντας την ανάπτυξη δεξιοτήτων, τη βοήθεια για την τοποθέτηση σε θέσεις εργασίας και την ψυχοκοινωνική υποστήριξη. Σε συνεργασία με τον Δήμο, η ANKA A.E. Καρδίτσας έχει υλοποιήσει προγράμματα για την ενίσχυση των δεξιοτήτων των προσφύγων και την ενθάρρυνση της απασχόλησής τους.

3. Φινλανδία

Οι ιστορικές και τρέχουσες τάσεις της Φινλανδίας όσον αφορά την εισροή προσφύγων επηρεάζονται από διάφορους παράγοντες που συμβάλλουν στην αναγκαστική μετατόπιση. Η κατανόηση αυτών των παραγόντων παρέχει το πλαίσιο για την κατάσταση των προσφύγων στη χώρα. Παρόλο που η Φινλανδία δεν έχει βιώσει το ίδιο επίπεδο προσφυγικής εισροής με ορισμένες άλλες ευρωπαϊκές χώρες, εξακολουθεί να είναι μάρτυρας αξιοσημείωτων μετατοπίσεων στα μεταναστευτικά πρότυπα με την πάροδο του χρόνου.

Ιστορικό Πλαίσιο:

Ιστορικά, η Φινλανδία υπήρξε κυρίως χώρα μετανάστευσης παρά μετανάστευσης. Μέχρι τα τέλη του 20ού αιώνα, η Φινλανδία είδε περισσότερους ανθρώπους να εγκαταλείπουν τη χώρα για να αναζητήσουν καλύτερες οικονομικές ευκαιρίες αλλού. Ωστόσο, η ένταξη της Φινλανδίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το άνοιγμα των συνόρων της οδήγησαν σε αύξηση της μετανάστευσης τις τελευταίες δεκαετίες..

Βασικοί Παράγοντες που Συντελούν στον Αναγκαστικό Εκτοπισμό:

1. Παγκόσμιες Συγκρούσεις: Η Φινλανδία, ως μέρος της διεθνούς κοινότητας, επηρεάζεται από τις συγκρούσεις σε όλο τον κόσμο. Οι πόλεμοι, η πολιτική αστάθεια και οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε περιοχές όπως η Μέση Ανατολή, η Αφρική και η Ασία έχουν οδηγήσει στον εκτοπισμό εκατομμυρίων ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων των προσφύγων. Αυτές οι παγκόσμιες συγκρούσεις συμβάλλουν στον αναγκαστικό εκτοπισμό που μπορεί να οδηγήσει άτομα και οικογένειες να αναζητήσουν καταφύγιο στη Φινλανδία.
2. Πολιτικές Ασύλου και Νομικό Πλαίσιο: Οι πολιτικές ασύλου και το νομικό πλαίσιο της Φινλανδίας διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της εισροής προσφύγων. Οι αλλαγές στη νομοθεσία, όπως η αυστηροποίηση ή η χαλάρωση των διαδικασιών ασύλου, μπορούν να επηρεάσουν τον αριθμό των ατόμων που ζητούν άσυλο στη χώρα. Επιπλέον, η συμμετοχή της Φινλανδίας σε διεθνείς συμφωνίες και η προσήλωση στις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων επηρεάζουν την προσέγγισή της στην προστασία των προσφύγων.
3. Γεωγραφικοί Παράγοντες: Η γεωγραφική θέση της Φινλανδίας στο βορειότερο τμήμα της Ευρώπης επηρεάζει την εισροή προσφύγων. Παρόλο που δεν αποτελεί πρωταρχικό σημείο εισόδου για τους πρόσφυγες σε σύγκριση με χώρες που βρίσκονται πιο κοντά σε ζώνες συγκρούσεων ή σε οδούς διέλευσης, ορισμένα άτομα ενδέχεται να επιλέξουν τη Φινλανδία ως προορισμό τους λόγω συγκεκριμένων περιστάσεων, οικογενειακών δεσμών ή άλλων παραγόντων.
4. Μεταναστευτικές Πολιτικές της ΕΕ: Η συμμετοχή της Φινλανδίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η συμμετοχή της στον χώρο Σένγκεν επηρεάζουν τις μεταναστευτικές και προσφυγικές ροές. Οι πολιτικές της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του κανονισμού του Δουβλίνου, διαμορφώνουν τον τρόπο επεξεργασίας και κατανομής των αιτούντων άσυλο μεταξύ των κρατών μελών. Οι αλλαγές στις μεταναστευτικές πολιτικές της ΕΕ μπορεί να έχουν άμεσες συνέπειες για την υποδοχή προσφύγων από τη Φινλανδία.
5. Κοινωνικοοικονομικοί Παράγοντες: Οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες της Φινλανδίας, συμπεριλαμβανομένων των ευκαιριών στην αγορά εργασίας, του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας και της ποιότητας ζωής, μπορούν να προσελκύσουν άτομα που αναζητούν καταφύγιο. Παράγοντες όπως οι εκπαιδευτικές ευκαιρίες, η υγειονομική περίθαλψη και η κοινωνική στήριξη μπορούν να επηρεάσουν τις αποφάσεις των προσφύγων να επιλέξουν τη Φινλανδία ως προορισμό τους.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η εισροή προσφύγων στη Φινλανδία επηρεάζεται από μια σύνθετη αλληλεπίδραση αυτών των παραγόντων, καθώς και από συγκεκριμένα γεωπολιτικά γεγονότα, παγκόσμιες τάσεις στη μετανάστευση και ατομικές συνθήκες των ίδιων των προσφύγων. Η ανάλυση αυτών των παραγόντων συμβάλλει στην ευρύτερη κατανόηση των ιστορικών και σημερινών τάσεων της Φινλανδίας όσον αφορά την εισροή προσφύγων.

Εθνικές Πολιτικές για τους Πρόσφυγες:

Η Φινλανδία διαθέτει ένα καθιερωμένο νομικό και πολιτικό πλαίσιο σχετικά με τους πρόσφυγες, το οποίο αποσκοπεί στην παροχή προστασίας και υποστήριξης στα άτομα που ζητούν άσυλο. Τα βασικά στοιχεία του υφιστάμενου πλαισίου είναι τα εξής:

1. Διεθνείς Συμφωνίες: Η Φινλανδία έχει υπογράψει αρκετές διεθνείς συμφωνίες που αφορούν την προστασία των προσφύγων, συμπεριλαμβανομένης της Σύμβασης του 1951 για τους πρόσφυγες και του Πρωτοκόλλου του 1967. Οι συμφωνίες αυτές αποτελούν τη βάση για τις νομικές υποχρεώσεις της Φινλανδίας να προστατεύει τους πρόσφυγες και να διασφαλίζει τον σεβασμό των δικαιωμάτων τους.
2. Διαδικασία Χορήγησης Ασύλου: Η Φινλανδία ακολουθεί μια δομημένη διαδικασία ασύλου για την αξιολόγηση των αιτημάτων των ατόμων που ζητούν το καθεστώς του πρόσφυγα. Η διαδικασία περιλαμβάνει καταγραφή, συνεντεύξεις, έλεγχο των εγγράφων και λήψη αποφάσεων από τη Φινλανδική Υπηρεσία Μετανάστευσης (Migri) και, αν χρειαστεί, από τα διοικητικά δικαστήρια.
3. Ιδιότητα και Προστασία των Προσφύγων: Με την αναγνώριση ως πρόσφυγες, τα άτομα λαμβάνουν νομική προστασία και πρόσβαση σε δικαιώματα και υπηρεσίες, όπως υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση και κοινωνικές παροχές. Οι πρόσφυγες στη Φινλανδία έχουν το δικαίωμα να εργάζονται και είναι επιλέξιμοι για προγράμματα υποστήριξης της ένταξης.
4. Πολιτικές Ένταξης: Η Φινλανδία εφαρμόζει πολιτικές ένταξης για να διευκολύνει την κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ένταξη των προσφύγων. Οι πολιτικές αυτές περιλαμβάνουν γλωσσική κατάρτιση, επαγγελματική εκπαίδευση, στήριξη της απασχόλησης και πρωτοβουλίες κοινωνικής ένταξης για την προώθηση των ίσων ευκαιριών και της ένταξης.
5. Προσωρινή Προστασία: Η Φινλανδία παρέχει επίσης προσωρινή προστασία σε άτομα που δεν πληρούν τα κριτήρια για το καθεστώς του πρόσφυγα, αλλά δεν μπορούν να

επιστρέψουν στις χώρες καταγωγής τους λόγω συγκρούσεων ή άλλων περιστάσεων. Αυτή η προσωρινή προστασία επιτρέπει στα άτομα να παραμείνουν προσωρινά στη Φινλανδία και να λαμβάνουν ορισμένα δικαιώματα και υπηρεσίες..

Οφέλη των Πολιτικών:

- **Νομική Βάση:** Η προσχώρηση της Φινλανδίας σε διεθνείς συμφωνίες παρέχει μια ισχυρή νομική βάση για την προστασία των προσφύγων, διασφαλίζοντας τη συμμόρφωση με τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα.
- **Υποστηρικτικές Υπηρεσίες:** Η παροχή υποστήριξης για την ένταξη, όπως η γλωσσική κατάρτιση και η βοήθεια στην απασχόληση, βοηθά τους πρόσφυγες στη μετάβαση και την ένταξή τους στη φινλανδική κοινωνία.
- **Προσωρινή Προστασία:** Η παροχή προσωρινής προστασίας αποδεικνύει τη δέσμευση να παρέχεται ασφαλές καταφύγιο σε άτομα που το έχουν ανάγκη, ακόμη και αν δεν πληρούν τα κριτήρια για το καθεστώς του πρόσφυγα.

Αδυναμίες και Τομείς Βελτίωσης:

- **Καθυστερήσεις Επεξεργασίας:** Η διαδικασία ασύλου στη Φινλανδία μπορεί να είναι χρονοβόρα, οδηγώντας σε παρατεταμένη αβεβαιότητα και περιόδους αναμονής για τους αιτούντες άσυλο. Η μείωση των χρόνων επεξεργασίας θα παρείχε πιο έγκαιρες αποφάσεις και θα ανακούφιζε το άγχος που αντιμετωπίζουν τα άτομα κατά τη διαδικασία ασύλου.
- **Προκλήσεις Ένταξης:** Ενώ η Φινλανδία προσφέρει υποστήριξη για την ένταξη, ενδέχεται να υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης όσον αφορά την εξασφάλιση αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων προγραμμάτων ένταξης που να καλύπτουν τις ποικίλες ανάγκες των προσφύγων, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης στην εκπαίδευση, την απασχόληση και τα κοινωνικά δίκτυα.
- **Τοπικές Ανισότητες:** Η διασφάλιση της δίκαιης κατανομής των πόρων και της υποστήριξης στις διάφορες περιοχές της Φινλανδίας μπορεί να αποτελέσει πρόκληση, καθώς ορισμένες περιοχές ενδέχεται να αντιμετωπίζουν μεγαλύτερη πίεση για τη φιλοξενία και την ένταξη των προσφύγων.

Για την ενίσχυση του υφιστάμενου πλαισίου, η Φινλανδία θα μπορούσε να εξετάσει:

- Την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κυβερνητικών υπηρεσιών, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών κοινοτήτων για τη διασφάλιση συντονισμένης και ολοκληρωμένης υποστήριξης των προσφύγων.
- Τη βελτίωση της πρόσβασης στην πληροφόρηση και τη νομική βοήθεια, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι αιτούντες άσυλο κατανοούν τα δικαιώματά τους και τη διαδικασία ασύλου.
- Την ενίσχυση των προσπάθειών για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των ευάλωτων ομάδων, όπως οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, οι γυναίκες και τα θύματα τραυμάτων, μέσω εξειδικευμένων προγραμμάτων υποστήριξης.

Η συνεχής αξιολόγηση και προσαρμογή των πολιτικών με βάση την ανατροφοδότηση από τους πρόσφυγες, τα ενδιαφερόμενα μέρη και τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση ενός αποτελεσματικού και ευέλικτου συστήματος προστασίας των προσφύγων στη Φινλανδία.

Θεσμικά Πλαίσια

Σε εθνικό επίπεδο στη Φινλανδία, διάφορα θεσμικά όργανα και οργανισμοί διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διαχείριση των προσφυγικών υποθέσεων. Οι οργανισμοί αυτοί συνεργάζονται για να διασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή των πολιτικών για τους πρόσφυγες, να παρέχουν υποστήριξη και υπηρεσίες στους πρόσφυγες και να προωθήσουν την ένταξή τους στη φινλανδική κοινωνία. Οι βασικοί θεσμοί και οι αρμοδιότητές τους περιλαμβάνουν:

1. Υπουργείο Εσωτερικών: Το Υπουργείο Εσωτερικών είναι αρμόδιο για τη διαμόρφωση και την εφαρμογή των εθνικών πολιτικών που σχετίζονται με τη μετανάστευση και το άσυλο. Επιβλέπει τον γενικό συντονισμό των προσφυγικών υποθέσεων και συνεργάζεται με άλλα αρμόδια υπουργεία και υπηρεσίες για να διασφαλίσει την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος ασύλου.
2. Φινλανδική Υπηρεσία Μετανάστευσης (Migri): Η Migri είναι η κύρια κυβερνητική υπηρεσία που είναι υπεύθυνη για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων ασύλου και τη λήψη αποφάσεων σχετικά με το καθεστώς του πρόσφυγα. Διεξάγει συνεντεύξεις, εξετάζει την τεκμηρίωση και αξιολογεί την αξιοπιστία των αιτήσεων ασύλου. Η Migri παρέχει επίσης καθοδήγηση στους αιτούντες άσυλο και διαχειρίζεται κέντρα υποδοχής για τη φιλοξενία ατόμων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου.

3. Μονάδα Υποδοχής της Φινλανδικής Υπηρεσίας Μετανάστευσης: Η Μονάδα Υποδοχής, τμήμα της Migri, διαχειρίζεται τα κέντρα υποδοχής όπου διαμένουν οι αιτούντες άσυλο κατά τη διάρκεια της επεξεργασίας των αιτήσεών τους. Η μονάδα διασφαλίζει την παροχή βασικών αγαθών, όπως στέγη, τροφή και υγειονομική περίθαλψη, και συντονίζει τις λειτουργίες των κέντρων υποδοχής σε συνεργασία με διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς.
4. Μονάδα Ένταξης της Φινλανδικής Υπηρεσίας Μετανάστευσης: Μόλις χορηγηθεί άσυλο στους πρόσφυγες, η Μονάδα Ένταξης της Migri αναλαμβάνει τη διαδικασία υποστήριξης και ένταξής τους. Η μονάδα παρέχει καθοδήγηση, οργανώνει προγράμματα γλωσσικής κατάρτισης και προσφέρει βοήθεια στην εξεύρεση εργασίας και στην πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες. Συνεργάζεται στενά με τους δήμους και άλλους φορείς που εμπλέκονται στις προσπάθειες ένταξης.
5. Υπουργείο Οικονομικών Υποθέσεων και Απασχόλησης: Το Υπουργείο Οικονομικών Υποθέσεων και Απασχόλησης διαδραματίζει ρόλο στη διευκόλυνση της ένταξης των προσφύγων στην αγορά εργασίας. Διαμορφώνει πολιτικές απασχόλησης, παρέχει υπηρεσίες σχετικές με την απασχόληση και συνεργάζεται με άλλους φορείς για την προώθηση της απασχόλησης των προσφύγων.
6. Φινλανδικός Ερυθρός Σταυρός: Ο Φινλανδικός Ερυθρός Σταυρός είναι μια εξέχουσα ανθρωπιστική οργάνωση που ασχολείται με την παροχή βοήθειας και υποστήριξης στους πρόσφυγες. Λειτουργεί κέντρα υποδοχής, προσφέρει ψυχοκοινωνική υποστήριξη, προωθεί εθελοντικές πρωτοβουλίες και υποστηρίζει την ένταξη των προσφύγων στις τοπικές κοινότητες.
7. Δήμοι: Οι δήμοι στη Φινλανδία διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην υποδοχή και την ένταξη των προσφύγων. Παρέχουν στέγαση, κοινωνικές υπηρεσίες και ευκαιρίες εκπαίδευσης στους πρόσφυγες εντός της δικαιοδοσίας τους. Οι δήμοι συνεργάζονται με ιδρύματα και οργανισμούς σε εθνικό επίπεδο για να διασφαλίσουν τη συντονισμένη υποστήριξη των προσφύγων.

Καλές Πρακτικές:

1. Συνεργασία και Συντονισμός: Το θεσμικό πλαίσιο της Φινλανδίας δίνει έμφαση στη συνεργασία μεταξύ διαφόρων κυβερνητικών υπηρεσιών, ΜΚΟ και τοπικών δήμων. Η συνεργασία αυτή εξασφαλίζει μια ολιστική προσέγγιση των προσφυγικών υποθέσεων και διευκολύνει την ανταλλαγή πόρων, εμπειρογνωμοσύνης και καλών πρακτικών.

2. Πολυτομεακή Προσέγγιση: Η συμμετοχή διαφόρων τομέων, όπως το Υπουργείο Εσωτερικών, το Υπουργείο Οικονομικών Υποθέσεων και Απασχόλησης και οι δημοτικές αρχές, επιτρέπει την παροχή ολοκληρωμένης υποστήριξης στους πρόσφυγες, καλύπτοντας τις ποικίλες ανάγκες τους που σχετίζονται με τη στέγαση, την απασχόληση, την εκπαίδευση και την κοινωνική ένταξη.
3. Υποστήριξη της Ένταξης: Η έμφαση που δίνει η Φινλανδία στην υποστήριξη της ένταξης, συμπεριλαμβανομένης της γλωσσικής κατάρτισης, της βοήθειας στην απασχόληση και των κοινωνικών υπηρεσιών, συμβάλλει στην επιτυχή ένταξη των προσφύγων στην κοινωνία. Οι προσπάθειες της Μονάδας Ένταξης της Φινλανδικής Υπηρεσίας Μετανάστευσης, σε συνεργασία με άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, βοηθούν τους πρόσφυγες να προσαρμοστούν στο νέο τους περιβάλλον και να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες για βιώσιμη ένταξη.
4. Συμμετοχή της Κοινωνίας των Πολιτών: Η ενεργός συμμετοχή οργανώσεων όπως ο Φινλανδικός Ερυθρός Σταυρός και άλλες ΜΚΟ ενισχύει το θεσμικό πλαίσιο. Οι οργανώσεις αυτές παρέχουν πολύτιμη υποστήριξη, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υποδοχής, της ψυχοκοινωνικής βοήθειας και της εμπλοκής στην κοινότητα, συμβάλλοντας στη συνολική ευημερία και ένταξη των προσφύγων.

Συνολικά, το θεσμικό πλαίσιο της Φινλανδίας για τη διαχείριση των προσφυγικών υποθέσεων δείχνει μια συνεργατική και ολοκληρωμένη προσέγγιση. Με τη συμμετοχή πολλαπλών ενδιαφερομένων, το συντονισμό των προσπάθειών και την παροχή στοχευμένης υποστήριξης, η Φινλανδία στοχεύει να εξασφαλίσει την επιτυχή ένταξη και ενσωμάτωση των προσφύγων στην κοινωνία. Η συνεχής αξιολόγηση και βελτίωση αυτών των θεσμικών πλαισίων με βάση την ανατροφοδότηση και τις εξελισσόμενες ανάγκες παραμένουν ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση αποτελεσματικών πρακτικών διαχείρισης των προσφύγων στη Φινλανδία.

Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις

Οι διεπιστημονικές προσεγγίσεις για την εργασία με τους πρόσφυγες περιλαμβάνουν τη συνεργασία και το συντονισμό πολλών τομέων, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνητικών υπηρεσιών, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, του ακαδημαϊκού χώρου, της υγειονομικής περίθαλψης, της εκπαίδευσης και των υπηρεσιών απασχόλησης. Οι προσεγγίσεις αυτές αναγνωρίζουν ότι η αντιμετώπιση των πολύπλοκων αναγκών των προσφύγων απαιτεί μια συνολική και ολοκληρωμένη προσπάθεια. Στη Φινλανδία έχουν

υλοποιηθεί αρκετές επιτυχημένες διεπιστημονικές πρωτοβουλίες, οι οποίες αναδεικνύουν τα οφέλη και τις προκλήσεις τέτοιων προσεγγίσεων.

Οφέλη των Διεπιστημονικών Προσεγγίσεων:

1. Ολοκληρωμένη Υποστήριξη: Οι διεπιστημονικές προσεγγίσεις επιτρέπουν ένα ολιστικό και ολοκληρωμένο σύστημα υποστήριξης των προσφύγων. Με τη συμμετοχή πολλαπλών τομέων, οι πρόσφυγες μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της νομικής συνδρομής, της υγειονομικής περίθαλψης, της εκπαίδευσης, της γλωσσικής κατάρτισης, της υποστήριξης της απασχόλησης και των προγραμμάτων κοινωνικής ένταξης.
2. Εμπειρογνωμοσύνη και Ανταλλαγή Γνώσεων: Κάθε τομέας προσφέρει μοναδική εμπειρογνωμοσύνη και γνώση. Η διεπιστημονική συνεργασία επιτρέπει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, ερευνητικών ευρημάτων και πόρων, οδηγώντας σε πιο αποτελεσματικές και τεκμηριωμένες παρεμβάσεις για τους πρόσφυγες.
3. Συντονισμένες Προσπάθειες: Οι διεπιστημονικές προσεγγίσεις διευκολύνουν τον συντονισμό μεταξύ των διαφόρων τομέων, αποφεύγοντας την αλληλεπικάλυψη των προσπαθειών και εξασφαλίζοντας ένα εξορθολογισμένο και συνεκτικό σύστημα υποστήριξης. Αυτός ο συντονισμός ενισχύει την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών που παρέχονται στους πρόσφυγες.
4. Ενισχυμένη Ενσωμάτωση: Οι διεπιστημονικές πρωτοβουλίες μπορούν να συμβάλουν στην επιτυχή ενσωμάτωση των προσφύγων, αντιμετωπίζοντας ταυτόχρονα διάφορες πτυχές της ζωής τους. Με το συνδυασμό των προσπαθειών για την εκπαίδευση, την απασχόληση, την εκμάθηση της γλώσσας και την κοινωνική ένταξη, οι πρόσφυγες έχουν περισσότερες πιθανότητες να γίνουν αυτόνομοι και ενεργοί συμμετέχοντες στην κοινωνία.

Προκλήσεις των Διεπιστημονικών Προσεγγίσεων:

1. Επικοινωνία και Συντονισμός: Η διεπιστημονική συνεργασία απαιτεί αποτελεσματική επικοινωνία και συντονισμό μεταξύ πολλαπλών ενδιαφερομένων. Οι διαφορές στην ορολογία, τις οργανωτικές δομές και τις προτεραιότητες μπορούν να αποτελέσουν προκλήσεις και απαιτούν συνεχείς προσπάθειες για να εξασφαλιστεί η ομαλή συνεργασία.
2. Κατανομή Πόρων: Οι διεπιστημονικές προσεγγίσεις συχνά συνεπάγονται τη συγκέντρωση πόρων από διαφορετικούς τομείς. Η κατανομή και διανομή των πόρων

με δίκαιο και βιώσιμο τρόπο μπορεί να είναι πολύπλοκη, ιδίως όταν οι τομείς έχουν διαφορετικούς μηχανισμούς χρηματοδότησης και προτεραιότητες.

3. Δυναμικές Ισχύος και Ηγεσία: Οι διεπιστημονικές πρωτοβουλίες ενδέχεται να αντιμετωπίσουν προκλήσεις που σχετίζονται με τη δυναμική της εξουσίας και την ηγεσία. Η εξισορρόπηση της επιρροής και της εξουσίας λήψης αποφάσεων μεταξύ των τομέων και η εξασφάλιση δίκαιης συμμετοχής μπορεί να είναι μια συνεχής διαδικασία διαπραγμάτευσης.

Παραδείγματα Επιτυχημένων Διεπιστημονικών Πρωτοβουλιών στη Φινλανδία:

1. SIMHE Φινλανδία: Η πρωτοβουλία για την υποστήριξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης των μεταναστών (SIMHE) προωθεί την αναγνώριση της προηγούμενης εκπαίδευσης και των προσόντων των προσφύγων, διευκολύνοντας την πρόσβασή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στη Φινλανδία. Περιλαμβάνει τη συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων, δήμων και υπηρεσιών απασχόλησης για την παροχή καθοδήγησης, πληροφοριών και εξατομικευμένης υποστήριξης για τους πρόσφυγες φοιτητές.
2. Οι Πρόσφυγες Στους Χώρους Εργασίας Της Φινλανδίας: Διάφοροι οργανισμοί, συμπεριλαμβανομένων ΜΚΟ, υπηρεσιών απασχόλησης και ιδιωτικών εταιρειών, συνεργάζονται για να δημιουργήσουν μονοπάτια για την είσοδο των προσφύγων στη φινλανδική αγορά εργασίας. Η πρωτοβουλία αυτή περιλαμβάνει γλωσσική κατάρτιση, αντιστοίχιση θέσεων εργασίας, προγράμματα καθοδήγησης και υποστήριξη των εργοδοτών για τη δημιουργία χώρων εργασίας χωρίς αποκλεισμούς.
3. Πολυπολιτισμικά Σχολεία: Τα φινλανδικά σχολεία αγκαλιάζουν την πολυπολιτισμικότητα και προσπαθούν να παρέχουν εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς για τα παιδιά των προσφύγων. Η διεπιστημονική συνεργασία μεταξύ σχολείων, κοινωνικών υπηρεσιών και επαγγελματιών υγείας διασφαλίζει ότι οι μαθητές πρόσφυγες λαμβάνουν την κατάλληλη υποστήριξη, γλωσσική κατάρτιση και βοήθεια για την ένταξη στο σχολικό περιβάλλον.
4. Προγράμματα Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης: Υπάρχουν διεπιστημονικές πρωτοβουλίες για την παροχή ψυχοκοινωνικής υποστήριξης στους πρόσφυγες, οι οποίες περιλαμβάνουν συνεργασία μεταξύ επαγγελματιών υγείας, ΜΚΟ και κοινωνικών λειτουργών. Τα προγράμματα αυτά στοχεύουν στην αντιμετώπιση της ψυχικής υγείας και της ευημερίας των προσφύγων, προσφέροντας συμβουλευτική, φροντίδα με βάση το τραύμα και δραστηριότητες εμπλοκής στην κοινότητα.

Τα παραδείγματα αυτά αναδεικνύουν επιτυχημένες διεπιστημονικές προσεγγίσεις στη Φινλανδία, καταδεικνύοντας τα οφέλη της συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών τομέων για την υποστήριξη των προσφύγων. Αξιοποιώντας την εμπειρογνωμοσύνη και τους πόρους πολλαπλών ενδιαφερόμενων φορέων, η Φινλανδία προσπαθεί να δημιουργήσει ένα ολοκληρωμένο και συντονισμένο σύστημα υποστήριξης που προωθεί την επιτυχή ένταξη και ενσωμάτωση των προσφύγων στην κοινωνία.

Γ. Συστάσεις

Υπάρχουν πολυάριθμες πολιτικές και πλαίσια που σχετίζονται με τη μετανάστευση σε όλο τον κόσμο. Είναι σαφές ότι η εφαρμογή τους δεν στερείται εμποδίων και δυσκολιών. Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή των διεπιστημονικών στρατηγικών, είναι απαραίτητο να αναγνωριστούν και να αντιμετωπιστούν αυτά τα εμπόδια. Τα δικαιώματα και η ευημερία των προσφύγων καθιστούν αναγκαία τη διεθνή συνεργασία για τη διασφάλιση της υιοθέτησης διεθνών προτύπων και συμφωνιών που διέπουν τις προσπάθειες παροχής βοήθειας στους πρόσφυγες και ενθαρρύνουν τη διεπιστημονική συνεργασία, εξασφαλίζοντας έτσι μια συνεκτική και βασισμένη στα δικαιώματα παγκόσμια προσέγγιση. Οι εκθέσεις που διεξήχθησαν καταδεικνύουν την αποτελεσματικότητα τέτοιων διεπιστημονικών προσεγγίσεων, καθιστώντας ζωτικής σημασίας τη συνέχιση τέτοιων παρεμβάσεων. Επιπλέον, η ιεράρχηση της κατάρτισης σε θέματα πολιτισμικής επάρκειας για όλους τους επαγγελματίες που εμπλέκονται στη βοήθεια προς τους πρόσφυγες μπορεί να βελτιώσει σημαντικά την κατανόηση των διαφορετικών πολιτισμικών υποβάθρων και να ενθαρρύνει τις αλληλεπιδράσεις με σεβασμό. Οι κυβερνήσεις θα πρέπει επίσης να παρέχουν επαγγελματίες διερμηνείς και υπηρεσίες μετάφρασης για να διευκολύνουν την αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ των προσφύγων και των παρόχων υπηρεσιών, γεφυρώνοντας έτσι τυχόν γλωσσικά εμπόδια. Οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης και τα εκπαιδευτικά προγράμματα εντός των οργανισμών και των ιδρυμάτων που αναδεικνύουν τα οφέλη της διεπιστημονικής συνεργασίας μπορούν να βοηθήσουν στην επίτευξη αυτού του στόχου. Μια κουλτούρα ανοιχτότητας, η οποία προωθείται από προγράμματα κατάρτισης και σεμινάρια που εφοδιάζουν τους επαγγελματίες με τις δεξιότητες και τις γνώσεις που απαιτούνται για την αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των ειδικοτήτων, μπορεί να συμβάλει στην επιτυχή ένταξη του πρόσφυγα. Επιπλέον, η ανάπτυξη και η εφαρμογή αποτελεσματικών μηχανισμών συντονισμού μεταξύ ανθρωπιστικών οργανώσεων, κυβερνητικών φορέων και μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ) για την επιτάχυνση της συνεργασίας, την αποφυγή επικαλύψεων και τη μεγιστοποίηση της κατανομής των πόρων είναι απαραίτητη για τη δημιουργία θετικών αποτελεσμάτων. Η υιοθέτηση μιας κοινής προσέγγισης μπορεί να διασφαλίσει ότι οι πρόσφυγες λαμβάνουν την υποστήριξη που χρειάζονται για να ξαναχτίσουν τη ζωή τους και να επιτύχουν αυτάρκεια σε διαφορετικά και δυναμικά πλαίσια.

II. Εκπαιδευτικό Υλικό

A. Ανάπτυξη Δεξιοτήτων: Υποστήριξη των Προσφύγων

Προκειμένου να βοηθηθούν καλύτερα οι πρόσφυγες και να νιώσουν ασφαλείς και ευπρόσδεκτοι, βελτιώνοντας έτσι τις πιθανότητες ενσωμάτωσής τους στις νέες κοινότητές τους, είναι σημαντικό να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον χωρίς διακρίσεις και προκαταλήψεις, ενώ παράλληλα να τους δοθεί η δυνατότητα να γίνουν ενεργά μέλη της νέας κοινωνίας. Η οικοδόμηση αποδεκτών κοινοτήτων και οργανώσεων είναι απαραίτητη για τη σωματική και ψυχική υγεία των προσφύγων, καθώς αισθάνονται ότι εκτιμώνται, ότι γίνονται αποδεκτοί και ότι τους παρέχεται πρόσβαση σε υπηρεσίες που θα τους δώσουν τελικά τη δυνατότητα να γίνουν αυτόνομοι.

1. Οικοδόμηση Αποδεκτών Κοινοτήτων και Οργανισμών

Η δημιουργία αποδεκτών κοινοτήτων και οργανισμών απαιτεί ένα θεμέλιο πολιτισμικής επάρκειας. Για το σκοπό αυτό, θα πρέπει να εφαρμοστεί εκπαίδευση πολιτισμικής ευαισθητοποίησης μεταξύ των μελών της κοινότητας και του προσωπικού των οργανισμών. Με την εξοικείωση των συμμετεχόντων με την πολυπλοκότητα των εμπειριών των προσφύγων, είναι σε θέση να καταρρίψουν τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις, διευκολύνοντας έτσι την ενσυναίσθηση και την κατανόηση.

Τι είναι η Προκατάληψη;

Η προκατάληψη είναι μια προδιάθεση υπέρ ή κατά ενός πράγματος, προσώπου ή ομάδας σε σύγκριση με ένα άλλο συνήθως με τρόπο που θεωρείται άδικος. Οι προκαταλήψεις μπορεί να προέρχονται από ένα άτομο, μια ομάδα ή έναν θεσμό και μπορεί να έχουν αρνητικές ή θετικές συνέπειες.

Υπάρχουν δύο τύποι προκαταλήψεων:

- **Συνειδητή Προκατάληψη** (επίσης γνωστή ως ρητή προκατάληψη) και
- **Ασυνειδητή Προκατάληψη** (γνωστή και ως άδηλη προκατάληψη)

Ασυνείδητη Προκατάληψη

Οι ασυνείδητες προκαταλήψεις είναι συμπεριφορές ή στερεότυπα που μάθαμε και υπάρχουν στο υποσυνείδητό μας και μπορούν να επηρεάσουν ακούσια τον τρόπο που σκεφτόμαστε και ενεργούμε. Αν και η προκατάληψη αποτελεί φυσιολογικό μέρος της λειτουργίας του ανθρώπινου εγκεφάλου, μπορεί συχνά να ενισχύει τα στερεότυπα. Όλοι έχουν αυτές τις προκαταλήψεις και τις χρησιμοποιούν ως νοητικές συντομεύσεις για ταχύτερη επεξεργασία πληροφοριών. Οι σιωπηρές προκαταλήψεις αναπτύσσονται με την πάροδο του χρόνου, καθώς συσσωρεύουμε εμπειρίες ζωής και εκτιθέμεθα σε διαφορετικά στερεότυπα. Αυτές οι προκαταλήψεις, οι οποίες περιλαμβάνουν τόσο ευνοϊκές όσο και δυσμενείς εκτιμήσεις, ενεργοποιούνται ακούσια και χωρίς την επίγνωση ή τον σκόπιμο έλεγχο του ατόμου.

Είδη ασυνείδητης προκατάληψης

Οι ασυνείδητες προκαταλήψεις εκδηλώνονται με διαφορετικούς τρόπους και έχουν ποικίλες συνέπειες. Ορισμένες προκαταλήψεις προκύπτουν από την κρίση της εμφάνισης των ανθρώπων, άλλες προέρχονται από προκατειλημμένες αντιλήψεις και άλλες από λογικές πλάνες.

- Προκατάληψη Συνάφειας (Affinity Bias)**, αίσθημα σύνδεσης με όσους μοιάζουν με εμάς.
- Προκατάληψη Αντίληψης (Perception Bias)**, στερεότυπα και υποθέσεις για διάφορες ομάδες.
- Φαινόμενο Φωτοστέφανου (Halo Effect)**, προβολή θετικών ιδιοτήτων σε ανθρώπους χωρίς να τους γνωρίζουμε πραγματικά.
- Η Προκατάληψη Επιβεβαίωσης (Confirmation Bias)**, η αναζήτηση επιβεβαίωσης των δικών μας απόψεων και προϋπαρχουσών ιδεών.

Ο αντίκτυπος της Ασυνείδητης Προκατάληψης

Η προκατάληψη μπορεί να έχει αρνητικές συνέπειες σε διάφορους τομείς, επηρεάζοντας αρνητικά την ένταξη των προσφύγων και των μεταναστών.

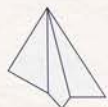
- a. **Απασχόληση:** ι ασυνείδητες προκαταλήψεις μπορούν να επηρεάσουν τις αποφάσεις πρόσληψης και να οδηγήσουν σε υποεκπροσώπηση ορισμένων ομάδων στο εργατικό δυναμικό. Για παράδειγμα, ένας διευθυντής μπορεί ασυνείδητα να προτιμά υποψηφίους που πήγαν στο ίδιο πανεπιστήμιο με αυτόν ή έχουν παρόμοια ενδιαφέροντα, οδηγώντας σε έλλειψη ποικιλομορφίας στο χώρο εργασίας.
- b. **Εκπαίδευση:** Οι ασυνείδητες προκαταλήψεις μπορούν να επηρεάσουν τα αποτελέσματα των μαθητών στην εκπαίδευση. Για παράδειγμα, οι εκπαιδευτικοί μπορεί ασυνείδητα να υποθέσουν ότι οι μαθητές από συγκεκριμένο υπόβαθρο είναι λιγότερο ικανοί, με αποτέλεσμα να έχουν χαμηλότερες προσδοκίες και να δίνουν λιγότερη προσοχή στους μαθητές αυτούς.
- c. **Υγεία:** Οι ασυνείδητες προκαταλήψεις μπορεί να επηρεάσουν την ποιότητα της υγειονομικής περίθαλψης. Για παράδειγμα, ένας γιατρός μπορεί ασυνείδητα να υποθέσει ότι ένας ασθενής υπερβάλλει στα συμπτώματά του, οδηγώντας σε καθυστέρηση της διάγνωσης ή σε ανεπαρκή θεραπεία.
- d. **Ποινική Δικαιοσύνη:** Οι ασυνείδητες προκαταλήψεις μπορεί να επηρεάσουν τις αποφάσεις στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης. Για παράδειγμα, ένας αστυνομικός μπορεί ασυνείδητα να υποθέσει ότι ένα άτομο ορισμένης φυλής ή εθνικότητας είναι πιο πιθανό να διαπράξει ένα έγκλημα, οδηγώντας σε διακριτική μεταχείριση.

Τρόποι για να Ξεπεραστούν οι Ασυνείδητες Προκαταλήψεις

Οι ασυνείδητες προκαταλήψεις μπορούν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην καθημερινή μας ζωή και να συμβάλλουν στην κοινωνική ανισότητα και αδικία. Συνεπώς, είναι σημαντικό να έχουμε επίγνωση των προκαταλήψεών μας και να προσπαθούμε να τις ξεπεράσουμε για να δημιουργήσουμε μια πιο δίκαιη και ισότιμη κοινωνία.

Εστίαση στο Εσωτερικό:

- Συντονιστείτε με τα συναισθήματά σας.

- Αναγνωρίστε πώς η εμπειρία σας έχει διαμορφώσει την προοπτική σας.
- Μείνετε στα γεγονότα και μην κάνετε υποθέσεις.
- Μετατρέψτε την απογοήτευση σε περιέργεια.

Μάθετε για τους άλλους:

- Αναγνωρίστε πώς οι εμπειρίες τους έχουν διαμορφώσει την προοπτική τους.
- Σκεφτείτε πώς μπορεί να βλέπουν την κατάσταση και τι είναι σημαντικό γι' αυτούς.
- Σκεφτείτε πώς οι ενέργειές σας μπορεί να τους έχουν επηρεάσει.

Διάλογος:

- Κάντε ερωτήσεις ανοικτού τύπου.
- Ακούστε για να καταλάβετε, όχι για να συζητήσετε.
- Προσφέρετε τις απόψεις σας χωρίς αμυντικότητα ή μαχητικότητα.
- Αποσυνδέστε τον αντίκτυπο από την πρόθεση.
- Αποφύγετε την επίρριψη ευθυνών, σκεφτείτε τη συμβολή.

«Επεκτείνετε» τις επιλογές:

- Σκεφτείτε πιθανές λύσεις.
- Να είστε ευέλικτοι ως προς τους διαφορετικούς τρόπους επίτευξης ενός κοινού στόχου.
- Πειραματιστείτε και αξιολογήστε.
- Αναζητήστε διαφορετικές προοπτικές.

Στρατηγικές για Οργανισμούς

Η ανάπτυξη μιας προσέγγισης με γνώμονα το τραύμα απαιτεί οργανωτικές αλλαγές σε πολλαπλά επίπεδα και συστηματική ευθυγράμμιση με τις έξι βασικές αρχές. Οι οργανισμοί ενθαρρύνονται να εξετάσουν πώς μια προσέγγιση με βάση το τραύμα θα ωφελήσει όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, να διεξάγουν μια οργανωτική αξιολόγηση και διαδικασία αλλαγής με βάση το τραύμα και να εμπλέκουν τους πελάτες και το προσωπικό σε όλα τα επίπεδα στη διαδικασία οργανωτικής ανάπτυξης. Ακολουθούν οι δέκα οργανωτικοί τομείς στους οποίους μπορούν να εφαρμοστούν οι αρχές που βασίζονται στην πληροφόρηση για το τραύμα:

1. **Διακυβέρνηση και ηγεσία:** Κάθε οργανισμός που σκοπεύει να προωθήσει την πρακτική με βάση την πληροφόρηση για το τραύμα μπορεί να ενισχύσει τις δυνατότητες επιτυχίας προσδιορίζοντας πού θα βρίσκεται η ευθύνη για την

εφαρμογή και τη συντήρηση. Ο ανθρωποκεντρικός σχεδιασμός, μια συνεχής διαδικασία ρητής συμμετοχής όλων όσων επηρεάζονται από την οργανωτική δραστηριότητα στον αρχικό και συνεχή σχεδιασμό, την ανάπτυξη και τη συντήρηση, μπορεί να μεγιστοποιήσει τη δέσμευση σε όλη τη διαδικασία. Αυτή η δέσμευση να ακούγεται η φωνή όλων προωθεί τη συμμετοχή στη διατομεακή συνεργασία.

2. **Πολιτική:** Όλοι οι οργανισμοί που εξετάζουν το ενδεχόμενο να εφαρμόσουν πρακτικές με βάση την πληροφόρηση για το τραύμα μπορούν να επωφεληθούν από την καταγραφή των υφιστάμενων πολιτικών, προκειμένου να εκτιμηθεί η ανάγκη βελτίωσης και η πιθανή συμπερίληψη νέων πολιτικών. Ενώ πολλές πολιτικές είναι υποχρεωτικές από κυβερνητικούς φορείς, άλλες, όπως οι πολιτικές για χώρους εργασίας χωρίς εκφοβισμούς και τα πρωτόκολλα παραπομπής, είναι συνήθως εθελοντικές. Παραδείγματα βασικών πολιτικών με βάση την πληροφόρηση για το τραύμα μπορούν να προσαρμοστούν από εκείνες που βρίσκονται στο διαδίκτυο ή που μοιράζονται άλλες οντότητες. Η αποστολή, το όραμα, οι αξίες και οι φιλοσοφίες υπηρεσιών του οργανισμού μπορούν επίσης να αντανakλούν τη φύση αυτής της δέσμευσης.
3. **Φυσικό Περιβάλλον:** Όλοι οι οργανισμοί θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα για να διασφαλίσουν ότι το φυσικό περιβάλλον προάγει την αίσθηση ασφάλειας και συνεργασίας. Το προσωπικό και τα άτομα που εξυπηρετούνται πρέπει να βιώνουν το περιβάλλον ως ασφαλές, φιλόξενο και όχι ως απειλή για τη σωματική ή ψυχολογική τους ασφάλεια. Μέσω του ανοίγματος, της διαφάνειας και των κοινόχρηστων χώρων, το φυσικό περιβάλλον υποστηρίζει επίσης τη συνεργατική πτυχή μιας προσέγγισης με βάση την πληροφόρηση για το τραύμα.
4. **Δέσμευση και Συμμετοχή:** Τα άτομα που βρίσκονται σε ανάρρωση, οι επιζώντες από τραύμα και οι αποδέκτες υπηρεσιών θα πρέπει να έχουν σημαντική συμμετοχή, φωνή και ουσιαστική επιλογή σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις πτυχές της οργανωτικής λειτουργίας (π.χ. σχεδιασμός προγραμμάτων, υλοποίηση, παροχή υπηρεσιών, διασφάλιση ποιότητας, πολιτισμική επάρκεια, πρόσβαση σε υποστήριξη από ομότιμους με βάση το τραύμα, ανάπτυξη εργατικού δυναμικού και αξιολόγηση). Αυτό αποτελεί βασική αξία και χαρακτηριστικό μιας προσέγγισης με βάση την πληροφόρηση για το τραύμα που τη διακρίνει από τις τυπικές προσεγγίσεις παροχής υπηρεσιών και φροντίδας.
5. **Διατομεακή Συνεργασία:** Το θεμέλιο της διατομεακής συνεργασίας είναι η κοινή κατανόηση του τραύματος και των αρχών που βασίζονται στην πληροφόρηση για το

τραύμα. Παρόλο που η εστίαση στο τραύμα μπορεί να μην αποτελεί τη δηλωμένη αποστολή των διαφόρων τομέων παροχής υπηρεσιών, η κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η συνειδητοποίηση του τραύματος μπορεί να βοηθήσει ή να εμποδίσει την επίτευξη της αποστολής ενός οργανισμού αποτελεί κρίσιμη πτυχή της διαμόρφωσης συνεργασιών. Τα άτομα με εκτεταμένο ιστορικό τραύματος συχνά παρουσιάζουν ποικίλες απαιτήσεις που καλύπτουν διάφορους τομείς υπηρεσιών.

6. **Υπηρεσίες Διαλογής, Αξιολόγησης, Θεραπείας:** Οι επαγγελματίες χρησιμοποιούν και είναι εκπαιδευμένοι σε παρεμβάσεις με βάση το τραύμα, οι οποίες βασίζονται στα καλύτερα διαθέσιμα εμπειρικά στοιχεία και την επιστήμη, είναι πολιτισμικά κατάλληλες και τηρούν τις αρχές της προσέγγισης με βάση το τραύμα. Η αξιολόγηση και ο έλεγχος για το τραύμα αποτελούν ουσιώδη στοιχεία της δραστηριότητας. Τα άτομα και οι οικογένειες που αναζητούν υπηρεσίες έχουν πρόσβαση σε παρεμβάσεις ειδικά για το τραύμα που είναι αποδεκτές, αποτελεσματικές και διαθέσιμες. Όταν οι υπηρεσίες ειδικά για το τραύμα δεν είναι διαθέσιμες εντός του οργανισμού, υπάρχει ένα αξιόπιστο και αποτελεσματικό σύστημα παραπομπής για τη σύνδεση των ατόμων με την καταλληλότερη θεραπεία για το τραύμα.
7. **Εκπαίδευση και Εξέλιξη του Εργατικού Δυναμικού:** Η ενσωμάτωση των υπηρεσιών με γνώμονα το τραύμα σε ολόκληρο τον οργανισμό απαιτεί προσεκτική εφαρμογή, της οποίας η κατάρτιση αποτελεί μόνο ένα μέρος της συνεχούς προσπάθειας. Η ανάπτυξη του χώρου εργασίας περιλαμβάνει όλα όσα αναφέρθηκαν μέχρι στιγμής και την οργάνωση των ατομικών και τμηματικών καθηκόντων, των ευθυνών και της υπευθυνότητας. Παρακολούθηση της προόδου και διασφάλιση της ποιότητας Οι οργανισμοί συλλέγουν δεδομένα σχετικά με την πρακτική που βασίζεται στην πληροφόρηση για το τραύμα για να αξιολογήσουν την ικανοποίηση των εργαζομένων ή των συμμετεχόντων και τα οργανωτικά οφέλη. Και τα δύο επηρεάζουν δυνητικά το τελικό αποτέλεσμα και είναι σημαντικά για την παρακολούθηση της συνεχούς οργανωτικής βιωσιμότητας.
8. **Παρακολούθηση της Προόδου και Διασφάλιση της Ποιότητας:** Θα πρέπει να υπάρχει μια στρατηγική για τη συνεχή αξιολόγηση, παρακολούθηση και παρακολούθηση της ενημερωμένης για το τραύμα και της αποτελεσματικής χρήσης των ειδικών για το τραύμα διαλογών, αξιολογήσεων και θεραπειών.
9. **Χρηματοδότηση:** Οι οργανισμοί θα πρέπει να εξετάζουν δομές χρηματοδότησης για την υποστήριξη μιας προσέγγισης με γνώμονα το τραύμα, η οποία περιλαμβάνει πόρους για: την κατάρτιση του προσωπικού- την ανάπτυξη κατάλληλων

εγκαταστάσεων- την καθιέρωση υποστήριξης από ομοτίμους- την ανάπτυξη δια-
υπηρεσιακών συνεργασιών- την παροχή τεκμηριωμένης διαλογής και αξιολόγησης
με βάση το τραύμα.

- 10. Αξιολόγηση:** Τα μέτρα και τα σχέδια αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται για την
αξιολόγηση της εφαρμογής και της αποτελεσματικότητας μιας υπηρεσίας ή ενός
προγράμματος αντανακλούν την κατανόηση του τραύματος και την εφαρμογή
ερευνητικών μέσων προσανατολισμένων στο τραύμα (έγγραφο SAMHSA,2014).

2. Υποστήριξη των Προσφύγων στην Οικοδόμηση ενός Κοινωνικού Δικτύου

Η υποστήριξη των προσφύγων στη δημιουργία ενός κοινωνικού δικτύου στη χώρα υποδοχής
είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχή ένταξη και τη συνολική ευημερία τους. Ένα ισχυρό
κοινωνικό δίκτυο τους παρέχει συναισθηματική υποστήριξη, πρόσβαση σε πληροφορίες και
ευκαιρίες για κοινωνική και οικονομική ένταξη. Ωστόσο, οι πρόσφυγες συνήθως
αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις όσον αφορά την κοινωνική δικτύωση:

- **Τραύμα και θέματα ψυχικής υγείας**
- **Γλωσσικά εμπόδια**
- **Έλλειψη πρόσβασης σε τεχνολογία και σύνδεση στο διαδίκτυο**
- **Πολιτισμικές διαφορές και παρεξηγήσεις**
- **Διακρίσεις και ξενοφοβία**

Υπάρχουν διάφορες στρατηγικές για να ξεπεραστούν τα προαναφερθέντα εμπόδια και να
διευκολυνθεί ο σχηματισμός κοινωνικών δεσμών, προωθώντας έτσι την επιτυχή ένταξη.

- a. Δημιουργία δικτύων εντός της κοινότητάς τους:** Η δημιουργία κοινοτικών κέντρων
ή ομάδων υποστήριξης μεταξύ των προσφύγων είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος
για τη δημιουργία ασφαλών και χωρίς αποκλεισμούς χώρων όπου οι πρόσφυγες
μπορούν να συναντιούνται, να μοιράζονται τις εμπειρίες τους και να συμμετέχουν
σε ποικίλες δραστηριότητες.
- b. Εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής:** Η γλώσσα είναι μια κρίσιμη πτυχή της
δημιουργίας σχέσεων και της συμμετοχής σε κοινωνικές δραστηριότητες. Η
προσφορά γλωσσικών μαθημάτων ειδικά σχεδιασμένων για την κάλυψη των

γλωσσικών αναγκών των προσφύγων μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην επιτυχία της δικτύωσής τους.

- c. **Αναζήτηση ευκαιριών για πολιτιστικές ανταλλαγές:** Η διοργάνωση εκδηλώσεων πολιτιστικών ανταλλαγών που φέρνουν σε επαφή πρόσφυγες και ντόπιους κατοίκους, διευκολύνει την κοινωνική αλληλεπίδραση, την αμοιβαία κουλτούρα, τις παραδόσεις και την ανταλλαγή εμπειριών. Έχει τη δυνατότητα να αυξήσει την κατανόηση και να οικοδομήσει σχέσεις.
- d. **Υποστήριξη των δικαιωμάτων τους και αμφισβήτηση των διακρίσεων:** Οι οργανώσεις, οι τοπικές ΜΚΟ και τα κοινοτικά κέντρα μπορούν να παρέχουν στους πρόσφυγες πρόσβαση στα δικαιώματά τους και υποστήριξη, καθώς και να συνεργαστούν μαζί τους για να ξεπεράσουν προκλήσεις, όπως θέματα ψυχικής υγείας και τραύματα, καθώς και διακρίσεις.
- e. **Αξιοποιώντας τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και άλλες διαδικτυακές πλατφόρμες:** Τα μέσα αυτά μπορούν να συνδέσουν τους πρόσφυγες με ντόπιους που μοιράζονται παρόμοια ενδιαφέροντα, προωθώντας έτσι τις αρχικές αλληλεπιδράσεις και συζητήσεις.
- f. **Αλλαγή της αφήγησης:** Σε πολλές κοινωνίες, οι αφηγήσεις των προσφύγων παρουσιάζονται ως ανεπιτυχείς- αυτό είναι ένα επιβλαβές και ανακριβές στερεότυπο. Οι ιστορίες των προσφύγων παρουσιάζονται ως ανεπιτυχείς και είναι ένα επιβλαβές και ανακριβές στερεότυπο που έχει διαεισπραστεί σε πολλές κοινωνίες. Αυτή η αφήγηση αγνοεί την ανθεκτικότητα και την επινοητικότητα των προσφύγων και αντ' αυτού επικεντρώνεται στις αντιληπτές ελλείψεις τους. Στην πραγματικότητα, οι πρόσφυγες συχνά φέρνουν μαζί τους μια πληθώρα δεξιοτήτων, γνώσεων και εμπειριών που μπορούν να χρησιμεύσουν ως πολύτιμες συνεισφορές στις νέες τους κοινότητες.

Αλλαγή της αφήγησης

Για να αλλάξει η αφήγηση που θέλει τους πρόσφυγες αποτυχημένους, είναι απαραίτητο να καταπολεμηθούν τα στερεότυπα και να προωθηθεί η κατανόηση της προσφυγικής εμπειρίας.

Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με πολλούς τρόπους, όπως:

- **Ανάδειξη θετικών ιστοριών προσφύγων:** Η κοινοποίηση θετικών ιστοριών πρόσφυγες που ξεπέρασαν τα εμπόδια και συνεισέφεραν σημαντικά στις

νέες τους κοινότητες μπορεί να συμβάλει στη διάλυση του στερεότυπου ότι οι πρόσφυγες είναι αποτυχημένοι.

- Προώθηση της εκπαίδευσης και της ευαισθητοποίησης: Η εκπαίδευση του κοινού σχετικά με την εμπειρία των προσφύγων, συμπεριλαμβανομένων των αιτιών του εκτοπισμού και των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες, μπορεί να βοηθήσει στην εξάλειψη των στερεοτύπων και στην προώθηση της ενσυναίσθησης και της κατανόησης.
- Συμπερίληψη των προσφύγων στην αφήγηση: Η παροχή στους πρόσφυγες μιας πλατφόρμας για να μοιραστούν τις δικές τους ιστορίες και εμπειρίες μπορεί να βοηθήσει στη μετατόπιση της αφήγησης προς μια πιο ακριβή και δυναμική αναπαράσταση.
- Προώθηση της ένταξης: Με την προώθηση κοινοτήτων που καλωσορίζουν και υποστηρίζουν τους μετανάστες, μπορούμε να καταπολεμήσουμε το στερεότυπο των προσφύγων ως παρείσακτων και να προωθήσουμε μια πιο θετική αφήγηση.

Η αλλαγή της αφήγησης για τους πρόσφυγες ως αποτυχημένων είναι απαραίτητη για την προώθηση της αξιοπρέπειας και των δικαιωμάτων τους και τη δημιουργία κοινωνιών που θα είναι πιο φιλόξενες και χωρίς αποκλεισμούς.

3. Υποστήριξη Ψυχικά Τραυματισμένων Προσφύγων

Το τραύμα περιλαμβάνει τη σωματική, συναισθηματική και ψυχολογική δυσφορία που προκαλείται από την έκθεση σε απειλητικά για τη ζωή γεγονότα και παρατεταμένες αντιξοότητες. Οι πρόσφυγες κουβαλούν μαζί τους το βάρος του αναγκαστικού εκτοπισμού τους και κατά την επανεγκατάστασή τους σε έναν νέο νομό, αντιμετωπίζουν το πρόσθετο βάρος του ψυχολογικού τραύματος που προκύπτει από τις εμπειρίες τους. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το τραύμα έχει πολυάριθμες αρνητικές επιπτώσεις στον εγκέφαλο, το πνεύμα και το σώμα. Ωστόσο, οι άνθρωποι είναι εξαιρετικά ανθεκτικοί και συχνά ανακάμπτουν από τις αντιξοότητες χωρίς να απαιτείται εντατική παρέμβαση. Η αυτορρύθμιση είναι θεμελιώδης για την υγεία και την ευημερία μας και η συντριπτική πλειοψηφία από εμάς μπορεί να λάβει τις δικές της αποφάσεις σχετικά με αυτήν. Η παροχή στους επιζώντες τραυμάτων, στους παρευρισκόμενους και στους υποστηρικτικούς άλλους φιλικών προς το χρήστη εμπειρικών

στοιχείων σχετικά με την πρόληψη της βλάβης, τη θεραπεία του πόνου και την αλλαγή της ζωής μπορεί να συμβάλει στη βέλτιστη λήψη αποφάσεων. Οποιοσδήποτε έχει βιώσει ή έχει γίνει μάρτυρας τραύματος μπορεί να μάθει να χρησιμοποιεί μια μεγάλη ποικιλία πολυαισθητηριακών στρατηγικών αντιμετώπισης για να διαχειρίζεται δύσκολες καταστάσεις και να μετριάσει τις αρνητικές επιπτώσεις τους. Η παροχή βοήθειας στους τραυματισμένους πρόσφυγες στις νέες τους χώρες θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα για την επιτυχή αποκατάσταση και ενσωμάτωσή τους.

Ορισμοί του Τραύματος

- **Το τραύμα από μεμονωμένο περιστατικό** σχετίζεται με ένα απροσδόκητο και συντριπτικό γεγονός, όπως ένα ατύχημα, μια φυσική καταστροφή, ένα μεμονωμένο επεισόδιο κακοποίησης ή επίθεσης, μια ξαφνική απώλεια ή η παρακολούθηση βίας.
- **Το σύνθετο ή επαναλαμβανόμενο τραύμα** σχετίζεται με συνεχιζόμενη κακοποίηση, ενδοοικογενειακή βία, πόλεμο, συνεχή προδοσία, που συχνά συνεπάγεται παγίδευση συναισθηματικά ή/και σωματικά.
- **Το αναπτυξιακό τραύμα** προκύπτει από την έκθεση σε πρώιμο συνεχές ή επαναλαμβανόμενο τραύμα (ως βρέφη, παιδιά και νέοι) που περιλαμβάνει παραμέληση, εγκατάλειψη, σωματική κακοποίηση ή επίθεση, σεξουαλική κακοποίηση ή επίθεση, συναισθηματική κακοποίηση, παρακολούθηση βίας ή θανάτου ή/και εξαναγκασμό ή προδοσία. Αυτό συμβαίνει συχνά μέσα στο σύστημα φροντίδας του παιδιού και παρεμβαίνει στην υγιή προσκόλληση και ανάπτυξη.
- **Το διαγενεακό τραύμα** περιγράφει τις ψυχολογικές ή συναισθηματικές επιπτώσεις που μπορεί να βιώσουν τα άτομα που ζουν με τους επιζώντες του τραύματος. Τα πρότυπα αντιμετώπισης και προσαρμογής που αναπτύσσονται ως απάντηση στο τραύμα μπορούν να μεταβιβαστούν από τη μία γενιά στην επόμενη.
- **Το ιστορικό τραύμα** είναι ένα σωρευτικό συναισθηματικό και ψυχολογικό τραύμα κατά τη διάρκεια της ζωής και μεταξύ των γενεών που προέρχεται από μαζικό ομαδικό τραύμα. Αυτά τα συλλογικά τραύματα προκαλούνται από έναν υποτακτικό, κυρίαρχο πληθυσμό. Παραδείγματα ιστορικού τραύματος περιλαμβάνουν τη γενοκτονία, την αποικιοκρατία (για παράδειγμα, τα ινδιάνικα νοσοκομεία και τα σχολεία εσωτερικής εκπαίδευσης), τη δουλεία και τον πόλεμο.

- Το **διαγενεακό τραύμα** είναι μια πτυχή του ιστορικού τραύματος και μπορεί να επιδεινώσει την ψυχολογική δυσφορία των προσφύγων. (Επαρχιακό Συμβούλιο Σχεδιασμού Ψυχικής Υγείας και Χρήσης Ουσιών της BC, 2013)

Υπηρεσίες βασισμένες στο Τραύμα

Οι υπηρεσίες με βάση το τραύμα αναφέρονται σε μια προσέγγιση που αναγνωρίζει και ανταποκρίνεται στον αντίκτυπο του τραύματος στη ζωή των ατόμων, ιδίως στο πλαίσιο της παροχής φροντίδας, υποστήριξης και υπηρεσιών. Η προσέγγιση αυτή αναγνωρίζει ότι πολλά άτομα, συμπεριλαμβανομένων των προσφύγων, έχουν βιώσει διάφορες μορφές τραύματος, όπως βία, εκτοπισμό, απώλεια και άλλα δυσμενή γεγονότα. Οι υπηρεσίες με βάση το τραύμα έχουν σχεδιαστεί για να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον που προάγει την ασφάλεια, τον σεβασμό και την ενδυνάμωση των ατόμων που έχουν βιώσει τραύμα. Οι υπηρεσίες με βάση το τραύμα στοχεύουν στην παροχή ενός ασφαλούς και υποστηρικτικού περιβάλλοντος για τους πρόσφυγες ενσωματώνοντας τις ακόλουθες αρχές:

- **Ασφάλεια:** Συναισθηματική και σωματική ασφάλεια είναι το θεμέλιο για την πρακτική που βασίζεται στην πληροφόρηση για το τραύμα.
- **Αξιοπιστία και διαφάνεια:** Η διαφανής επικοινωνία είναι ζωτικής σημασίας. Η εμπιστοσύνη είναι απίθανο να αναπτυχθεί όταν η επικοινωνία είναι περιορισμένη ή ασαφής.
- **Υποστήριξη από ομότιμους:** Η περιεκτική και στοργική αλληλεπίδραση βοηθά όλους να αισθάνονται ότι εκτιμώνται.
- **Συνεργασία και αλληλεγγύη:** Η συνεργασία και η κοινή χρήση προάγουν τη συμμετοχικότητα, το σεβασμό, την αμοιβαιότητα και την εκτίμηση των μοναδικών δυναμειών και συνεισφορών του καθενός. Το να λες στους άλλους τι να κάνουν σπάνια προάγει ένα θετικό αποτέλεσμα. Η υποστήριξη των άλλων στη διερεύνηση του τι λειτουργεί καλύτερα γι' αυτούς και η ανταλλαγή ειλικρινούς και με σεβασμό ανατροφοδότησης είναι πολύ πιο πιθανό να οδηγήσει σε σχέσεις συνεργασίας. Αυτή η αρχή περιλαμβάνει οργανωτικές αξίες που προωθούν με σεβασμό την αλήθεια στην εξουσία και την αμφισβήτηση των ιεραρχικών φραγμών.
- **Ενδυνάμωση, φωνή και επιλογή:** Όταν όλες οι φωνές και οι ατομικές επιλογές ακούγονται εξίσου, τιμώνται και γίνονται σεβαστές, η εν λόγω αυτονομία επιτρέπει σε όλους ίσες ευκαιρίες να ευδοκιμήσουν. Η γενοκτονία, η δουλεία, η ομοφοβία και ο σεξισμός είχαν ως αποτέλεσμα κληρονομίες που απαγόρευαν τις ευκαιρίες,

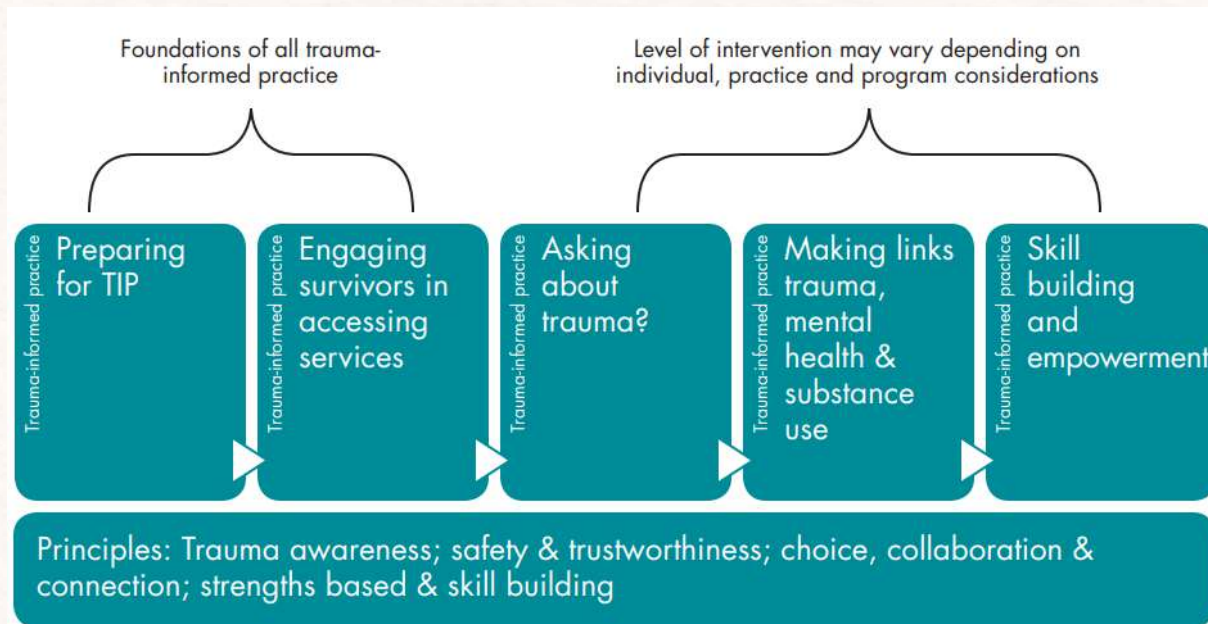
αποσιώπησαν τις φωνές και απέτρεψαν τις βέλτιστες επιλογές για γενιές ΒΙΡΟC, ΛΟΑΤΚΙ ατόμων και γυναικών. Η πρακτική με βάση το τραύμα προωθεί και γιορτάζει την αυτονομία.

- **Πολιτιστικά, ιστορικά και έμφυλα ζητήματα:** Η συνεκτίμηση και η αναγνώριση των σημερινών και ιστορικών εμπειριών όλων δημιουργεί ένα πραγματικά συμπεριληπτικό περιβάλλον με πληροφόρηση για το τραύμα. Η αναγνώριση ότι αυτή η χώρα κλάπηκε από τους ιθαγενείς, ιδρύθηκε με βάση την οικονομία της δουλείας και ότι λίγοι δημιουργήθηκαν ίσοι και παραμένουν χωρίς δικαιώματα, αποτελεί κρίσιμη αρχή της πρακτικής που είναι ενημερωμένη για το τραύμα. Αυτές οι διατομεακές εμπειρίες τραύματος καταδεικνύουν τις αλληλεπικαλυπτόμενες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα άτομα, οι οικογένειες και οι κοινότητες που προσπαθούν να ξεπεράσουν τις δυσμενείς εμπειρίες και να ευημερήσουν.

Η Πρακτική με βάση το Τραύμα έχει σχεδιαστεί για να αποτρέψει τον εκ νέου τραυματισμό και να διευκολύνει την ανάκαμψη και την ανάπτυξη. Οι βασικές παραδοχές των πρακτικών με βάση το τραύμα περιλαμβάνουν:

- Συνειδητοποίηση των εκτεταμένων επιπτώσεων του τραύματος και η κατανόηση των πιθανών μονοπατιών ανάκαμψης.
- Αναγνώριση των σημείων και των συμπτωμάτων του τραύματος στους πελάτες, τις οικογένειες, το προσωπικό και άλλους εμπλεκόμενους στο σύστημα.
- Ανταπόκριση με την πλήρη ενσωμάτωση της γνώσης για το τραύμα στις πολιτικές, τις διαδικασίες και τις πρακτικές.
- Επιδίωξη ενεργού αντίστασης (αποτροπής) του εκ νέου τραυματισμού.

Σύμφωνα με την Joan Schladale (2020) "Ο καθένας μπορεί να είναι ενημερωμένος για το τραύμα".

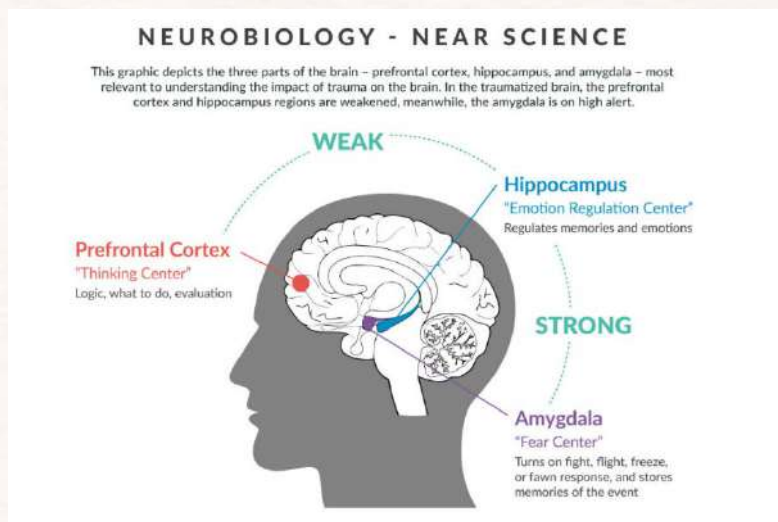

Επαρχιακό Συμβούλιο Σχεδιασμού Ψυχικής Υγείας και Χρήσης Ουσιών της BC (2013)

Επιστήμη NEAR

Η νευροβιολογία, η επιγενετική, οι δυσμενείς παιδικές εμπειρίες και η ανθεκτικότητα (NEAR Science) παρέχει μια ολοκληρωμένη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο το τραύμα και η ανθεκτικότητα επηρεάζουν τα αποτελέσματα της υγείας. Η κατανόηση του τρόπου με τον οποίο το τραύμα επηρεάζει τον εγκέφαλο είναι σημαντική για την εφαρμογή προσεγγίσεων με βάση το τραύμα και μπορεί να βοηθήσει τους παρόχους να κατανοήσουν καλύτερα τις ενέργειες και τις αντιδράσεις των επιζώντων από το τραύμα.

Το παρακάτω γράφημα θα σας βοηθήσει να καταλάβετε πώς επηρεάζεται ο εγκέφαλος από το τραύμα.

Διαθέσιμο σε: <https://nastad.org/trauma-informed-approaches-toolkit/near-science>

Γλώσσα βασισμένη στο Τραύμα

Η γλώσσα με βάση το τραύμα αναφέρεται στη χρήση λέξεων και φράσεων που είναι ευαίσθητες στις εμπειρίες των ατόμων που έχουν βιώσει τραύμα. Περιλαμβάνει τη χρήση γλώσσας που είναι γεμάτη σεβασμό, επικύρωση και μη επικριτική και αποφεύγει τη χρήση γλώσσας που μπορεί να προκαλέσει ή να επανατραυματίσει. Αυτό περιλαμβάνει την αποφυγή γλώσσας που κατηγορεί το άτομο για το τραύμα του, ελαχιστοποιεί τον αντίκτυπο του τραύματός του ή κάνει υποθέσεις σχετικά με τις εμπειρίες του. Η γλώσσα με γνώμονα το τραύμα αναγνωρίζει την πολυπλοκότητα του τραύματος και των επιπτώσεών του και επιδιώκει να δημιουργήσει ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον για τα άτομα να μοιραστούν τις εμπειρίες τους και να αναζητήσουν βοήθεια.

Παραδείγματα Γλώσσας με βάση το Τραύμα

- Αντί να χρησιμοποιείται ο όρος "θύμα" για να περιγράψει κάποιον που έχει βιώσει τραύμα, η γλώσσα που είναι ενημερωμένη για το τραύμα θα χρησιμοποιούσε τον όρο "επιζών". Αυτό αναγνωρίζει τη δύναμη και την ανθεκτικότητα του ατόμου και αποφεύγει τον ορισμό του αποκλειστικά από την εμπειρία του τραύματος.
- Αντί να ρωτάμε κάποιον "Τι έχεις πάθει;" ή "Τι σου συνέβη;" η γλώσσα με βάση την πληροφόρηση για το τραύμα θα ρωτούσε "Τι συνέβη;" ή "Πώς μπορώ να σε υποστηρίξω;". Με τον

τρόπο αυτό αποφεύγεται η επίρριψη ευθυνών στο άτομο και αντ' αυτού εστιάζεται στις ανάγκες του και στο πώς μπορείτε να βοηθήσετε.

- ο Αντί να λέτε "Αυτό είναι τρελό" ή "Αντιδράς υπερβολικά", η γλώσσα με βάση την πληροφόρηση για το τραύμα θα επικύρωνε τα συναισθήματα και τις εμπειρίες του ατόμου λέγοντας κάτι όπως "Αυτό ακούγεται πολύ δύσκολο" ή "Βλέπω ότι αυτό σε επηρεάζει βαθιά. "
- ο Συνολικά, η γλώσσα που είναι ενημερωμένη για το τραύμα δίνει προτεραιότητα στο σεβασμό, την ενσυναίσθηση και την κατανόηση για τα άτομα που έχουν βιώσει τραύμα και επιδιώκει να αποφύγει την εκ νέου τραυματοποίησή τους μέσω μιας γλώσσας που είναι επικριτική, κατηγορηματική ή απορριπτική.

Ψυχολογικές Πρώτες Βοήθειες (PFA)

Η PFA είναι μια αρχική παρέμβαση αντιμετώπισης καταστροφών με στόχο την προώθηση της ασφάλειας, τη σταθεροποίηση των επιζώντων από καταστροφές και τη σύνδεση των ατόμων με βοήθεια και πόρους. Η PFA παρέχεται στα πληγέντα άτομα από επαγγελματίες ψυχικής υγείας και άλλους πρώτους ανταποκριτές. Σκοπός της PFA είναι να αξιολογήσει τις άμεσες ανησυχίες και ανάγκες ενός ατόμου μετά από μια καταστροφή και όχι να παράσχει επιτόπια θεραπεία. Δεν χρειάζεται να είστε σε θέση να διεξάγετε ψυχολογική ενημέρωση ή συμβουλευτική συνεδρία προκειμένου να συμμετάσχετε σε PFA. Παρόλο που η PFA απαιτεί δεξιότητες ενεργητικής ακρόασης, δεν περιλαμβάνει το να ζητάτε από ένα άτομο να αναλύσει τι συνέβη ή να τοποθετήσει τα γεγονότα σε χρονολογική σειρά, ούτε το πιέζετε να συζητήσει τα συναισθήματα ή τις αντιδράσεις του σε ένα γεγονός.

Ένα Συμβάν Κρίσης είναι ένα συμβάν που περιλαμβάνει σοβαρούς στρεσογόνους παράγοντες που οδηγούν σε μια ασταθή και επικίνδυνη κατάσταση που επηρεάζει ένα άτομο, μια ομάδα ή μια κοινότητα. Είναι εκτός του εύρους των φυσιολογικών ανθρώπινων εμπειριών, συνήθως ξαφνικό, απροσδόκητο και έντονο και περιλαμβάνει πραγματικό ή επαπειλούμενο θάνατο ή απειλή για τη σωματική ακεραιότητα του εαυτού ή των άλλων. Αφήνει ένα άτομο αβοήθητο και εκτός ελέγχου.

Η PFA έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει άτομα που έχουν πρόσφατα επηρεαστεί από μια κρίση. Όταν έρχεστε για πρώτη φορά σε επαφή με άτομα που βρίσκονται σε εξαιρετικά δυσχερή κατάσταση, μπορείτε να παρέχετε PFA. Αυτό συνήθως συμβαίνει κατά τη διάρκεια

ή αμέσως μετά από ένα γεγονός. Παρόλα αυτά, ανάλογα με τη διάρκεια και τη σοβαρότητα του συμβάντος, μπορεί να γίνει ημέρες ή εβδομάδες αργότερα.

Ο Βοηθός PFA είναι ένα άτομο που:

- Παρέχει πρακτική φροντίδα και υποστήριξη.
- Αξιολογεί τις ανάγκες και τις ανησυχίες.
- Βοηθά τα άτομα να αντιμετωπίσουν τις βασικές τους ανάγκες.
- Παρηγορεί τους ανθρώπους και τους βοηθά να αισθάνονται ήρεμοι.
- Παρέχει πληροφορίες και σύνδεση με υπηρεσίες που παρέχουν υποστήριξη.
- Προστατεύει τους ανθρώπους από περαιτέρω βλάβες.
- Συντονίζεται με άλλους συναδέλφους και εργάζεται ομαδικά.
- Λαμβάνει εκπαίδευση για τον τρόπο παροχής PFA.
- Λαμβάνει υποστήριξη από τη διοίκηση ή από άλλους επαγγελματίες, αν χρειαστεί.

Ακολουθούν οι **Αρχές Δράσης** της PFA:

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΤΕΙΤΕ

Προτού προσφέρετε PFA, ενημερωθείτε για το συμβάν κρίσης, τις διαθέσιμες υπηρεσίες και τα μέσα υποστήριξης και τις ανησυχίες σχετικά με την ασφάλεια και την προστασία. Εξετάστε τις ακόλουθες ερωτήσεις:

Πλαίσιο Αναφοράς	▪ Πόσα άτομα είναι παρόντα κατά τη διάρκεια του συμβάντος; ▪ Υπάρχουν ευάλωτες ομάδες όπως άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένοι, μονογονείς με παιδιά, άτομα με ψυχικές διαταραχές, νέοι ή ασυνόδευτοι ανήλικοι; ▪ Πώς είναι η τοποθεσία; Πρόκειται για απομονωμένη περιοχή; Υπάρχουν διαθέσιμοι άλλοι συνάδελφοι σε περίπτωση που χρειαστεί πρόσθετη υποστήριξη; ▪ Ποιες είναι οι κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζετε κατά την εργασία σας με αυτή την ομάδα ατόμων;
Ψυχολογικές Ανάγκες	▪ Ποιοι είναι οι παράγοντες κινδύνου για προβλήματα ψυχικής υγείας; ▪ Ποια είναι τα προβλήματα ψυχικής υγείας σε αυτή την ομάδα μεταναστών; ▪ Ποιες είναι οι ψυχολογικές τους ανάγκες;

Πολιτισμικές Πτυχές	▪ Πώς να προσεγγίσετε ανθρώπους που ανήκουν σε διαφορετικές εθνοτικές ομάδες; ▪ Τι γλώσσα μιλάει το άτομο; Χρειάζεται μεταφραστή; ▪ Έχετε αρκετές πληροφορίες για τον πολιτισμό; Πώς μπορείτε να λάβετε περισσότερες πληροφορίες για διαφορετικό πολιτισμό;
Διαθέσιμες Υπηρεσίες	▪ Do you have supplies to cover basic needs? ▪ Where and how can migrants have access to different services (health and social services, psychological support, school, sports, public libraries, language classes, legal services)? ▪ Are there other organizations offering support to migrants?

ΚΟΙΤΑΞΤΕ

Οι καταστάσεις κρίσης μπορούν να αλλάξουν γρήγορα. Αυτό που ανακαλύπτετε στον τόπο του συμβάντος μπορεί να διαφέρει από αυτό που μάθατε πριν από την είσοδό σας σε μια κατάσταση κρίσης. Πριν από την παροχή βοήθειας, είναι απαραίτητο να αφιερώσετε ένα ή δύο λεπτά για να "κοιτάξετε" γύρω σας. Οι πρόσφυγες περνούν τον περισσότερο χρόνο τους σε ένα απομονωμένο μέρος. Επομένως, είναι δύσκολο να αναζητήσουν ανθρώπους που μπορεί να χρειάζονται βοήθεια. Εάν βρεθείτε σε μια κρίση χωρίς χρόνο για προετοιμασία, αυτή μπορεί να είναι μια γρήγορη σάρωση. Αυτές οι στιγμές σας δίνουν την ευκαιρία να παραμείνετε ήρεμοι, ασφαλείς και σκεπτόμενοι προτού δράσετε. Σκεφτείτε τις ερωτήσεις και τα μηνύματα του παρακάτω πίνακα καθώς "κοιτάζετε" το περιβάλλον σας.

Ασφάλεια	▪ Ποιους κινδύνους μπορείτε να δείτε στο περιβάλλον, όπως ενεργές συγκρούσεις, κατεστραμμένους δρόμους, ασταθή κτίρια, πυρκαγιά ή πλημμύρες; ▪ Μπορείτε να βρίσκεστε εκεί χωρίς να είναι πιθανό να προκληθεί βλάβη σε εσάς ή σε άλλους;	Εάν δεν είστε σίγουροι για την ασφάλεια του τόπου της κρίσης, τότε μην πάτε. Προσπαθήστε να βοηθήσετε τους ανθρώπους που έχουν ανάγκη. Εάν είναι δυνατόν, επικοινωνήστε με τους ανθρώπους που βρίσκονται σε
-----------------	--	---

		κίνδυνο από ασφαλή απόσταση.
Άτομα με εμφανείς επείγουσες βασικές ανάγκες	▪ Φαίνεται κάποιος να έχει τραυματιστεί σοβαρά και να χρειάζεται επείγουσα ιατρική βοήθεια; ▪ Φαίνεται κάποιος να χρειάζεται διάσωση, όπως παγιδευμένα άτομα ή άτομα που διατρέχουν άμεσο κίνδυνο; ▪ Έχει κανείς προφανείς επείγουσες βασικές ανάγκες, όπως προστασία από τις καιρικές συνθήκες, σκισμένα ρούχα; ▪ Ποιοι άνθρωποι μπορεί να χρειάζονται βοήθεια όσον αφορά την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες και ιδιαίτερη προσοχή για να προστατευτούν από διακρίσεις και βία; ▪ Ποιος άλλος είναι διαθέσιμος γύρω μου για να βοηθήσει;	Να γνωρίζετε το ρόλο σας και να προσπαθείτε να ζητάτε βοήθεια για άτομα που χρειάζονται ειδική βοήθεια ή που έχουν προφανείς επείγουσες βασικές ανάγκες. Παραπέμπστε τους σοβαρά τραυματισμένους ανθρώπους σε ιατρικό προσωπικό ή σε άλλους εκπαιδευμένους στις φυσικές πρώτες βοήθειες.
Άτομα με σοβαρές αντιδράσεις δυσφορίας	▪ Υπάρχουν άνθρωποι που φαίνονται εξαιρετικά αναστατωμένοι, δεν μπορούν να κινηθούν μόνοι τους, δεν ανταποκρίνονται στους άλλους ή βρίσκονται σε κατάσταση σοκ; ▪ Πού και ποιοι είναι οι πιο ταραγμένοι άνθρωποι;	Σκεφτείτε ποιος μπορεί να ωφεληθεί από την PFA και πώς μπορείτε να βοηθήσετε καλύτερα.

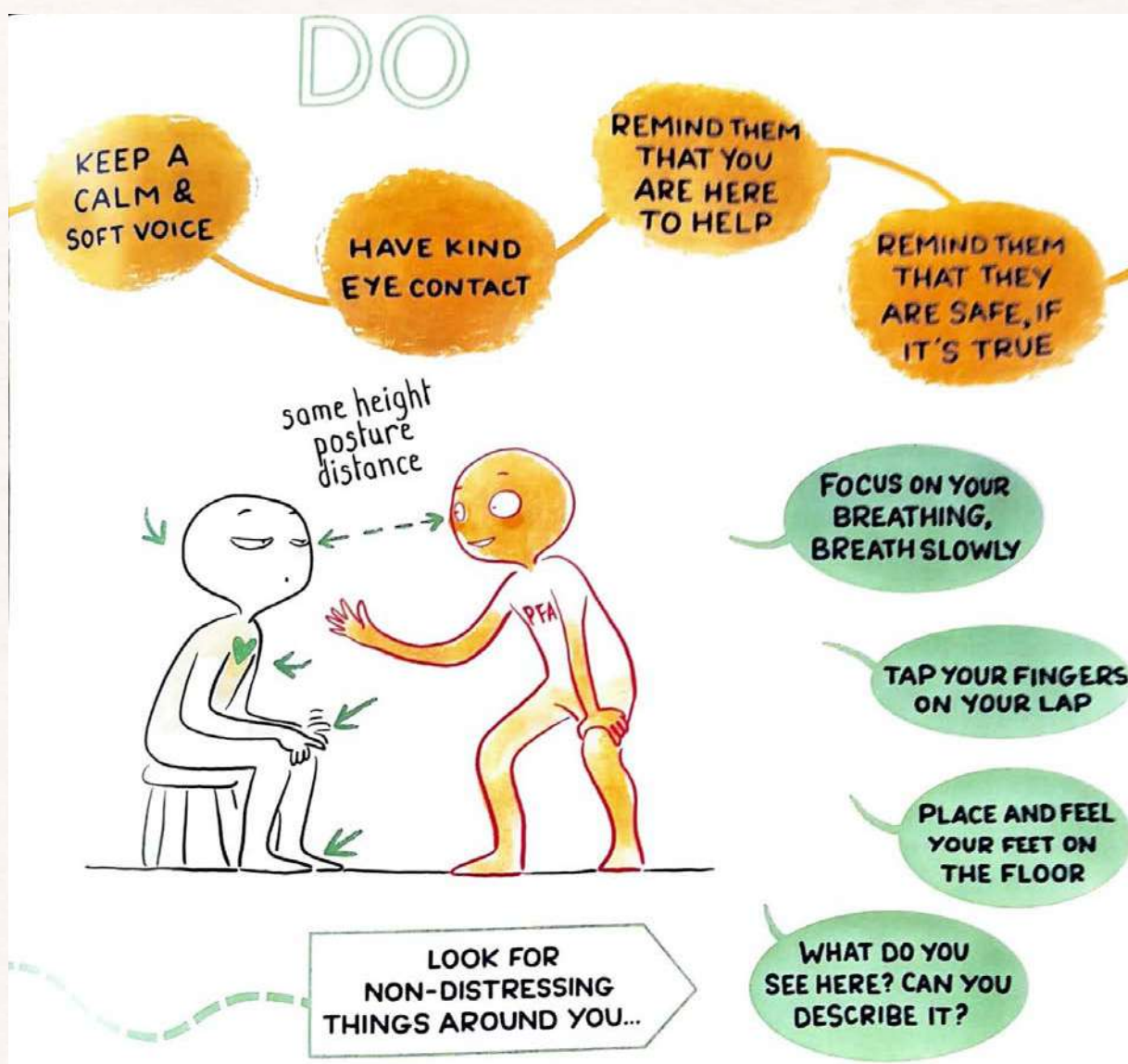
ΑΚΟΥΣΤΕ

Η σωστή ακρόαση των ανθρώπων που βοηθάτε είναι απαραίτητη για να κατανοήσετε την κατάσταση και τις ανάγκες τους, να τους βοηθήσετε να νιώσουν ήρεμοι και να είστε σε θέση να τους προσφέρετε την κατάλληλη βοήθεια. Ορισμένοι άνθρωποι μπορεί να κρατήσουν αυτό που συνέβη για τον εαυτό τους. Ωστόσο, μπορεί να το εκτιμήσουν αν μείνετε μαζί τους ήσυχα ή αν τους προσφέρετε πρακτική υποστήριξη, όπως ένα γεύμα ή ένα ποτήρι νερό. Μάθετε να ακούτε με τα:

- » Μάτια - δίνοντας στο άτομο την αμέριστη προσοχή σας.
- » Αυτιά - ακούγοντας πραγματικά τις ανησυχίες τους..
- » Καρδιά - με φροντίδα και δείχνοντας σεβασμό..

Προσέγγιση	▪ Προσεγγίστε τους ανθρώπους με σεβασμό και σύμφωνα με την κουλτούρα τους. ▪ Παρουσιάστε τον εαυτό σας με το όνομα και τον οργανισμό σας. ▪ Ρωτήστε αν μπορείτε να παράσχετε βοήθεια. ▪ Αν είναι δυνατόν, βρείτε ένα ασφαλές και ήσυχο μέρος για να μιλήσετε. ▪ Βοηθήστε το άτομο να νιώσει άνετα- για παράδειγμα, προσφέρετε νερό αν μπορείτε. ▪ ροσπαθήστε να κρατήσετε το άτομο ασφαλές. ▪ Απομακρύνετε το άτομο από τον άμεσο κίνδυνο, αν είναι ασφαλές να το κάνετε.
Ρωτήστε	▪ Ρωτήστε τι χρειάζονται οι άνθρωποι και ποιες είναι οι ανησυχίες τους, αν και ορισμένες ανάγκες μπορεί να είναι προφανείς. ▪ Μάθετε τι είναι πιο σημαντικό για αυτούς αυτή τη στιγμή και βοηθήστε τους να καθορίσουν τις προτεραιότητές τους.
Ακούστε	▪ Ακούστε τους ανθρώπους και βοηθήστε τους να αισθάνονται ήρεμοι. ▪ Μείνετε κοντά στο άτομο. ▪ Μην πιέζετε το άτομο να μιλήσει. ▪ Ακούστε το άτομο σε περίπτωση που θέλει να μιλήσει για το τι συνέβη.

	▪ Αν είναι πολύ ταραγμένο, βοηθήστε το να νιώσει ήρεμο και προσπαθήστε να βεβαιωθείτε ότι δεν είναι μόνο του.
Παρέχετε	▪ Παρέχετε πληροφορίες και υποστήριξη, αλλά να είστε ειλικρινείς σχετικά με το τι γνωρίζετε και τι δεν γνωρίζετε. ▪ Αναγνωρίστε τη δύναμη του ατόμου καθώς και τα συναισθήματα και την απώλειά του. ▪ Αφήστε χρόνο για σιωπή, ώστε να δώσετε στο άτομο χρόνο να μοιραστεί τα συναισθήματά του..

Ορισμένα άτομα που βιώνουν μια κρίση μπορεί να είναι εξαιρετικά ανήσυχα ή αγχωμένα. Μπορεί να βιώσουν συναισθήματα σύγχυσης ή καταπίεσης, καθώς και σωματικές αντιδράσεις όπως τρέμουλο ή τρόμο, δυσκολία στην αναπνοή ή ταχυπαλμία. Οι παρακάτω συμβουλές μπορεί να είναι χρήσιμες για τους βοηθούς που αντιμετωπίζουν τέτοια άτομα.

DON'T

Don't be judgemental
Don't be disrespectful

Don't interrupt or
rush to ask questions
(don't look at your watch
or speak rapidly...)

LET ME
TELL YOU!

ARE YOU
INSANE
?

Don't talk
about your
own troubles

TELL
ME!!!

YOU SHOULDN'T
FEEL THAT WAY

Don't make
up things you
don't know

I PROMISE
YOU...

YOU'RE LUCKY
YOU SURVIVED

Don't tell
them someone
else's story

I'LL DO IT
FOR YOU

ΣΥΝΔΕΣΤΕ

Η PFA επικεντρώνεται κυρίως στη σύνδεση ατόμων με πρακτική βοήθεια. Λάβετε υπόψη σας ότι η PFA είναι συχνά μια εφάπαξ παρέμβαση και ότι μπορεί να σας χρειαστούν μόνο για μικρό χρονικό διάστημα. Η μακροπρόθεσμη αποκατάσταση θα απαιτήσει τη χρήση δεξιοτήτων αντιμετώπισης από τα άτομα που έχουν πληγεί. Βοηθήστε τους ανθρώπους να βοηθήσουν τον εαυτό τους και να ανακτήσουν τον έλεγχο της κατάστασής τους (WHO. War Trauma Foundation and World Vision International 2011).

Βοηθήστε	▪ Βοηθήστε τους ανθρώπους που βρίσκονται σε κίνδυνο να ικανοποιήσουν τις βασικές ανάγκες που ζητούν, όπως τροφή, νερό, στέγη και υγιεινή. ▪ Μάθετε ποιες συγκεκριμένες ανάγκες έχουν οι άνθρωποι - όπως υγειονομική περίθαλψη, ρουχισμό ή είδη για τη σίτιση μικρών παιδιών - και προσπαθήστε να τους συνδέσετε με τη διαθέσιμη βοήθεια. ▪ Βεβαιωθείτε ότι δεν παραβλέπονται οι ευάλωτοι ή περιθωριοποιημένοι άνθρωποι. ▪ Συνεχίστε να επικοινωνείτε με τους ανθρώπους, αν υποσχεθείτε ότι θα το κάνετε.
Διαχείριση	▪ Βοηθήστε τους ανθρώπους να εντοπίσουν τα στηρίγματα στη ζωή τους, όπως οι φίλοι ή η οικογένεια, που μπορούν να τους βοηθήσουν στην τρέχουσα κατάσταση. ▪ Δώστε πρακτικές προτάσεις στους ανθρώπους για να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες (για παράδειγμα, εξηγήστε πώς το άτομο μπορεί να εγγραφεί για να λάβει επισιτιστική βοήθεια ή υλική βοήθεια) ▪ Ζητήστε από το άτομο να αναλογιστεί πώς αντιμετώπισε δύσκολες καταστάσεις στο παρελθόν και επιβεβαιώστε την ικανότητά του να αντιμετωπίσει την τρέχουσα κατάσταση. ▪ Ρωτήστε το άτομο τι το βοηθάει να αισθάνεται καλύτερα. Ενθαρρύνετέ το να χρησιμοποιεί θετικές στρατηγικές αντιμετώπισης (αρκετή ξεκούραση και φαγητό, να κάνει δραστηριότητες, να συζητά τα προβλήματά του) και να αποφεύγει τις αρνητικές στρατηγικές

	αντιμετώπισης (κατάχρηση ναρκωτικών, απομόνωση, βία, παραμελημένη προσωπική υγιεινή).
Παρέχετε	▪ Δώστε πληροφορίες σχετικά με το γεγονός που επηρέασε τη ζωή τους. Μπορεί να είναι χρήσιμο να δώσετε πληροφορίες σε ομάδες επηρεαζόμενων ατόμων, ώστε όλοι να ακούσουν το ίδιο μήνυμα. ▪ Ενημερώστε τους για τα αγαπημένα τους πρόσωπα ή άλλους που επηρεάζονται. ▪ Ενημερώστε τους για την ασφάλεια και τα δικαιώματά τους. Θυμηθείτε να κρατάτε τα μηνύματα απλά και ακριβή. ▪ Δώστε τους οδηγίες για το πώς να έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες και τα πράγματα που χρειάζονται.
Συνδέστε	▪ Προσπαθήστε να συνδέσετε τους πάσχοντες με αγαπημένα πρόσωπα και κρατήστε τα παιδιά με τους γονείς τους. ▪ Βοηθήστε τους ανθρώπους να έρθουν σε επαφή με φίλους και συγγενείς, ώστε να λάβουν υποστήριξη. ▪ Εάν ένα άτομο σας ενημερώσει ότι η προσευχή, η θρησκευτική πρακτική ή η υποστήριξη από θρησκευτικούς ηγέτες μπορεί να του είναι χρήσιμη, προσπαθήστε να το συνδέσετε με την πνευματική του κοινότητα. ▪ Βοηθήστε να φέρετε σε επαφή τα άτομα που έχουν πληγεί για να βοηθήσουν ο ένας τον άλλον.

4. Προτεινόμενες Δραστηριότητες

Υπάρχουν διάφορες δραστηριότητες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε ένα εργαστήριο για την προώθηση της αίσθησης της κοινότητας και του σεβασμού των διαφορετικών πολιτισμών σε μια ομάδα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1. ΧΑΡΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Σχεδιάζοντας και κοινοποιώντας τους χάρτες πολιτιστικής ταυτότητας, μπορείτε να αποκτήσετε εικόνα για το δικό σας πολιτιστικό υπόβαθρο, καθώς και για τις εμπειρίες και τις παραδόσεις των άλλων.

Ο **στόχος** αυτής της δραστηριότητας είναι να:

1. να προωθήσει τον αυτοστοχασμό σχετικά με την πολιτιστική ταυτότητα και να αυξήσει την αυτογνωσία
2. να σας ενθαρρύνει να αναγνωρίσετε και να εκτιμήσετε την ποικιλομορφία εντός της ομάδας
3. να διευκολύνει την ομαδική συζήτηση και την ανταλλαγή ιδεών και εμπειριών που σχετίζονται με την πολιτιστική ταυτότητα
4. να προωθήσετε την πολιτισμική ευαισθησία και κατανόηση σε ένα ομαδικό περιβάλλον

Οδηγίες

- Σχεδιάστε έναν χάρτη της πολιτισμικής σας ταυτότητας στο χαρτί (10-15 λεπτά)
- Συμπεριλάβετε τις πεποιθήσεις, τις αξίες και τις παραδόσεις σας, καθώς και τυχόν σημαντικές εμπειρίες ή γεγονότα που διαμόρφωσαν την ταυτότητά σας.
- Μόλις ολοκληρώσετε τον χάρτη σας, μοιραστείτε τον με έναν σύντροφο ή μια μικρή ομάδα.
- Εξηγήστε τι συμπεριλάβατε στο χάρτη σας και γιατί.
- Συζητήστε τις ομοιότητες και τις διαφορές στις πολιτισμικές σας ταυτότητες με τον σύντροφο ή την ομάδα σας. Κάντε ο ένας στον άλλον ερωτήσεις. Να είστε περίεργοι,

αλλά να σέβεστε τον πολιτισμό και τις απόψεις του άλλου κατά τη διάρκεια της συζήτησης. (10-15 λεπτά)

- Συγκεντρωθείτε ξανά στην ευρύτερη ομάδα και μοιραστείτε τυχόν ενδιαφέροντα ή εκπληκτικά πράγματα που μάθατε από τους εταίρους/ομάδες σας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2: ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι η προσομοίωση της διαδικασίας οικοδόμησης ενός κοινωνικού δικτύου και η προώθηση της κατανόησης της διαδικασίας οικοδόμησης ενός κοινωνικού δικτύου για τους πρόσφυγες.

Οδηγίες

- Χωρισμένοι σε μικρές ομάδες των 3-5 ατόμων, σχεδιάστε έναν χάρτη του κοινωνικού τους δικτύου και εντοπίστε τους ανθρώπους που σας έχουν βοηθήσει περισσότερο.
- Συζητήστε σε ομάδες για τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες της δημιουργίας ενός κοινωνικού δικτύου για τους πρόσφυγες.
- Μετά από 10-15 λεπτά σχεδίασης, κάθε ομάδα θα παρουσιάσει το χάρτη του κοινωνικού της δικτύου στις άλλες ομάδες. Θα πρέπει να εξηγήσετε ποιοι είναι οι άνθρωποι στον χάρτη τους, πώς τους γνωρίζουν και γιατί υπήρξαν χρήσιμοι.
- Αφού παρουσιάσει κάθε ομάδα, θα ακολουθήσει ομαδική συζήτηση σχετικά με τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες της δημιουργίας ενός κοινωνικού δικτύου για τους πρόσφυγες.
- Μοιραστείτε τις σκέψεις και τις ιδέες σας για το πώς μπορείτε να υποστηρίξετε τους πρόσφυγες στην οικοδόμηση του κοινωνικού τους δικτύου.
- Σκεφτείτε τι μάθατε και πώς μπορείτε να το εφαρμόσετε στη δουλειά σας με τους πρόσφυγες.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3: ΕΝΑΣ ΧΑΡΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΜΕ ΓΝΩΜΟΝΑ ΤΟ ΤΡΑΥΜΑ

Η δραστηριότητα αυτή σας ενθαρρύνει να εξετάσετε μια σειρά παραγόντων, όπως η σωματική και συναισθηματική υγεία, η εκπαίδευση, οι πολιτιστικές και κοινωνικές ανάγκες και η οικογενειακή υποστήριξη, και να αναπτύξετε μια ολιστική προσέγγιση για την αντιμετώπιση αυτών των αναγκών. Προάγει την ενσυναίσθηση και την κατανόηση για τις

εμπειρίες των παιδιών και συμβάλλει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και γνώσεων για την παροχή φροντίδας με βάση το τραύμα.

Ο στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι:

1. να βοηθήσει τους συμμετέχοντες να κατανοήσουν και να απεικονίσουν τις πολύπλοκες ανάγκες και εμπειρίες των παιδιών που έχουν βιώσει τραύμα ή άλλες δύσκολες καταστάσεις.
2. να δημιουργήσουν ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για τη φροντίδα και την υποστήριξή τους..

Οδηγίες

- **ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΤΕ.** Θα δημιουργήσετε έναν "Χάρτη φροντίδας με βάση το τραύμα" για μία από τις πέντε μελέτες περίπτωσης που παρέχονται (Sofia Rodriguez, James Lee, Aisha Mohamed, Miguel Gonzalez ή Rania Ahmed).
- **ΣΚΕΦΤΕΙΤΕ.** Σκεφτείτε ποια φροντίδα και ποιες πρακτικές πρέπει να εφαρμοστούν στο παιδί με βάση τις μοναδικές τραυματικές εμπειρίες και το πολιτισμικό του υπόβαθρο.
- **ΔΙΑΙΡΕΣΤΕ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΤΕ.** ωρίστε την ανάλυσή σας σε ενότητες ή κατηγορίες (όπως συναισθηματική υποστήριξη, σωματική ασφάλεια, πολιτισμική επάρκεια, εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη κ.λπ.)
- **ΣΧΕΔΙΑΣΤΕ ΚΑΙ ΓΡΑΨΤΕ.** χεδιάστε και γράψτε τις απαντήσεις σας σε κάθε κατηγορία, χρησιμοποιώντας σαφή και ενημερωμένη για το τραύμα γλώσσα.
- **ΝΑ ΕΙΣΤΕ.** Να είστε δημιουργικοί και να χρησιμοποιείτε χρώματα και σύμβολα για να αναπαραστήσετε τις ιδέες σας.
- **ΜΟΙΡΑΣΤΕΙΤΕ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΤΕ.** Μόλις ολοκληρώσετε τους χάρτες σας, μοιραστείτε και συζητήστε τους χάρτες σας με την υπόλοιπη ομάδα, εξηγώντας τις επιλογές σας και το σκεπτικό τους.
- **ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΤΕΙΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ.** υζήτηση στην ομάδα σχετικά με τα κοινά θέματα και τις διαφορές στους χάρτες τραυματοενημερωμένης φροντίδας, καθώς και τις πιθανές προκλήσεις και τα οφέλη της εφαρμογής των αρχών και πρακτικών της θεραπείας με βάση το τραύμα σε διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια.

Μελέτες Περίπτωσης

- **Sofia Rodriguez:** Ένα 12χρονο κορίτσι από το Ελ Σαλβαδόρ που έγινε μάρτυρας μιας δολοφονίας που σχετιζόταν με συμμορία και αναγκάστηκε να φύγει μόνη της από την πατρίδα της.
- **James Lee:** Ένα 16χρονο αγόρι από τη Νότια Κορέα που υιοθετήθηκε από μια αμερικανική οικογένεια σε ηλικία 3 ετών και παλεύει με τα συναισθήματα εγκατάλειψης και πολιτισμικής ταυτότητας.
- **Aisha Mohamed:** Ένα 10χρονο κορίτσι από τη Σομαλία που βίωσε ενδοοικογενειακή βία και κακοποίηση πριν καταφύγει σε καταυλισμό προσφύγων μαζί με τη μητέρα και τον μικρότερο αδελφό της.
- **Miguel Gonzalez:** Ένα 14χρονο αγόρι από το Μεξικό που χωρίστηκε από τους γονείς του στα σύνορα ΗΠΑ-Μεξικού και τοποθετήθηκε σε κέντρο κράτησης για αρκετούς μήνες.
- **Rania Ahmed:** Ένα 9χρονο κορίτσι από τη Συρία που είδε τον βομβαρδισμό του σπιτιού της και έχασε πολλά μέλη της οικογένειάς της στη σύγκρουση, πριν καταφύγει σε μια γειτονική χώρα με τα επιζώντα μέλη της οικογένειάς της.

Παραδείγματα

➤ *Παιδί Πρόσφυγας*

Εξασφαλίστε: ότι το παιδί αισθάνεται ασφάλεια και υποστήριξη

Δημιουργήστε: ένα φιλόξενο και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλον

Χτίστε: εμπιστοσύνη και σεβασμό

Παρέχετε: πολιτισμικά ευαίσθητη φροντίδα

Χρησιμοποιήστε: γλώσσα με γνώμονα το τραύμα

Προσφέρετε: θεραπείες βασισμένες σε αποδείξεις, όπως η γνωσιακή συμπεριφορική θεραπεία (CBT) και η απευαισθητοποίηση και επανεπεξεργασία της κίνησης των ματιών (EMDR) για να βοηθήσετε το παιδί να αντιμετωπίσει τις τραυματικές του εμπειρίες

➤ *Επιζών από Ενδοοικογενειακή Βία*

Δώστε προτεραιότητα: στην ασφάλεια και την προστασία του επιζώντος

Ενισχύστε: τον/την επιζώντα να παίρνει τις δικές του/της αποφάσεις.

Παρέχετε: συναισθηματική υποστήριξη και επικυρώνετε τις εμπειρίες του επιζώντος.

Βοηθήστε: τον επιζώντα να αναπτύξει στρατηγικές αντιμετώπισης και δεξιότητες για τη διαχείριση των συμπτωμάτων του τραύματός του

Παρέχετε: παραπομπές για νομική και οικονομική βοήθεια, εάν χρειάζεται

Εργαστείτε: συνεργατικά με άλλους παρόχους υπηρεσιών για να διασφαλίσετε μια συντονισμένη ανταπόκριση.

➤ **Βετεράνος Πολέμου με PTSD (Μετατραυματικό Στρες)**

Οικοδομήστε: μια σχέση εμπιστοσύνης και σεβασμού

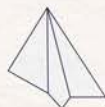
Επικυρώστε: τις εμπειρίες και τα συναισθήματα του βετεράνου

Ενθαρρύνετε: τον βετεράνο να εκφράσει τις σκέψεις και τα συναισθήματά του

Χρησιμοποιήστε: τη γλώσσα που είναι ενημερωμένη για το τραύμα

Παρέχετε: θεραπείες βασισμένες σε αποδείξεις, όπως η θεραπεία γνωστικής επεξεργασίας (CPT) και η θεραπεία παρατεταμένης έκθεσης (PE) για να βοηθήσετε τον βετεράνο να αντιμετωπίσει τις τραυματικές του εμπειρίες.

Αντιμετωπίστε: τυχόν συνυπάρχοντα προβλήματα, όπως κατάχρηση ουσιών ή κατάθλιψη.

Β. Οικοδόμηση Ανθεκτικότητας: Υποστήριξη του Εργαζόμενου με Πρόσφυγες

Ενώ έχει δοθεί μεγάλη προσοχή στις άμεσες ανάγκες των προσφύγων, αναγνωρίζεται ολοένα και περισσότερο η σημασία της υποστήριξης των εργαζομένων και των βοηθών των προσφύγων στις επίπονες προσπάθειές τους να παρέχουν διάφορες μορφές υποστήριξης, από ανθρωπιστική βοήθεια μέχρι καθοδήγηση σε νομικά θέματα και πολιτιστική προσαρμογή. Οι βοηθοί των προσφύγων, παρά την ανιδιοτελή αφοσίωσή τους, αντιμετωπίζουν πλήθος προκλήσεων και στρεσογόνων παραγόντων στο ρόλο τους, όπως:

- **Κόπωση συμπόνιας (Compassion Fatigue):** Η συναισθηματική επιβάρυνση από τη θέαση του πόνου και του τραύματος των προσφύγων μπορεί να οδηγήσει σε επαγγελματική εξουθένωση και κόπωση συμπόνιας μεταξύ των βοηθών προσφύγων. Συχνά συνοδεύεται από μείωση της ενσυναίσθησης και αδυναμία να νιώσουν συμπάθεια για τους άλλους, γεγονός που μπορεί να επηρεάσει την ποιότητα της φροντίδας και της υποστήριξης που μπορεί να προσφέρει ένα άτομο. Τα συμπτώματα μπορεί να περιλαμβάνουν ευερεθιστότητα, δυσκολία στον ύπνο, αισθήματα απελπισίας ή αδυναμίας και σωματικά συμπτώματα όπως πονοκέφαλοι ή στομαχόπονοι. Είναι σημαντικό για όσους εργάζονται με πρόσφυγες ή άλλους ευάλωτους πληθυσμούς να γνωρίζουν τα σημάδια της κόπωσης συμπόνιας και να λαμβάνουν μέτρα για την πρόληψη ή την αντιμετώπισή της..
- **Έμμεσο Τραύμα (Vicarious Trauma):** Αυτός ο τύπος τραύματος αναφέρεται "στη σωρευτική μεταμορφωτική επίδραση στον βοηθό που εργάζεται με τους επιζώντες τραυματικών γεγονότων της ζωής" (Saakvitne & Pearlman, 1996). Ο αντίκτυπος του έμμεσου τραύματος εμφανίζεται σε ένα συνεχές και επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες, όπως ο ρόλος και η ποσότητα των τραυματικών πληροφοριών στις οποίες εκτίθεται ο επαγγελματίας, ο βαθμός υποστήριξης στο χώρο εργασίας, η προσωπική υποστήριξη της ζωής και οι προσωπικές εμπειρίες τραύματος. Η επιρροή του μπορεί να φανεί και να γίνει αισθητή τόσο σε προσωπικό όσο και σε επαγγελματικό επίπεδο, και σε ορισμένες περιπτώσεις, σε επίπεδο κοινότητας.
- **Εξουθένωση (Burnout):** Η συνεχής ενασχόληση με άτομα που έχουν βιώσει τραύμα μπορεί να επηρεάσει την ψυχική υγεία και την ευημερία των βοηθών προσφύγων. Το Burnout είναι μια κατάσταση συναισθηματικής, σωματικής και διανοητικής

εξάντλησης που προκαλείται από την παρατεταμένη έκθεση στο στρες, ιδιαίτερα σε σχέση με την εργασία ή τη φροντίδα. Το Burnout μπορεί να προκαλέσει αίσθημα αποστασιοποίησης ή κυνισμού για την εργασία του ατόμου, αισθήματα απογοήτευσης ή αναποτελεσματικότητας και έλλειψη κινήτρων για συμμετοχή σε δραστηριότητες που σχετίζονται με την εργασία. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το burnout δεν είναι απλώς ένα αίσθημα κόπωσης ή υπερφόρτωσης, αλλά είναι μια πιο σοβαρή και επίμονη κατάσταση που μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις τόσο στην προσωπική όσο και στην επαγγελματική ζωή.

Εκτός του ότι αποτελεί θέμα ανθρωπιστικής ανησυχίας, η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της βιωσιμότητας και της αποτελεσματικότητας των προσπάθειών παροχής βοήθειας στους πρόσφυγες. Η υποστήριξη της ανθεκτικότητας των εργαζομένων στην παροχή βοήθειας στους πρόσφυγες είναι καθοριστικής σημασίας για να διασφαλιστεί ότι μπορούν να συνεχίσουν να παρέχουν ουσιαστική βοήθεια στους πρόσφυγες και τις κοινότητες.

1. Στρατηγικές για την προαγωγή της ψυχικής υγείας και ευημερίας

Η αντιμετώπιση του burnout και του έμμεσου τραύματος ως εθελοντής ή εργαζόμενος στον τομέα των προσφύγων περιλαμβάνει διάφορα στρατηγικές που μπορούν να σας βοηθήσουν να διαχειριστείτε και να αποτρέψετε τον αρνητικό αντίκτυπο της εργασίας σας στην ψυχική και συναισθηματική σας ευημερία.

- **Θέστε όρια:** Είναι σημαντικό να καθορίσετε σαφή όρια μεταξύ εργασίας και προσωπικής ζωής, καθώς και μεταξύ του ρόλου σας ως βοηθού και των αναγκών των ανθρώπων που βοηθάτε. Βεβαιωθείτε ότι δίνετε προτεραιότητα στην αυτοφροντίδα και ότι δεν παραμελείτε τις δικές σας ανάγκες.
- **Εξασκήστε την αυτοφροντίδα:** Ασχοληθείτε με δραστηριότητες που προάγουν τη χαλάρωση, όπως η άσκηση, ο διαλογισμός ή το να περνάτε χρόνο με τους φίλους και την οικογένειά σας. Βεβαιωθείτε ότι κοιμάστε αρκετά και ότι ακολουθείτε υγιεινή διατροφή.
- **Αναζητήστε υποστήριξη:** Συνδεθείτε με άλλους εθελοντές ή επαγγελματίες που μπορούν να προσφέρουν συναισθηματική υποστήριξη και κατανόηση. Εξετάστε το

ενδεχόμενο να ενταχθείτε σε μια ομάδα υποστήριξης ή να αναζητήσετε συμβουλευτική.

- **Σκεφτείτε και επεξεργαστείτε:** Αφήστε στον εαυτό σας χρόνο να αναλογιστεί τις εμπειρίες σας και να επεξεργαστεί τυχόν συναισθήματα ή αντιδράσεις που μπορεί να προκύψουν. Η τήρηση ημερολογίου ή η συζήτηση με έναν έμπιστο φίλο ή συνάδελφο μπορεί να είναι χρήσιμη.
- **Κάντε διαλείμματα:** Εάν αισθάνεστε συγκλονισμένοι ή εξαντλημένοι, κάντε ένα διάλειμμα από τη δουλειά σας και κάντε κάτι άλλο που σας προσφέρει χαρά ή χαλάρωση. Είναι σημαντικό να φροντίζετε τον εαυτό σας ώστε να μπορείτε να συνεχίσετε να είστε αποτελεσματικοί στην εργασία σας.
- **Θυμηθείτε τον σκοπό σας:** Μείνετε συνδεδεμένοι με τον σκοπό σας: Θυμηθείτε γιατί κάνετε αυτή τη δουλειά και παραμείνετε συνδεδεμένοι με την αίσθηση του σκοπού σας. Η επικέντρωση στον θετικό αντίκτυπο που επιφέρετε μπορεί να σας βοηθήσει να παραμείνετε κινητοποιημένοι και ανθεκτικοί.

2. Βελτιστοποίηση της Ανθεκτικότητας

Η βελτιστοποίηση της ανθεκτικότητας με παράλληλη διατήρηση της αποτελεσματικότητας είναι καθοριστικής σημασίας για τα άτομα που ασχολούνται με δύσκολους και απαιτητικούς ρόλους, όπως οι εργαζόμενοι και οι εθελοντές στην παροχή βοήθειας σε πρόσφυγες. Ακολουθούν ορισμένα πρόσθετα βήματα που μπορούν να ακολουθήσουν οι εργαζόμενοι και οι εθελοντές στην παροχή βοήθειας προς τους πρόσφυγες για να ενισχύσουν την ανθεκτικότητα και παράλληλα να παραμείνουν αποτελεσματικοί:

- ❖ **Παρατηρήστε την Εσωτερική σας Εμπειρία:** Το πρώτο βήμα για την ανάπτυξη υγιών στρατηγικών αντιμετώπισης είναι να αποκτήσετε επίγνωση των σκέψεων, των συναισθημάτων και των σωματικών σας αντιδράσεων όταν συμβαίνει κάτι δυσάρεστο και οι ορμόνες του στρες αρχίζουν να αυξάνονται. Η αναγνώριση και η αποδοχή αυτών των εμπειριών ενθαρρύνει την υγιή συμπεριφορά.
- ❖ **Αυτορρύθμιση:** Περιλαμβάνει βαθιές αναπνοές για να οργανώσετε τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις σωματικές σας αντιδράσεις και να επιλέξετε συμπεριφορές αντιμετώπισης που προάγουν την υγεία και την ευημερία. Φροντίστε να έχετε διαθέσιμες υγιεινές επιλογές όπου κι αν βρίσκεστε. Το να

κρατάτε μια λίστα με υγιεινά πράγματα που σας αρέσει να κάνετε μπορεί επίσης να σας βοηθήσει να παραμείνετε ισορροπημένοι.

- ❖ **Σχεδιάστε και Ιεραρχήστε τις προτεραιότητες:** Ο προγραμματισμός των εργασιών σας και η ιεράρχησή τους με βάση τη σημασία και τις προθεσμίες τους θα σας βοηθήσει να παραμείνετε οργανωμένοι και να αποφύγετε τις βιασύνες και τις απογοητεύσεις της τελευταίας στιγμής.
- ❖ **Αναπνεύστε με την Κοιλιά:** Αυτή η πολύ βαθιά τεχνική αναπνοής που φουσκώνει το διάφραγμά σας και σπρώχνει προς τα έξω την κάτω κοιλιακή σας χώρα είναι το θεμέλιο για την αυτορρύθμιση και τις υγιείς δεξιότητες αντιμετώπισης. Όταν εισπνέετε μετρώντας μέχρι το 4, κρατάτε την αναπνοή σας για 1 μέτρημα και εκπνέετε μετρώντας πάλι μέχρι το 4 ή το 5, ενεργοποιείτε τον εγκέφαλό σας με τρόπους που σας βοηθούν να οργανώσετε τη σκέψη σας και να πάρετε υγιείς αποφάσεις. Η εισπνοή επιταχύνει την καρδιά σας και σας δίνει ενέργεια, ενώ η εκπνοή την επιβραδύνει και έχει κατευναστική επίδραση.
- ❖ **Ρυθμική Καταπράυνση:** Η επαναλαμβανόμενη πρακτική, πράγματα που κάνουμε ακούσια με επαναλαμβανόμενο τρόπο, έχει ηρεμιστική επίδραση πάνω μας. Οποιαδήποτε επαναλαμβανόμενη δραστηριότητα που δεν προκαλεί βλάβη έχει τη δυνατότητα να είναι καταπραϊντική. Αυτό θα μπορούσε να είναι το στριφογύρισμα ενός στύλου ή ενός μολυβιού ανάμεσα στα ακροδάχτυλά σας ή το περπάτημα, το τρέξιμο και οποιαδήποτε ρυθμική κίνηση του σώματος ή το ράψιμο, το πλέξιμο και η εξάσκηση σε ένα μουσικό όργανο. Σκεφτείτε οποιαδήποτε επαναλαμβανόμενη δραστηριότητα που σας αρέσει και εντάξτε την στην ημέρα σας, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια αγχωτικών καταστάσεων ή περιόδων. Αυτές οι δραστηριότητες μπορούν να έχουν διαλογιστικό αποτέλεσμα, να καθαρίσουν το μυαλό και να τονώσουν τη δημιουργικότητα.
- ❖ **Επιστροφή στη Βάση:** Ως απάντηση σε μια απειλή, οι ορμόνες του στρες παρέχουν μια αστραπιαία αντίδραση και στη συνέχεια υποχωρούν γρήγορα. Για τη βέλτιστη αυτοφροντίδα, πρέπει κανείς να δίνει μεγάλη προσοχή στο πόσος χρόνος του χρειάζεται για να επιστρέψει σε μια ήρεμη κατάσταση. Αυτό απαιτεί τόσο ατομική όσο και συλλογική προσπάθεια. Κατά τη διάρκεια της ημέρας, οι περισσότεροι από εμάς βιώνουμε κυμαινόμενα επίπεδα άγχους. Εκτιμήστε τις περιστάσεις στις οποίες βιώνετε το περισσότερο άγχος και συνεργαστείτε με άλλους για να δημιουργήσετε ένα περιβάλλον ηρεμίας σε αυτές τις καταστάσεις. Όταν όλοι δεσμεύονται για αυτορρύθμιση, τα επίπεδα των ορμονών του στρες

όλων επωφελούνται από ένα ειρηνικό και πιο καταπραϋντικό περιβάλλον. Οι συζητήσεις σχετικά με αυτό το θέμα μπορούν να περιλαμβάνουν χρόνο για την αξιολόγηση και την ενίσχυση ενός περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς, δίκαιου, βασισμένου στην ανθεκτικότητα και ενημερωμένου για το τραύμα. Ένα γρήγορο διάλειμμα μόνο για να πάρετε μερικές αργές βαθιές αναπνοές όταν αισθάνεστε αγχωμένοι, βοηθά στη μείωση των επιπέδων των ορμονών του στρες.

- ❖ **Επιβραδύνετε για να Φτάσετε Ταχύτερα:** Αυτό το παράδοξο είναι η συνειδητοποίηση ότι όταν επιβραδύνουμε, παρατηρούμε τι συμβαίνει και χρησιμοποιούμε αποτελεσματικά υγιείς στρατηγικές αντιμετώπισης, επιταχύνουμε και εξορθολογίζουμε την αυτορρύθμιση. Με τη σειρά του, αυτό θέτει τις βάσεις για την ανθεκτικότητα σε όλη τη διάρκεια της ζωής..
- ❖ **Αυτό Θα Πετάσει:** Η φωνή μέσα στο κεφάλι μας, γνωστή και ως νόηση, ή ο τρόπος που σκεφτόμαστε, παίζει σημαντικό ρόλο στον τρόπο με τον οποίο διαχειριζόμαστε το στρες. Ο έλεγχος αυτής της φωνής μπορεί μερικές φορές να είναι μια πρόκληση για όλη τη ζωή, ειδικά σε ένα περιβάλλον υψηλού στρες. Όταν αισθάνεστε ότι απειλείστε, δώστε προσοχή στο τι λέει η φωνή μέσα στο κεφάλι σας και στο μήνυμα που δίνει. Αν δεν είναι συμπονετική και υποστηρικτική, σκεφτείτε πώς θα μπορούσατε να την αλλάξετε. Δημιουργήστε σύντομα σενάρια για το τι θα λέγατε στον εαυτό σας με γνήσιο και ρεαλιστικό τρόπο για να ξεπεράσετε μια δύσκολη κατάσταση ή μια επικοινωνιακή κρίση. Κάντε πρόβα και τροποποιήστε τα σενάρια σας μέχρι να είναι ακριβώς αυτό που πρέπει να ακούσετε όταν τα πράγματα δυσκολεύουν.
- ❖ **Απομακρυνθείτε:** Συνειδητοποιώντας νοερά ότι το να αφιερώσετε λίγα λεπτά για να επιβραδύνετε, να συγκεντρώσετε και να οργανώσετε τις σκέψεις σας μπορεί να συμβάλει σε μεγάλο βαθμό στη βέλτιστη διαχείριση μιας δύσκολης κατάστασης. Αυτό δεν σημαίνει ότι φεύγετε μακριά από ένα πρόβλημα, αλλά ότι απομακρύνετε από μια δυνητικά κλιμακούμενη κατάσταση, τιμώντας έτσι την ανάγκη του εγκεφάλου, του νου και του σώματός σας να πραγματοποιήσουν αποτελεσματικά μια βέλτιστη αντίδραση..
- ❖ **Εμπιστοσύνη στη Σύνδεση:** Ανάλογα με τη δουλειά σας ή τη γειτονιά σας, μπορεί να περιβάλλεστε ή να μην περιβάλλεστε από υποστηρικτικά άτομα σε καθημερινή βάση. Καθημερινά, πολλοί άνθρωποι αντιμετωπίζουν δύσκολες καταστάσεις που τους θέτουν σε σωματικό ή/και συναισθηματικό κίνδυνο και όλοι χρειάζονται μια αξιόπιστη σύνδεση για να τα βγάλουν πέρα. Η

ανθεκτικότητα εξαρτάται εν μέρει από την υποστήριξη των άλλων. Προσπαθήστε, λοιπόν, να εντοπίσετε τρία αξιόπιστα άτομα από το χώρο εργασίας ή τη γειτονιά σας. Αν δεν υπάρχουν τρία, βρείτε εκείνους στη ζωή σας που μπορούν να σας βοηθήσουν αν αντιμετωπίζετε δυσκολίες. Ενημερώστε αυτά τα άτομα ότι επιθυμείτε την υποστήριξή τους και περιγράψτε πώς θα θέλατε να προκύψει όταν τη χρειαστείτε. Όταν η κατάσταση γίνει δύσκολη, επικοινωνήστε μαζί τους και ενημερώστε τους για το τι συμβαίνει.

- ❖ **Η Εξάσκηση Κάνει το Τέλειο:** Σε καταστάσεις υψηλού στρες που ενδέχεται να απειλούνται από εξωτερικούς παράγοντες, μπορεί να είναι δύσκολο να αντιμετωπιστούν με υγιή τρόπο. Η εκπαίδευση δεν ισοδυναμεί με μετασχηματισμό, αλλά η πρακτική το κάνει. Όλοι μας πρέπει να αναγνωρίσουμε τη σημασία της δια βίου αυτοφροντίδας προκειμένου να διατηρήσουμε την υγεία και την ευημερία μας σε αυτές τις δύσκολες καταστάσεις. Η καθημερινή ανάμνηση των σημαντικών συνεισφορών μας, ο αυτο-εορτασμός, η εξάσκηση της συμπόνιας και η υποδοχή της από τους άλλους, η διατήρηση αξιόπιστων σχέσεων, το να λέμε την αλήθεια στην εξουσία και η επιδίωξη της υγείας και της ευεξίας είναι απαραίτητα.

3. Προτεινόμενες Δραστηριότητες

Υπάρχουν διάφορες πρακτικές και δραστηριότητες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν όταν προσπαθούμε να οικοδομήσουμε ανθεκτικότητα και να επιτύχουμε αυτοφροντίδα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: ΑΝΤΙΔΡΩΝΤΑΣ ΣΕ ΣΤΡΕΣΟΓΟΝΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Η δραστηριότητα αυτή επιτρέπει στα άτομα να εντοπίσουν πιθανές τεχνικές διαχείρισης του άγχους ή πρακτικές αυτοφροντίδας και να τις εφαρμόσουν στην καθημερινή τους εργασία.

Οδηγίες

1. Εξετάστε τα σενάρια αγχωτικών καταστάσεων που μπορεί να προκύψουν κατά την εργασία με πρόσφυγες.

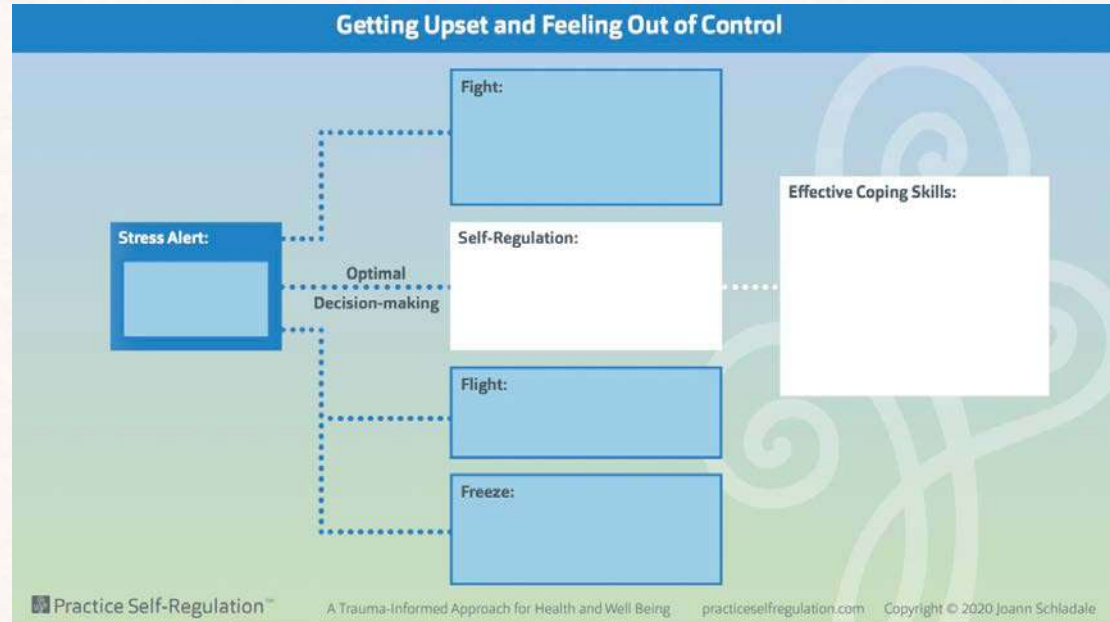

2. Αναλογιστείτε πώς θα αντιδρούσατε αρχικά στο σενάριο και ποια συναισθήματα μπορεί να προκύψουν και συμπληρώστε τα κενά στο φύλλο.
3. Προσδιορίστε πιθανές στρατηγικές αυτοφροντίδας ή τεχνικές διαχείρισης του στρες που θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε για να ανταποκριθείτε στην κατάσταση με πιο θετικό και παραγωγικό τρόπο.
4. Σε μικρές ομάδες, συζητήστε τις ατομικές σας αντιδράσεις και στρατηγικές, ανταλλάξτε ιδέες και δώστε ανατροφοδότηση.
5. Η ομάδα θα επανέλθει και θα συζητήσει τυχόν κοινά θέματα ή στρατηγικές που προέκυψαν κατά τη διάρκεια των συζητήσεων των μικρών ομάδων και πώς μπορούν να εφαρμοστούν στην εργασία τους με τους πρόσφυγες.

Σενάρια

- **Γλωσσικό μπόδιο:** Φανταστείτε ότι εργάζεστε με έναν πρόσφυγα που μιλάει μια γλώσσα που δεν καταλαβαίνετε και δυσκολεύεται να επικοινωνήσει τις ανάγκες του. Νιώθετε απογοητευμένοι και συγκλονισμένοι και δεν ξέρετε τι να κάνετε στη συνέχεια.
- **Έκθεση σε Τραύμα:** Συνεργάζεστε με έναν πρόσφυγα που έχει βιώσει σημαντικό τραύμα στη χώρα του ή κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του στη χώρα σας. Αρχίζουν να μοιράζονται μαζί σας την ιστορία τους και αισθάνεστε συναισθηματικά καταβεβλημένοι, χωρίς να είστε σίγουροι για το πώς να τους υποστηρίξετε, φροντίζοντας παράλληλα για τη δική σας ευημερία.
- **Περιορισμένοι Πόροι:** Συνεργάζεστε με μια ομάδα προσφύγων που ζουν σε έναν πολυσύχναστο καταυλισμό προσφύγων με περιορισμένους πόρους, όπως τροφή, νερό και ιατρική περίθαλψη. Αισθάνεστε αβοήθητοι και αγχωμένοι για την κατάσταση και δεν είστε σίγουροι για το πώς να υποστηρίξετε καλύτερα τους πρόσφυγες στον καταυλισμό..

Φύλλο

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2: ΕΞΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΣΥΝΕΙΔΗΤΟΤΗΤΑΣ (MINDFULNESS)

Ασχοληθείτε με πρακτικές ενσυνειδητότητας: Πρακτικές ενσυνειδητότητας, όπως διαλογισμός ή ασκήσεις βαθιάς αναπνοής, μπορούν να βοηθήσουν στη μείωση του στρες και να αυξήσουν τα συναισθήματα ηρεμίας και χαλάρωσης..

Ρίξτε μια ματιά στα παρακάτω βίντεο:

Ας δούμε γιατί η ενσυνειδητότητα είναι μια υπερδύναμη: <https://youtu.be/w6T02g5hnT4>

Οδηγός για Αρχάριους: <https://youtu.be/o-kMJBWk9EO>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3: ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΤΙΚΗ ΓΡΑΦΗ

Αυτές οι προτροπές για αναστοχαστική γραφή μπορούν να σας βοηθήσουν να εξερευνήσετε τις δικές σας εμπειρίες με την αυτοφροντίδα, το επακόλουθο τραύμα, τα συστήματα υποστήριξης, την κόπωση από τη συμπόνια και τα προσωπικά όρια, ενώ εργάζεστε με πρόσφυγες. Να είστε ειλικρινείς και αναστοχαστικοί στη γραφή σας και να παρέχετε ευκαιρίες για συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων στην ομάδα, αν το επιθυμείτε.

1. **Αξιολόγηση της Αυτοφροντίδας:** Αναλογιστείτε τις δικές σας πρακτικές αυτοφροντίδας και γράψτε για το πώς φροντίζετε σήμερα τον εαυτό σας (αν ισχύει κατά την εργασία σας με πρόσφυγες). Προσδιορίστε τους τομείς στους οποίους θα μπορούσατε να βελτιωθείτε και τις στρατηγικές που θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε για να φροντίζετε τον εαυτό σας πιο αποτελεσματικά.
2. **Αναστοχασμός για το Έμμεσο Τραύμα (Vicarious Trauma):** Αναστοχαστείτε τις εμπειρίες σας με το έμμεσο τραύμα και, κατά περίπτωση, πώς αντιμετωπίζετε τη συναισθηματική επιβάρυνση από την εργασία με πρόσφυγες. Γράψτε για συγκεκριμένες περιπτώσεις υποκατάστατου τραύματος που έχετε βιώσει και πώς το αντιμετωπίσατε εκείνη τη στιγμή και μετά.
3. **Αξιολόγηση του Συστήματος Υποστήριξης:** Αναλογιστείτε το τρέχον σύστημα υποστήριξής σας και γράψτε για το πώς το σύστημα υποστήριξής σας σας βοηθά να διαχειρίζεστε το στρες και να παραμένετε ανθεκτικοί ενώ εργάζεστε με πρόσφυγες. Εντοπίστε τους τομείς στους οποίους θα μπορούσατε να

χρησιμοποιήσετε πρόσθετη υποστήριξη και κάντε καταιγισμό ιδεών για να ενισχύσετε το σύστημα υποστήριξής σας.

4. **Πρόληψη της Κόπωσης Συμπόνιας (Compassion Fatigue):** Σκεφτείτε τις εμπειρίες σας με την κόπωση συμπόνιας και γράψτε για τις στρατηγικές που χρησιμοποιείτε για την πρόληψή της. Προσδιορίστε τα σημάδια κόπωσης συμπόνιας που έχετε βιώσει στο παρελθόν και κάντε καταιγισμό ιδεών για τρόπους αναγνώρισης και αντιμετώπισής της στο μέλλον.
5. **Ιερέυνηση των Προσωπικών Ορίων:** Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να προβληματιστούν σχετικά με τα προσωπικά σας όρια και να γράψουν για το πώς διατηρείτε αυτά τα όρια ενώ εργάζεστε με πρόσφυγες. Εντοπίστε τις καταστάσεις στις οποίες δυσκολευτήκατε να διατηρήσετε τα όρια και κάντε καταιγισμό ιδεών για να πλοηγηθείτε αποτελεσματικότερα σε αυτές τις καταστάσεις.

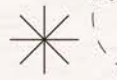

Γ. Συμπεράσματα

Το παρόν εγχειρίδιο περιέχει μια διακρατική έκθεση σχετικά με τις πολιτικές για τους πρόσφυγες και τα θεσμικά πλαίσια για την εργασία με τους μετανάστες, καθώς και τρεις εθνικές εκθέσεις για το ίδιο πλαίσιο, υπογραμμίζοντας τη σημασία των διεπιστημονικών προσεγγίσεων για μια αποτελεσματική διαδικασία ένταξης. Το εγχειρίδιο περιλαμβάνει επίσης το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε και διαμοιράστηκε κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων μάθησης-διδασκαλίας του έργου και παρέχει πληροφορίες, συμβουλές και βοήθεια σε εργαζόμενους στο πεδίο και εκπαιδευτικούς στον τομέα της μετανάστευσης και της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Όσο πιο ενημερωμένοι και εξοπλισμένοι είναι αυτοί οι επαγγελματίες, τόσο μεγαλύτερη είναι η ικανότητά τους να βοηθήσουν τους πρόσφυγες με διάφορους τρόπους. Το έργο αυτό αποτελεί την προσπάθεια της κοινοπραξίας να γεφυρώσει το διαπολιτισμικό, διαγενεακό και κοινωνικό χάσμα- θα προωθήσει την ένταξη, την ισότητα και τη μη διάκριση και θα συμπληρώσει τις προσπάθειες υποδοχής και ένταξης των προσφύγων και των μεταναστών. Το μέλλον της βοήθειας προς τους πρόσφυγες έγκειται στη δέσμευση για καινοτομία, συνεργασία και προσαρμογή. Καθώς η παγκόσμια προσφυγική κρίση εξελίσσεται, το ίδιο πρέπει να κάνουν και οι στρατηγικές και οι μεθοδολογίες μας. Είναι σημαντικό τα έθνη να τηρούν τις υποχρεώσεις τους στο διεθνές δίκαιο και να συνεργάζονται για την παροχή ασφαλών και αξιοπρεπών λύσεων για τους εκτοπισμένους πληθυσμούς. Επιπλέον, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί και να επεκταθεί η διεπιστημονική συνεργασία προκειμένου να αξιοποιηθεί η συλλογική τεχνογνωσία των επαγγελματιών σε διάφορους τομείς. Η συμπερίληψη των προσφύγων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και η ιεράρχηση της ευημερίας τους θα πρέπει να συνεχίσουν να βρίσκονται στην εμπροσθοφυλακή των προσπαθειών παροχής βοήθειας στους πρόσφυγες.

Εν κατακλείδι, η πολυπλοκότητα της αντιμετώπισης των αναγκών των προσφύγων απαιτεί μια δυναμική και ευέλικτη προσέγγιση. Μπορούμε να προσβλέπουμε σε ένα μέλλον όπου οι πρόσφυγες θα λαμβάνουν την υποστήριξη και τις ευκαιρίες, που τους αξίζουν, αναγνωρίζοντας το μεταβαλλόμενο τοπίο των πολιτικών, μεγιστοποιώντας τις δυνατότητες της διεπιστημονικής συνεργασίας και αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις μετωπικά. Η ευημερία, η αξιοπρέπεια και τα ανθρώπινα δικαιώματα των προσφύγων αποτελούν κεντρικό στοιχείο της συλλογικής μας ευθύνης και απαιτούνται συντονισμένες προσπάθειες για την εκπλήρωση αυτής της υποχρέωσης σε έναν κόσμο που μεταβάλλεται συνεχώς.

III. Παραπομπές

Addressing the Health Needs of Refugees and Migrants in Germany - The Lancet (2016)
"Integration through Qualification" - Federal Employment Agency, Germany. Available at:
[https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(16\)30627-9/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(16)30627-9/fulltext)

BAMF Official Website (<https://www.bamf.de/EN/Startseite/startseite-node.html>)

BC Provincial Mental Health and Substance Use. (2013). *Trauma-informed practice guide*.
Centre of Excellence for Women's Health. https://cewh.ca/wp-content/uploads/2012/05/2013_TIP-Guide.pdf

BMI Official Website (https://www.bmi.bund.de/EN/home/home_node.html)

Crawford, N. & O'Callaghan, S (2019). The Comprehensive Refugee Response Framework:
responsibility sharing and self-reliance in East Africa. Working paper. Available at : <http://cdn-odi-production.s3-website-eu-west-1.amazonaws.com/media/documents/12935.pdf>

Factors Contributing to Forced Migration - Migration Policy Institute:
<https://www.migrationpolicy.org/article/factors-contributing-forced-migration>

Forced Displacement: Causes, Trends, and Challenges - World Bank:
<https://www.worldbank.org/en/topic/forceddisplacement/brief/forced-displacement-causes-trends-and-challenges>

German Asylum Act (Asylgesetz): https://www.gesetze-iminternet.de/asylvfg_1992/index.html

German Federal Office for Migration and Refugees (BAMF):
<https://www.bamf.de/EN/Startseite/startseite-node.html>

Germany's New Wave of Immigrants - Migration Policy Institute
(<https://www.migrationpolicy.org/article/germanys-new-wave-immigrants>)

Governance of migrant integration in Greece – European Commission

(https://ec.europa.eu/migrant-integration/country-governance/governance-migrant-integration-greece_en#legislation)

Greek Council for Refugees (GCR). (2022). Country Report: Greece (European Council on Refugees and Exiles (ECRE), Ed.), available at:

https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2023/06/AIDA-GR_2022-Update.pdf

Hernández, J. (2021, September 22). *Greece struggles to balance competing migration demands* (Article). Available at: <https://www.migrationpolicy.org/article/greece-attempting-balancing-act-migration-tensions>

Higher Education's Response to the Refugee Crisis in Europe - European University

Association (2017) (<https://eua.eu/resources/publications/632:higher-education-s-response-to-the-refugee-crisis-in-europe.html>)

Integration through Qualification - Federal Employment Agency, Germany, Available at:

<https://www.arbeitsagentur.de/en/employment-of-refugees>)

Integration Act (Integrationsgesetz): https://www.gesetze-im-internet.de/intv_2016/BJNR187910016.html

IOM, Hellenic Integration Support for Beneficiaries of International Protection (HELIOS), Available at: <https://bit.ly/3d9OJbp>.

Karzi V., Theodoridis A. and Tselepi N. (2018), "Best integration practices in Greece", in Lāce A. (ed.), *Newcomer integration in Europe: Best practices and innovations since 2015*, FEPS, pp. 25-38, Available at:

https://fepseurope.eu/wpcontent/uploads/downloads/publications/integration_web.pdf

METAdrasi – ACTION FOR MIGRATION AND DEVELOPMENT Official Website:

<https://metadrasi.org/en/metadrasi/>

Ministry of Migration and Asylum Official Website, Greece: <https://migration.gov.gr/en/>

Patta, S., Aggelaki, A., & Spagadorou, E. (2022). *The Integration of Migrant Populations in Host Countries* (dissertation), Available at:

<http://repository.library.teiwest.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/10032/%CE%A0%CE%A4%CE%A5%CE%A7%CE%99%CE%91%CE%9A%CE%97-%CE%97-%CE%95%CE%9D%CE%A3%CE%A9%CE%9C%CE%91%CE%A4%CE%A9%CE%A3%CE%97-%CE%A4%CE%A9%CE%9D-%CE%A0%CE%A1%CE%9F%CE%A3%CE%A6%CE%A5%CE%93%CE%A9%CE%9D-%CE%A3%CE%A4%CE%99%CE%A3-%CE%A7%CE%A9%CE%A1%CE%95%CE%A3-%CE%A5%CE%A0%CE%9F%CE%94%CE%9F%CE%A7%CE%97%CE%A3%20%281%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Petracou, E., Leivaditi, N., Maris, G., Margariti, M., Tsitsaraki, P., & Ilias, A. (n.d.). (rep.). *Greece – Country Report. Legal & Policy Framework of Migration Governance*. Available at: <http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1248305/FULLTEXT01.pdf>.

Pyxida Intercultural Center Official Website: <https://www.gcr.gr/en/pyxida-multicultural-center-en>

Refugees and Asylum Seekers in Germany - Eurostat (https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Refugees_and_asylum_seekers_statistics)

Refugees in Germany: Challenges and Opportunities for Integration - Konrad-Adenauer-Stiftung
https://www.kas.de/documents/252038/7833438/Refugees_in_Germany.pdf/68a29f15-8686-0583-8efb-ee75bc250daf)

Refugee Integration: A Comparative Analysis of Good Practices in Local Governance in Germany" - Migration Policy Institute Europe
(<https://www.migrationpolicy.org/sites/default/files/publications/mpi-germany-localgovintegration.pdf>)

Residence Act (Aufenthaltsgesetz): https://www.gesetze-im-internet.de/aufenthg_2004/index.html

Soyltani, O. (2018). *Historical Context of Migration and Refugee Flows in Europe and Greece* (Article), available at:
<https://jmce.gr/portal/wp-content/uploads/2018/06/Soyltani-Ourania-istoriko-plaisio-Metanasteytikon-rovn-1.pdf>

Substance Abuse and Mental Health Services Administration. (2014). SAMHSA's Concept of Trauma and Guidance for a Trauma-Informed Approach. HHS Publication No. (SMA) 14-4884. Rockville, MD: Substance Abuse and Mental Health Services Administration.

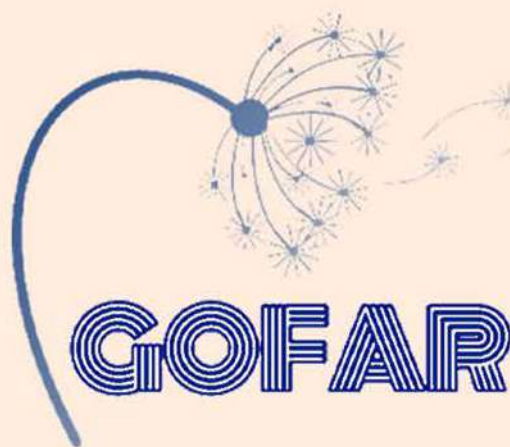
Triantafyllidou, A. (2013). *Migration in Greece: People, policies and practices*. ELIAMEP. Available at: <https://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2017/11/IRMA-Background-Report-Greece.pdf>

UNHCR. (2018). *GLOBAL COMPACT ON REFUGEES*. New York. Available at:
<https://www.unhcr.org/media/global-compact-refugees-booklet>

UNHCR. (2023). *GLOBAL TRENDS: FORCED DISPLACEMENT IN 2022*. Available at:
<https://www.unhcr.org/sites/default/files/2023-06/global-trends-report-2022.pdf>

UNHCR - Syria Emergency: <https://www.unhcr.org/syria-emergency.html>

World Health Organization, War Trauma Foundation and World Vision International (2011). *Psychological first aid: Guide for field workers*. WHO: Geneva. Available at:
https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44615/9789241548205_eng.pdf;jsessionid=B2ED21D51AF9D3F697D2A2F1D08D6C08?sequence=1

**Granting Opportunities For All Refugees
by supporting Refugee Workers**

2022-1-DE02-KA210-ADU-000082445

Intercultural Youth Dialogue Association

**Intercultural Youth Dialogue
Association IYDA e.V.**

Germany

Inklusio Oy

Finland

**Innovation
Footprint**

INNOVATION FOOTPRINT

Greece

